КУЛЬТУРА ▸ ГРАМАДСТВА ▸ ЭКАНОМІКА ▸
ЛЮДЗІ ▸ ПАДЗЕІ ▸ ФАКТЫ

◂ №8 (53)
◂ 30 КРАСАВІКА – 6 МАЯ ◂ 2007 Г.

Новы Час

ПАТРЫЯТЫЧНАЕ ПАМКНЕННЕ ТЭАФІЛІ САПЕГІ

Стар. 15

УЛАДА — АПАЗІЦЫЯ

Стар. 4–5

ЗА НЕЗАЛЕЖНЫ, АДЗІНЫ І НЕДЗЯЛІМЫ ДАНБАС

З'яўленне на вуліцах Кіева маладых людзей са сцягамі «Данецкай рэспублікі» выклікала на Украіне гучны скандал і рэанімацыю палемікі наконт новай пагрозы данецкага сепаратызму і падзелу Украіны...

Стар. 12

ТУРКМЕНБАШЫ ПАЙШОЎ У ДЫПЛАМАТЫЧНЫ ПРАРЫЎ

Новы туркменскі прэзідэнт здзейсніў свой першы замежны візіт у Саудаўскую Аравію. Выхад Туркменістану са знешняй ізаляцыі пачынае новую вялікую геапалітычную гульню ў Азіі.

Стар. 11

ЧЫТАЙЦЕ Ў НАСТУПНЫМ НУМАРЫ

А ЯК У ЕЎРОПЕ?

Палітолаг Віктар Чарноў аб механізмах, якія забяспечваюць баланс у структуры улады еўрапейскіх дзяржаў

АД РЭДАКТАРА

З архіва гісторыі: 1 мая 1959 года

ПЕРШАМАЙ

Аляксей КАРОЛЬ

Доўга вагаўся, абіраць ці не дату 1 мая тэмай рэдактарскай калонкі. Неяк не адгукалася ні ў душы, ні ў думках. Пра што пісаць? Нагадаць пра вытокі? Распавесці пра маёўкі часоў барацьбы з самадзяржаўем? Азірнуцца на першамайскія святы савецкага ўзору? Спыніцца на сучаснасці? І тут, на асацыяцыях усплыло слоўца з навуковага лексікону — трансфармацыя. Трансфармацыя (перамена зместу і формы) святкавання даты Першамая ў кантэксце трансфармацыі палітычных сістэм.

1886 год. Пачатак. Героіка адчаю. Забастоўка рабочых у Чыкага. Мітынгі, маніфестацыі. Узброеная паліцыя. Сутыкненні. Стрэлы. Кроў. Забітыя. Не ад добрага жыцця ўзнікаюць сацыяльныя рухі. Тым больш — масавыя.

У 1889 годзе 1 мая рашэннем 1-га (Парыжскага) кангрэсу 2-га Інтэрнацыянала было абвешчана Міжнародным днём салідарнасці працоўных. «Чырвоная зараза» з-за акіяна, з захаду распаўсюджваецца на ўсход, на абсягі Расійскай імперыі. У 1890 годзе Першамай святкуюць рабочыя Варшавы, за імі — Пецярбурга, у 1895 — рабочыя Мінска. У колькасці 40 чалавек на тайным сходзе. Свята — пад забаронай. Свята палітызуецца. Маёўкі на падпольных кватэрах і патаемных лясных палянах трансфармуюцца на ўзлёце рэвалюцыйных хваляў у страйкі і дэманстрацыі. Лозунгі «Далоў самадзяржаўе!», «Няхай жыве дэмакратычная рэспубліка!»

Рэвалюцыі — заўсёды вынік наспелых, але не здзейсненых рэформ. Аднак і рэвалюцыі далёка не заўсёды — прарыў да лепшага жыцця. З 1918 года свята Першамая становіцца афіцыйным дзяржаўным святам «краіны пралетарыяту-пераможцы» — Расіі, Савецкага Саюза. І... пазбаўляецца свайго першаснага сэнсу, пад прыкрыццём славеснага антуражу. Гэта ўжо не трансфармацыя, гэта — падмена. Злавесная. Сацыялізм прыгожай мары трансфармаваўся ў рэальны таталітарызм. Чырвоны, па рэвалюцыйнай легендзе, ад пралітай крыві працоўных, сцяг прамочаны наскрозь крывёю мільёнаў ахвяр сталінскага рэжыму. Расстраляных у падвалах і на патаемных курапацкіх лясных палянах, замучаных у лагерах, памерлых у Галадамор.

А па сталіцах, гарадах і вёсках, уздоўж трыбун — маршам у святочных калонах, з партрэтамі правадыроў у руках — мільёны дэманстрантаў. Яны не ведаць праўды. Яны вераць у светлую будучыню. Яны застрашаныя. Яны хаваюць сумнеў глыбока ў душы. Яны аддаюць даніну афіцыйнай, жорстка кантраляванай завядзёнцы.

Але і не толькі. Нешта светлае ўсё ж было, захавалася і ў тых першамайскіх калонах.

Задумваюся, узгадваю... Бадай, так: з ідэйнай, а лепш сказаць, агульначалавечай першаасновы Першамая, прабіваўся, хаця і моцна аслаблены, імпульс пачуцця салідарнасці. І падмацоўваўся, недзе ў падсвядомасці, адчуваннем еднасці ў агульнай калоне. З перабудовай гэта адчуванне ажыве і матэрыялізуецца ў шматтысячных мітынгах і дэманстрацыях. Не пад прымусам, па закліку душы. А што яшчэ? Ды проста адчуванне вясны, свята, радасці моладзевай студэнцкай тусоўкі, плячо сяброў і позірк прыгажунь... Само жыццё і ўласцівае чалавеку пачуццё салідарнасці супраціўляліся ціску таталітарнага рэжыму, які ўсімі сродкамі імкнуўся раз'яднаць, атамізаваць грамадства.

1886–2007 гады. Героіка адчаю і надзеі. Ці ж не своеасаблівым рэмейкам чыкагскіх падзей глядзяцца сёння карцінкі на нашых телеэкранах: узброеная паліцыя супраць маніфестантаў. Добра, што тэхнічны прагрэс дазволіў замяніць стрэльбы на брандспойты, а прагрэс грамадскі — увесці вулічныя акцыі пратэсту ў прававое поле дазволеных мірных акцый. Чырвоныя тайфунныя рэвалюцыі за стагоддзе трансфармаваліся ў аксамітныя ружовыя.

Цывілізаваны свет урэшце адпрацаваў дэмакратычныя схемы і механізмы своечасовага зняцця канфліктаў, якія выспяваюць. На жаль, не без зрываў. На жаль, не паўсюль.

Праблемная сацыяльная геаграфія — постсавецкая прастора, Беларусь. Абрынуўся СССР, а з ім і свята Першамая савецкага ўзору. Новыя дэмакраты, што вызначылі сябе правымі (прыкладам, БНФ), ад яго прынцыпова адмовіліся. Другія, левыя — камуністы і сацыял-дэмакраты — святкуюць. У іншых (рэмейк першасных) формах — сходы, маёўкі, мітынгі, маніфестацыі. Але з пэўнымі адрозненнямі: камуністы ідуць з кветкамі да помніка Леніну, эсдэкі — да Купалы.

Першы прэзідэнт Беларусі паспрабаваў захаваць савецкую мадэль святкавання 1 мая — адной афіцыйнай калоны перад трыбунай. Але пасля таго, як у гэтую калону два гады запар уклінвалася калона сацыял-дэмакратаў пад бел-чырвона-белымі сцягамі, адмовіўся. Цяпер на правядзенне святочных акцый патрабуецца дазвол уладаў.

Свята, па сутнасці, зноў пад забаронай. І на сцягах левых гістарычна пазнавальны лозунг: «За дэмакратычную рэспубліку!». З цвёрдым удакладненнем — незалежную Беларусь. Святочныя акцыі левых, як і акцыі ўсіх дэмакратычных сіл, — пакуль не шматлікія. Але ў іх ажывае, мацнее стары дух салідарнасці.

Цывілізаваны свет урэшце адпрацаваў дэмакратычныя схемы і механізмы своечасовага зняцця канфліктаў, якія выспяваюць

ФАКТЫ, ПАДЗЕІ, ЛЮДЗІ

НАВІНЫ РЭГІЁНАЎ

ДАСТАЕЎСКІ Ў ДАСТОЕВА

Праўнук вялікага рускага пісьменніка Фёдара Дастаеўскага Дзмітрый Аляксандравіч наведаў вёску Дастоева Іванаўскага раёна, якую яго прадзед пакінуў 350 гадоў таму. У мінулым годзе роду Дастаеўскіх споўнілася 500 гадоў.

ПЕРШЫЯ ГРЫБЫ – ПЕРШЫЯ АТРУЧВАННІ

У Бабруйскім раёне сталі паяўляцца першыя грыбы — страчкі і смарчкі, а медыкамі адразу былі зафіксаваны некалькі атручванняў. Шасцігадовы хлопчык пасля ўжывання грыбоў адчуў сябе кепска і быў змешчаны ў мясцовую лякарню, затым яго перавезлі ў Мінскую дзіцячую інфекцыйную бальніцу. У гэтым жа раёне і з такім жа дыягназам уся сям'я — маці і два сыны — дастаўлены ў рэанімацыйнае аддзяленне бальніцы.

ЗДОЛЬНАЯ ВУЧАНІЦА

17-гадовая дзяўчына даведалася ў знаёмага пін-код, скрала ў яго магнітную картку, зняла ў банкамаце болей за 1,5 мільёны рублёў і паспела патраціць семсот тысяч да таго, як яе затрымала міліцыя. Маці грошы вярнула, аднак крымінальная справа ўзбуджана.

МАЛАДЫЯ СПЕЦЫЯЛІСТЫ НЕ ПРАЦУЮЦЬ

Паводле іскаў пракураў Брэсцкай вобласці, больш за 315 мільёнаў рублёў павінны сплаціць маладыя спецыялісты, якія па размеркаванні не адпрацавалі вызначаны заканадаўствам час.

БРАКАНЬЕР У ПАМЕЖНАЙ ЗОНЕ

Памежнікі Лідскага атрада затрымалі парушальніка рэжыму дзяржаўнай мяжы. Грамадзянін Беларусі К. займаўся тут незаконным ловам рыбы. У браканьера былі адабраны дзве 30-метровыя сеткі і яшчэ 12 падобных выяўлена ў возеры. Затрыманы разам з сеткамі перададзены інспектарам Дзяржаўнай інспекцыі па ахове жывёльнага і расліннага свету.

НЕБЯСПЕЧНАЯ ЗНАХОДКА

Чацвёра школьнікаў з пасёлка Дзісна Міёрскага раёна ў нежылым доме адшукалі колбу з 800-мі грамамі ртуці. Частку невядомага ім рэчыва яны разлілі, затым спужаліся і разбегліся. Дома адзін з хлопчыкаў расказаў пра знаходку бацькам, тыя звярнуліся ў аддзяленне МНС. Медыкі абследавалі дзяцей, а спецыялісты ачысцілі мясцовасць.

ЛІКВІДАТАРЫ

НОВАЯ АРГАНІЗАЦЫЯ

Вячаслаў КУЛІК

Арганізацыйны камітэт у справе стварэння грамадскага аб'яднання «Ліквідатар» абвясціў, што ўстаноўчая канферэнцыя арганізацыі адбудзецца ў Мінску 19 мая.

Ва ўсіх рэгіёнах краіны пачалі дзейнічаць ініцыятыўныя групы, а ў спісе патэнцыйных сяброў аб'яднання — амаль тысяча ўдзельнікаў ліквідацыі аварыі на Чарнобыльскай АЭС. Стваральнікі таварыства «Ліквідатар» мелі намер правесці сваю канферэнцыю 27 мая. Але перанеслі на тыдзень раней, бо 27-га адбудзецца Кангрэс дэмакратычных сіл, як патлумачыў старшыня аргкамітэта Аляксандр Валчанін.

У Віцебску ініцыятыўную групу ўзначальвае сябра Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі (Грамада) Анатоль Гнеўка. Ён — палкоўнік запасу. Прыгадвае, што ў 1986 годзе падраздзяленні штабу Грамадзянскай абароны камплектаваліся рэзервістамі, і праз іх прайшлі больш як 300 тысяч чалавек. Анатоль Гнеўка лічыць, што ліквідатары мусяць ствараць сваю арганізацыю для сацыяльнай абароны.

Тым часам, у Палаце прадстаўнікоў разглядаецца законапраект, які можа адмяніць для ліквідатараў існуючыя ільготы. У прыватнасці, прадугледжваецца скасаваць бясплатнае санаторна-курортнае лячэнне і дадатковы адпачынак.

Пратэст гэтаму ліквідатары рыхтуюць заявіць на Чарнобыльскім шляху. Па словах сябра ініцыятыўнай групы Рыгора Корбута, ліквідатары збіраюцца 26 красавіка на мітынг, а пасля — у парламент і да прэзідэнта. «Час ужо. 21 год нас вадзілі за нос. Мы ж не падлеткі. З палка тысячу чалавек ужо пахаваныя...» — кажа Рыгор Корбут.

У Чарнобыльскім шляху ліквідатары будуць удзельнічаць асобнай калонай.

КАМУНАЛЬНІКІ

БАРАЦЬБА З АНТЭНАМІ

Міхал КАРНЕВІЧ

На пад'ездах лідскіх шматпавярховак з'явіліся аб'явы, на якіх камунальныя службы патрабуюць прыбраць антэны спадарожнікавага тэлебачання. У Лідскай жыллёва-камунальнай гаспадарцы сцвярджаюць, што антэны парушаюць правілы эксплуатацыі жылых дамоў.

Жыхар аднаго з мікрараёнаў Ліды Сяргей Коваль згадвае, што патрабаванні зняць спадарожнікавыя антэны прагучалі год таму. Гэта было якраз напярэдадні прэзідэнцкіх выбараў, але пазней справа быццам заціхла. І вось раптам зноў пачаліся тэлефанаванні з ЖЭСу да ўладальнікаў «талерак».

«Зноў патэлефанавалі з ЖЭСу і запрасілі прыйсці, каб зрабіць мне папярэджанне, а калі і пасля гэтага я не здыму антэну, мяне аштрафуюць на 15 базавых велічынь, што каля 700 долараў», — распавёў Сяргей Коваль.

У лідскім ЖЭСе №3 ведаюць пра гэтую праблему. Старэйшы майстар Тэрэза Лазоўская спасылаецца на загад, які прыйшоў з абласной жыллёва-камунальнай гаспадаркі, а таксама на інструкцыю Лідскай ЖКГ. Згодна з ёй, забараняецца выкарыстоўваць прыватныя спадарожнікавыя антэны.

На тэрыторыі ЖЭСу №3 знаходзіцца каля двухсот прыватных спадарожнікавых антэн. Выканаўца абавязкаў начальніка ЖЭСу спадар Аршанскі кажа, што загаду зверху давядзецца падпарадкавацца: «Адразу папярэджваем, потым вывешваем аб'яву, калі людзі не здымуць, будзем мы здымаць».

Намеснік старшыні Лідскай жыллёва-камунальнай гаспадаркі Віктар Вайтулевіч зазначыў, што падобныя антэны забаронена замацоўваць на дамах без дазволу. Гэтае правіла яшчэ 1990 году, але ўжо семнаццаць гадоў гаспадарчыя службы не звярталі на яго ўвагі.

Да ўсяго, спадар Вайтулевіч лічыць, што антэны псуюць выгляд вуліцаў, дый не разумее — навошта людзям прыватныя антэны, калі ва ўсім горадзе ёсць кабельнае тэлебачанне і там можна пабачыць да трыццаці праграмаў.

Уласнік прыватнай спадарожнікавай антэны Сяргей Коваль лічыць, што такім чынам улады спрабуюць абмежаваць права на атрыманне інфармацыі. Усе тэлеканалы, якія транслюе дзяржаўная фірма «Гарант», знаходзяцца пад кантролем. Сяргей нават збіраецца судзіцца з мясцовымі камунальнікамі: «Хацеў бы стварыць прэцэдэнт, і калі б дазвалялі сродкі наняць адваката, можна было б падаць іск на камунальнікаў. Лічу, што яго можна было б выйграць у судзе».

ЮБІЛЕЙ

ДЗЕСЯЦЬ ГАДОЎ «ГАЗЕЦЕ СЛОНІМСКАЙ»

Альгерд НЕВЯРОЎСКІ

Недзяржаўнаму штотыднёвіку «Газеце Слонімскай» споўнілася 10 год. Але шырока адзначаць юбілей калектыў недзяржаўнага тыднёвіка не збіраецца. Паводле галоўнага рэдактара Віктара Валадашчука, час для выдання недзяржаўных рэгіянальных газет цяпер у Беларусі не найлепшы.

24 красавіка 1997 года выйшаў першы нумар аднаўленай «Газеты Слонімскай». Газета з такой жа назвай, але на польскай мове, была заснаваная ў Слоніме ў снежні 1938 года беларускім паэтам Сяргеем Новікам-Пеюном і яго жонкай Людмілай. Але неўзабаве выданне было ліквідавана польскімі ўладамі паводле палітычных матываў. Праз 58 гадоў газету аднавіў журналіст Віктар Валадашчук: «Мы вырашылі ўзяць гэтую спадчыну, назву-брэнд, і такім чынам яна і пачала выходзіць. Першы нумар газеты быў зусім тонкі, з невялікім накладам у тры тысячы. За 10 гадоў было ўсё: газета пакрысе таўсцела, павялічваўся наклад. Былі праблемы і з кадрамі, і з памяшканнем, і з перарэгістрацыяй», — гаворыць галоўны рэдактар.

Цяпер «Газета Слонімская» выходзіць на 40 палосах, накладам ад 7 да 8 тысяч асобнікаў і распаўсюджваецца ў Слонімскім, Дзятлаўскім, Зэльвенскім, Мастоўскім і Ваўкавыскім раёнах Гродзеншчыны. Як многія іншыя недзяржаўныя выданні, «Газету Слонімскую» не распаўсюджваюць «Белпошта» і »Белсаюздрук». Рэдакцыя стварыла ўласную сістэму распаўсюду. Віктар Валадашчук гаворыць, што будучыня газеты абсалютна няпэўная: «На сённяшні час гаварыць пра нейкія перспектывы, будаваць нейкія бізнес-планы і разлічваць на нешта вельмі цяжка. Мы з калегамі часта гаворым на гэтыя тэмы. Дзякуй Богу, што газеты выходзяць — і гэта добра».

Галоўны рэдактар «Газеты Слонімскай» гаворыць, што 10-гадовы юбілей калектыў адзначыць, але вельмі сціпла.

ПАЛІТЫКА

ТАЦЦЯНУ СЕВЯРЫНЕЦ ЗВОЛЬНІЛІ

Маці вядомага палітыка Паўла Севярынца, настаўніца рускай мовы сярэдняй школы № 40, атрымала загад пра звальненне.

Згодна з ім, Таццяну звальняюць нібыта за парушэнне працоўнай дысцыпліны — за прагулы шасці працоўных дзён. Яна рыхтуецца абскардзіць гэты загад у судзе і запатрабаваць ад раённага аддзела адукацыі кампенсацыі ўласных маральных і матэрыяльных стратаў.

Звальненне Таццяны Севярынец лічыць незаконным і абумоўленым перадусім палітычнымі прычынамі: «Я атрымала загад, так што 27 красавіка ў мяне апошні дзень, а з 28-га — я ўжо беспрацоўная. На загадзе я напісала, што з ім не згодная. А потым быў бацькоўскі сход, і першае пытанне да мяне было такое: «Таццяна Яўгенаўна, гэта за палітыку?» Я сказала: «Так, гэта таксама прычына майго звальнення. Хаця ў загадзе прычына пададзена іншая».

Загад пра звальненне настаўніцы вышэйшай катэгорыі з амаль 36-гадовым стажам падпісаў начальнік аддзела адукацыі Першамайскага раёна Уладзімір Шлома. Бацькі вучняў 5 «А» класа сярэдняй школы № 40 вырашылі бараніць класную кіраўніцу сваіх дзяцей. Яны напісалі зварот на яго імя ў раённую адміністрацыю.

Як распавяла маці аднаго з вучняў, у калектыўным лісце яны палітыку не краналі, і прасілі начальніка раённага аддзела адукацыі прыняць да ўвагі перадусім высокія прафесійныя якасці Таццяны Севярынец.

Зварот у аддзел адукацыі падпісалі бацькі амаль усіх вучняў 5 «А» класа: 24 з 27-мі. Асобны ліст напісалі самі пяцікласнікі, ён пачынаецца словамі: «Калі ласка, не звальняйце нашу класную кіраўніцу Севярынец Таццяну Яўгенаўну, якая стала нам як маці, а мы — яе дзеці».

Падставай для звальнення Таццяны Севярынец стала тое, што яна нібыта прапусціла шэсць працоўных дзён падчас вясновых вакацыяў, калі ездзіла да дачкі ў Мінск і на семінар у Варшаву. Начальнік райаддзела адукацыі Уладзімір Шлома, які спачатку дазволіў ёй адпачынак за ўласны кошт з 26-га па 31-га сакавіка, у апошні момант адмяніў уласнае рашэнне. Пра гэта Таццяне Севярынец паведамілі па тэлефоне, пісьмовай адмовы яна не бачыла дагэтуль.

Спадарыня Севярынец рыхтуе заяву ў суд супраць начальніка аддзела адукацыі. Таксама яна напісала скаргу ў пракуратуру на дырэктара школы № 40 Юрыя Лаўрэнава — той не дазволіў ёй зняць копіі са Статута школы і іншых дакументаў, якімі рэгулюецца працоўная дзейнасць настаўнікаў, каб з імі маглі пазнаёміцца юрысты і адвакат Таццяны Севярынец.

ЖАЛОБА

«ЕЛЬЦЫН БЫЎ ГІСТАРЫЧНАЙ ФІГУРАЙ»

У панядзелак, 23 сакавіка, у Маскве на 77-м годзе жыцця памёр першы прэзідэнт Расіі Барыс Ельцын. Прычынай яго смерці з'явілася «прагрэсуючая сардэчна-сасудзістая поліарганная недастатковасць».

У сувязі са смерцю Б.Ельцына, 25 красавіка было абвешчана ў Расіі днём жалобы. Пахаваны першы прэзідэнт Расіі на Новадзявочых могілках у Маскве.

Па інфармацыі газеты «Камерсант», у апошнія дні жыцця Барыс Ельцын знаходзіўся ў Цэнтральнай клінічнай бальніцы і амаль не ўставаў з ложка. Увесь тыдзень у яго балела сэрца, а рэзкае пагаршэнне стану здароўя адбылося ў апошнія тры дні.

У панядзелак раніцай наглядалася невялікае паляпшэнне, а потым двойчы спынялася сэрца. У першы раз дактары здолелі вярнуць пацыента да жыцця, але ў другі зрабіць ужо нічога не змаглі.

Уладзімір Пуцін з нагоды смерці першага прэзідэнта Расіі выступіў з тэлевізійным зваротам, у якім адзначыў вялікую ролю Барыса Ельцына ў пераходзе Расіі да дэмакратыі і выказаў спачуванне яго родным і блізкім.

Барыс Ельцын двойчы абіраўся прэзідэнтам РФ — у 1991 і 1996 гадах. Ён быў адным з ініцыятараў ліквідацыі Савецкага Саюза. У 1999 годзе, яшчэ да заканчэння прэзідэнцкага тэрміну, добраахвотна перадаў прэзідэнцкія паўнамоцтвы свайму пераемніку Уладзіміру Пуціну.

Барыс Ельцын нарадзіўся 1 лютага 1931 года ў вёсцы Бутка Таліцкага раёна Свярдлоўскай вобласці. У 1955 годзе скончыў будаўнічы факультэт Уральскага політэхнічнага інстытута імя Кірава. Пасля працаваў па спецыяльнасці: ад майстра да начальніка Свярдлоўскага домабудаўнічага камбіната. У 1961 годзе быў запрошаны на партыйную працу. У 1975 годзе прызначаны сакратаром, а 1976-м — першым сакратаром Свярдлоўскага абкама КПСС.

Першы прэзідэнт Расіі выдаў тры кнігі: «Споведзь на зададзеную тэму (1991), «Нататкі прэзідэнта» (1994) і «Прэзідэнцкі марафон» (2000).

Асобу першага прэзідэнта расійскай Федэрацыі высока ацэньваюць ва ўсім свеце, і большасць сусветных лідэраў адгукнулася на гэту жалобную падзею.

Прэзідэнт ЗША Джордж Буш з нагоды смерці Барыса Ельцына выступіў з адмысловай заявай: «Лора і я глыбока засмучаныя смерцю былога расійскага прэзідэнта Барыса Ельцына. Прэзідэнт Ельцын быў гістарычнай фігурай у часе імклівых пераменаў. Ён адыграў ключавую ролю ў развале Савецкага Саюза, дапамог закласці падмурак свабоды ў Расіі і стаў першым дэмакратычна абраным лідэрам гэтай краіны. Я высока ацэньваю ягоныя высілкі, скіраваныя на ўмацаванне адносінаў паміж Расіяй і ЗША».

Кіраўнік знешняй палітыкі Еўрасаюзу Хаўер Салана таксама адзначыў вялікую ролю Ельцына ў гісторыі наладжвання адносінаў паміж Расіяй і Захадам.

Старшыня Парламенцкай Асамблеі Рады Еўропы Рэнэ ван дэр Ліндэн заявіў, што «для Рады Еўропы Барыс Ельцын назаўсёды застанецца чалавекам, які прывёў Расійскую Федэрацыю ў сям'ю еўрапейскіх народаў», і нагадаў, што ў часе кіравання Ельцына ў Расіі быў уведзены мараторый на смяротнае пакаранне.

Былы прэзідэнт Украіны Леанід Краўчук, які разам з Ельцынам і Шушкевічам падпісваў Белавежскія пагадненні, заявіў: «Для мяне асабіста гэта быў маштабны чалавек, які пад выглядам строгай знешнасці сапраўды хацеў, каб людзі жылі дэмакратычна. І для дэмакратыі ў Расіі, для яе пачаткаў (а трэба ведаць спецыфіку і асаблівасці Расіі, каб зразумець мае словы) Ельцын зрабіў вельмі шмат. Ён праклаў першую баразну дэмакратычнага, свабоднага развіцця Расіі пасля таталітарнай сістэмы».

Заслугі Ельцына для дэмакратыі ў Расеі адзначыў колішні ягоны саюзнік і аднадумца, былы прэзідэнт Грузіі Эдуард Шэварднадзэ. Прадстаўнікі былых савецкіх рэспублік падкрэсліваюць той факт, што, пры ўсіх сваіх супярэчнасцях, менавіта Ельцын праклаў шлях да незалежнасці гэтых рэспублік. Вось што сказаў былы прэзідэнт Малдовы Пэтру Лучынскі: «Ён адыграў ключавую ролю ў з'яўленні такіх маладых краінаў, як Малдова. Ён прысвячаў шмат увагі нацыянальным памкненням краін савецкага кангламерату, і ён заўсёды быў чулым у гэтых пытаннях».

ТЫДНЁВЫ АГЛЯД

У адзін кошык

Сяргей САЛАЎЁЎ

Бачна, што прэсавая канферэнцыя для беларускіх журналістаў станоўча паўплывала на беларускага прэзідэнта. На тыдні Аляксандр Лукашэнка чарговы раз выступіў — гэтым разам перад дэпутатамі.

Незразумела, канешне, які сэнс быў выступаць перад Саветам Рэспублікі, якіх прызначае сам беларускі прэзідэнт, але ж… У любым выпадку, мы даведаліся шмат чаго новага.

Адна з найбольш актуальных прамоў — прэзідэнт не хоча, каб мы залежалі ад Расіі. У прыватнасці, у пабудове атамнай станцыі на Беларусі.

Міжнародны конкурс на права будаўніцтва ў Беларусі атамнай электрастанцыі будзе адкрытым. «Гэтае пытанне ў кулуарах вырашацца не будзе», — заявіў Аляксандр Лукашэнка, выступаючы 24 красавіка са штогадовым пасланнем да беларускага народа і парламента.

«Вядома, нам не хацелася б, — я ўжо паслу Расіі пра гэта казаў, — каб мы складалі яйкі ў адзін кошык. Мы залежныя і так па іншых відах энергіі ад Расіі, не хацелася б залежаць і ў будаўніцтве атамнай станцыі толькі ад Расійскай Федэрацыі, — сказаў беларускі прэзідэнт. — Мы хацелі б, каб атамную станцыю пабудавалі, можа быць, іншыя, але прыярытэт будзе аддадзены выключна цане і якасці. Для нас, калі конкурс гэты выйграе Расія, — я таксама паслу пра гэта казаў, — як бы нам гэта ні не падабалася, што зноў гэтае яйка трапіць у адзін кошык, гэта будзе бяспечная станцыя, і Расія нам яшчэ і крэдыт прапаноўвае пад гэтую станцыю. Вядома, мы будзем будаваць яе з Расіяй. І калі там сістэмы кіравання сёння больш слабыя, чым у «Сіменса», дапусцім, то мы гэтыя сістэмы купім у «Сіменса». Калі сёння ядзерны рэактар лепш за Расію ніхто не можа стварыць, то мы будзем гэта рабіць з Расійскай Федэрацыяй».

У сувязі з гэтым узнікае пытанне: а ці ведае Аляксандр Лукашэнка, у якім стане знаходзіцца расійская атамная энергетыка? Колькі за апошнія год дваццаць пабудавана рэактараў у Расіі? Адказ адзіны — ніводнага. Расійская атамная энергетыка — у заняпадзе. І гэта прызнаюць самі расійскія атамшчыкі.

Лукашэнку супярэчыць прафесар Іван Нікітчанка. Па ягоных словах, «на сённяшні дзень для будаўніцтва атамнай станцыі ў Беларусі няма ні тэхнічнага абгрунтавання, ні грамадскага абмеркавання — няма нічога».

Ён таксама паведаміў, што, паводле яго звестак, Францыя адмовілася ад планаў будаўніцтва беларускай АЭС. «Расія ж заявіла, што яна дасць крэдыт на будаўніцтва атамнай станцыі. Але крэдыт — гэта толькі крэдыт, і потым за яго трэба расплачвацца», — зазначыў І. Нікітчанка.

Паводле слоў вучонага, «трэба 10 гадоў рыхтавацца, каб пабудаваць атамную станцыю». «Толькі для абслугоўвання АЭС патрэбны 400 спецыялістаў, якіх трэба вучыць не адзін год. А ўвогуле, і Чарнобыль узарвалі менавіта такія ж ненавучаныя «спецыялісты», якія ёсць цяпер у нас», — сказаў прафесар.

На яго думку, за кошт эканоміі і аднаўляемых крыніцаў энергіі (сонечныя батарэі, ветраныя ўстаноўкі, гідраэлектрастанцыі і ўстаноўкі для атрымання біяпаліва) толькі ў сельскай гаспадарцы Беларусь можа зэканоміць 20 працэнтаў электраэнергіі.

Але атамнай станцыяй прэзідэнт не абмежаваўся. І тут — таксама, пэўна, уплыў на прэзідэнта прэс-канферэнцыі з беларускімі СМІ.

Дзяржава акажа падтрымку апазіцыйным сродкам масавай інфармацыі пры ўмове, што яны будуць выконваць дзейнае заканадаўства. Такую заяву зрабіў Лукашэнка, адказваючы 24 красавіка на пытанні журналістаў пасля сумеснага пасяджэння Палаты прадстаўнікоў і Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу.

Прэзідэнт зазначыў, што існуе закон, пэўныя патрабаванні, згодна з якімі публікавацца павінен праверены матэрыял. Апазіцыйныя СМІ, лічыць ён, несправядліва ацэньваюць палітыку, што праводзіцца ў краіне, працу дэпутатаў.

«Я гатовы даць адпаведную каманду, але калі будзе размешчаны заведама непраўдзівы матэрыял, то больш на тэрыторыі Беларусі гэтае выданне выходзіць не будзе», — заявіў прэзідэнт.

Здаецца мне, пытанні пра выхад або нявыхад выдання павінна вырашаць рэдакцыя. Або — суд. Або — Міністэрства інфармацыі, згодна са сваімі паўнамоцтвамі. Але каб прэзідэнт персанальна ацэньваў журналісцкія матэрыялы як заведама праўдзівыя або заведама непраўдзівыя… Гэтак ён круглыя суткі толькі і павінен рабіць, што прэсу чытаць. Яму што, больш няма чым заняцца?

Патрабаванні да беларускага народа ўзрастаюць. «Беларусам трэба мабілізавацца, каб стаць нацыяй працаголікаў», — заявіў Лукашэнка. Паводле яго слоў, «прынцып поспеху просты: трэба лепш працаваць». Настаў час, калі кожны мае магчымасць жыць нармальна, пракарміць сябе і сваю сям'ю, лічыць прэзідэнт. «Пераважная большасць беларусаў гэта зразумелі і працуюць з дня ў дзень. Трэба і астатнім гэта зразумець», — сказаў ён.

«Працагалізм» ва ўсім свеце ўжо прызнаны сур'ёзнай хваробай. І я, прыкладам, рады б выканаць даручэнне прэзідэнта: абедзвюма рукамі «за»! Але ж ёсць пэўная нестыковачка. Я не «крыху вышэй Бога», а таму не ў маіх мажлівасцях зрабіць у сутках замест 24 гадзін 30. А лепш — 37. Шкада, канешне, але ж проста не здольны я на такое.

Карацей, мы на тыдні паслухалі шмат чаго такога, што можна выдаць за пажаданае. А рэальна… Рэальна ад гэтай прамовы нічога не змянілася.

ЭКСПЕРТЫЗА

УЛАДА — АПАЗІЦЫЯ

Андрэй ЛЯХОВІЧ, палітолаг

Міхаіл Фрадкоў і Сяргей Сідорскі

«Мы — яны»

А.Р. Лукашэнка плануе быць пажыццёвым прэзідэнтам. На бліжэйшую перспектыву (2007 год) вакол яго асобы адбылася кансалідацыя кіроўнай эліты і забяспечана поўная лаяльнасць дзяржаўных службоўцаў. Ён мае да сваіх паслуг дзяржаўны апарат, які выконвае яго волю, у тым ліку і сілавыя структуры. Супрацоўнікі гэтых структур, як і большасць іншых дзяржаўных службоўцаў, кажуць пра апазіцыю ў катэгорыях «мы — яны».

Нафтагазавы канфлікт з Расіяй у канцы 2006 года быў, галоўным чынам, інфармацыйнай падзеяй. Афіцыйна абвешчаныя кошты, па якіх Беларусь купляе расійскія газ і нафту, не адпавядаюць сапраўднасці. Як і меркавалася, бакі перайшлі на «ценявыя схемы» аплаты за энерганосьбіты.

Кансалідацыю ўлады, электаральныя пазіцыі А.Р. Лукашэнка ўзмацняе ціск з боку Расіі. Ён выступае ў якасці абаронцы інтарэсаў прадстаўнікоў улады і грамадства ў цэлым.

З аднаго боку, канфлікт стымуляваў жаданне Лукашэнкі паказаць сябе ў ролі паслядоўнага абаронцы незалежнасці, суверэнітэту Беларусі, абаронцы беларусаў ад расійскіх алігархаў. З другога боку — шырокая інфармацыйная кампанія дзяржаўных СМІ, мэтанакіраваная праца «ідэалагічнай вертыкалі», створанай на прадпрыемствах, установах, арганізацыях, была накіравана на ўзмацненне настрояў у падтрымку незалежнасці Беларусі. Беларускае грамадства было падрыхтавана, калі паўстане неабходнасць, вытрымаць інтэнсіўны ціск, энергетычны шантаж з боку Расіі.

Да нафтагазавага канфлікту ў снежні 2006 года, паводле інфармацыі незалежных сацыёлагаў, уваходжанне Беларусі ў склад Расіі падтрымлівалі 12–13 працэнтаў беларускіх выбарцаў. Пасля Новага году — 3–4 працэнта. Гэта больш чым у два разы менш за колькасць этнічных рускіх у складзе насельніцтва Беларусі.

Тэхнакраты

Разам з тым у структурах улады ўзмацняюцца палітычныя пазіцыі групы эканамічных рэфарматараў, кіраўнікоў — гэта значыць, тэхнакратаў, якія на працягу апошніх гадоў дастаткова паспяхова вырашалі задачы сацыяльна-эканамічнага развіцця Беларусі ў межах мадэлі, якую ўсталяваў Лукашэнка. Захаванне станоўчай дынамікі развіцця сацыяльна-эканамічнай сітуацыі (галоўная ўмова палітычнай стабільнасці) стала яшчэ ў большай ступені залежыць, па-першае, ад кампетэнтнасці тэхнакратаў (асобаў, што кіруюць галінамі эканомікі, прадпрыемствамі). Па-другое, ад магчымасці тэхнакратаў больш самастойна дзейнічаць, не баючыся празмернага ўмяшання чыноўнікаў і групаў, што не маюць вопыту кіравання эканомікай, — іншымі словамі адміністратараў, палітычных кіраўнікоў, сілавікоў.

У новых умовах Лукашэнка вымушаны даць большую свабоду тэхнакратам у кіраванні эканамічнымі працэсамі.

Узмацненне ўплыву тэхнакратаў звязана з іх роляй у фармаванні новай, гэта значыць больш «рынкавай», сістэмы адносін з Расіяй, у максімальна магчымай ступені, якая б адпавядала беларускім інтарэсам.

Неабходнасць увядзення жорсткага дыялогу з Расіяй з мэтай выгандлеваць найбольш спрыяльныя ўмовы, мінімізаваць эканамічныя выдаткі абумовіла ўзмацненне ўплыву ў асяроддзі Лукашэнкі асобаў, кампетэнтных у пытаннях эканомікі — лідэраў тэхнакратаў — прэм'ер-міністра С. Сідорскага і першага віцэ-прэм'ера В. Сямашкі.

Сярод прадстаўнікоў эканамічнай і адміністратыўнай эліты дастаткова распаўсюджана меркаванне, што лідэры тэхнакратаў — С. Сідорскі і В. Сямашка — з'яўляюцца прадстаўнікамі групы, здольнай эфектыўна кіраваць краінай. Падставы для такога меркавання наступныя. Па-першае, лідэры тэхнакратаў з'яўляюцца дастаткова паспяховымі эканамічнымі менеджэрамі. У тым ліку з іх дзейнасцю звязваюць эканамічны рост, які назіраўся з 2004 года. Па-другое, у іх асобах бачаць палітыкаў, якія здольны адстойваць беларускія інтарэсы (эканамічныя, палітычныя) у адносінах з Расіяй. Сярод прадстаўнікоў улады і незалежных экспертаў-эканамістаў С. Сідорскага і В. Сямашку называюць «эканамічнымі нацыяналістамі». У іх бачаць палітыкаў, якія не пускаюць і не пусцяць у Беларусь расійскія кампаніі, расійскіх алігархаў, расійскі крымінальны бізнес. Па-трэцяе, С. Сідорскі валодае здольнасцямі публічнага палітыка. Па-чацвёртае, прадстаўнікі эканамічнай і адміністратыўнай эліты, калі разважаюць на тэму «калі Лукашэнка не зможа выконваць паўнамоцтвы прэзідэнта, хто будзе лепшым кандыдатам на гэты пасаду?» робяць выбар на карысць лідэра тэхнакратаў С. Сідорскага на кантрасце з апазіцыйнымі палітыкамі.

Хто за каго

У беларускам грамадстве, асабліва ў яго інтэлектуальнай, высокаадукаванай, высокакваліфікаванай частцы, апошнім часам узмацняюцца настроі расчаравання ў апазіцыі. Апазіцыйныя палітыкі, перадусім лідэры партый, не асацыююцца з дэмакратычным развіццём Беларусі нават сярод выбарцаў — прыхільнікаў дэмакратычных перамен.

Адна з прычын такой сітуацыі — тое, што на працягу доўгага часу апазіцыя дасылала грамадству сігналы, што яна абсалютна не гатовая кіраваць дзяржавай, што яна цалкам не здольная вырашаць складаныя задачы на дзяржаўным узроўні. Апазіцыя або відавочна палохала выбарцаў, калі займала непапулярную пазіцыю, як гэта было ў першай палове 2004 года ў святле «газавага» канфлікту Беларусі і Расіі. Або распаўсюджвала інфармацыйныя матэрыялы з гучнай назвай «праекты рэформ», якія ўражвалі спецыялістаў відавочнай неадпаведнасцю назвы і зместу.

Лукашэнка і сілавікі добра інфармаваныя пра такія адносіны да апазіцыі сярод эканамічнай і адміністратыўнай эліты. Цудоўна разумеюць, што альтэрнатыву Лукашэнку значная колькасць незадаволеных ім у гэтым асяроддзі бачыць не сярод апазіцыі, і не сярод былых службовых асобаў, а сярод цяперашніх высокіх чыноўнікаў, кіраўнікоў буйных прадпрыемстваў. Пра гэта сведчыць разгром груп у складзе эканамічнай эліты ў 2001–2002. гадах.

Можна сказаць, што адбываецца кансалідацыя тэхнакратаў. Разам з тым, варта адзначыць, што калі дзякуючы працы цяперашняй групы тэхнакратаў будуць створаны дастатковыя перадумовы для ўстойлівага развіцця эканомікі, ёсць вялікая верагоднасць, што Лукашэнка зноў запусціць махавік антыкарупцыйнай кампаніі, і /або адбудзецца маштабная ратацыя службоўцаў. Сучасныя прадстаўнікі групы тэхнакратаў і іх лідэры будуць заменены на новыя фігуры.

Першай прыкметай развіцця падзей па такому варыянту будзе, напрыклад, паніжэнне ў статусе, пасадзе У. Сямашкі (зараз першы віцэ-прэм'ер), і прызначэнне першым віцэ-прэм'ерам А. Кабякова (зараз віцэ-прэм'ер).

Усведамленне тэхнакратамі сітуацыі ў Беларусі і перспектыў яе развіцця спрыяюць у цэлым перспектывам дэмакратызацыі. Зараз Лукашэнка больш задавальняе тэхнакратаў, чым апазіцыя ў яе сучасным інстытуцыянальным і функцыянальным стане. Ён больш зразумелы і прадказальны. На працягу другой паловы 2005–2006 гадоў фармат адносін Лукашэнка і тэхнакратаў змяніўся ў спрыяльны ім бок.

У тым выпадку, калі Лукашэнка будзе здольны выконваць прэзідэнцкія паўнамоцтвы, існуе дастаткова высокая верагоднасць выступлення тэхнакратаў, каб абараніць свае палітычныя пазіцыі і займець новыя.

Апазіцыя

У гэты час апазіцыя перажывае інстытуцыянальны крызіс. Мы маем на ўвазе тры параметры яе стану: апазіцыйныя арганізацыі маюць невялікую колькасць сяброў; існуе раскол у адносінах паміж апазіцыйнымі партыямі; існуе раскол і ў межах апазіцыйных партый.

Калі мы кажам «аб'яднаныя дэмакратычныя сілы», маем на ўвазе наяўнасць арганізаваных груп, якія маюць дастатковы для аказання ціску на ўладу патэнцыял — гэта значыць, дастаткова масавых. Аднак на гэты момант апазіцыйныя арганізацыі згубілі свой патэнцыял. Іх можна параўнаць з «пустой пасудзінай»: ёсць форма — кіраўнікі, устаноўчыя дакументы, праграмы. Але вельмі мала людзей. Яны сталі статыстамі таго, што адбываецца на Беларусі.

Ва ўмовах неспрыяльнай сацыяльна-эканамічнай сітуацыі апазіцыйныя арганізацыі былі здольныя прыцягнуць дастаткова значную колькасць людзей для ўдзелу ў акцыях пратэсту, для правядзення выбарчай кампаніі канкурэнтаў Лукашэнкі ў 2001 годзе. Арыентаваныя на вулічную актыўнасць, яны не здолелі перабудаваць сваю дзейнасць ва ўмовах, калі сталі патрэбныя не толькі лозунгі, заклікі, налепкі, графіці, а пастаянная напружаная праца з выбарцамі, пастаянная камунікацыя з людзмі на фоне актуальных праблемаў палітыкі, сацыяльнай сферы, эканомікі. Лукашэнка змог стаць больш рацыянальным, зразумелым выбарцам, яго апаненты — не.

Зараз у жорсткім крызісе палітычнага жанру знаходзяцца палітычныя партыі. Іх старыя метады працы з электаратам выклікаюць раздражненне сярод большасці выбарцаў, для якіх істотнымі з'яўляюцца «хлебныя», г. зн. сацыяльна-эканамічныя пытанні. Горкае расчараванне адчуваюць выбарцы — прыхільнікі дэмакратычнага шляху развіцця Беларусі (каля 20 працэнтаў ад агульнай колькасці выбарцаў). Для гэтай, больш інтэлектуальнай, адукаванай часткі беларусаў відавочныя «цяжкія дзіцячыя хваробы» палітычных партый, якія ўпарта не хочуць рабіцца дарослымі, адстаюць у сваім развіцці ад грамадства, неадэкватна рэагуюць на тое, што адбываецца ў краіне.

У выніку, пасля таго, як цікавасць выбарцаў да дзейнасці палітычных партый упала і значная колькасць актывістаў пасля прэзідэнцкіх выбараў 2001 года сышла, палітычныя партыі сталі палітычнымі клубамі, маргінальнымі групоўкамі. Зараз у дзейнасці партый бярэ ўдзел адна дзесятая частка іх спісачнага складу. У Мінску, дзе самыя буйныя апазіцыйныя партыі — ПБНФ, ОГП, БСДП (Грамада) — маюць па спісах прыкладна па 1000 сяброў кожная, удзел у дзейнасці бяруць не больш за 100 чалавек. У абласных цэнтрах (гарадах з насельніцтвам больш за 300 тысяч чалавек), дзе партыйныя арганізацыі налічваюць па спісах больш 300 чалавек, удзельнічаюць у дзейнасці не больш за 50. Менш спрыяльныя суадносіны ў Мінску тлумачацца тым, што ў сталіцы дзейнасць партый вызначаюць прадстаўнікі цэнтральнага кіраўніцтва, якія карыстаюцца меншым, чым рэгіянальныя лідэры, даверам сяброў партый.

За выключэннем ПБНФ, ОГП, БСДП (Грамада), ПКБ, якія з'яўляюцца партыямі хаця б па спісах сяброў і наяўнасці рэгіянальных структураў, Партыі свабоды і прагрэсу, якая расце, у партыйнай сістэме Беларусі прысутнічаюць арганізацыі-фантомы. Менавіта на іх фоне, а не праз свой патэнцыял ПБНФ, ОГП, БСДП (Грамада), ПКБ з'яўляюцца буйнымі партыямі.

Перыядычнае з'яўленне ў інфармацыйнай прасторы арганізацый, якія дэ-факта налічваюць некалькі дзесяткаў чалавек, толькі дэзарыентуе выбарцаў. Акрамя таго, партыі-фантомы з'яўляюцца ўдзельнікамі барацьбы за рэсурсы і ўплыў, складаюць няўстойлівыя альянсы з буйнымі арганізацыямі, часам на сваю карысць ініцыююць канфлікты ў адносінах паміж буйнымі арганізацыямі.

Такім чынам, дзейнасць арганізацый-фантомаў стварае дадатковыя перадумовы для глыбокага крызісу партыйнай сістэмы. Сходы партыйных лідэраў — Палітычную Раду аб'яднаных дэмакратычных сіл — выбарцы і прэса адэкватна называюць «палітычным балотам».

Улада нанесла моцны ўдар па грамадскім арганізацыям. 25 лістапада 2005 года парламент прыняў змены ў заканадаўства, якія

паставілі пераважную большасць грамадскіх арганізацый, што тады дзейнічалі, па-за законам.

«Бэбі-бумеры» або новая хваля?

Больш чым на 80 працэнтаў ад складу ўдзельнікаў акцыяў пратэсту ў сакавіку 2006 года — гэта маладыя людзі ва ўзросце ад 18 да 32 гадоў. Неарганізаванасць, непрадуманасць дзеянняў лідэраў апазіцыі ў час акцый пратэсту дала падставы незалежным аналітыкам называць сакавіцкія падзеі «стыхійным моладзевым бунтам супраць рэжыму Лукашэнкі».

Аналітыкі падзяліліся ў меркаваннях наконт матывацыі моладзі, што выйшла на плошчу, нягледзячы на пагрозы і рэпрэсіі. Розніца ў поглядах на матывацыю вызначыла і розныя адказы на пытанні пра тое, ці будзе мець «беларускі майдан» працяг.

Першая група аналітыкаў адзначае, што ў сваёй асноўнай масе маладыя ўдзельнікі акцый пратэсту — гэта так званыя «бэбі-бумеры». У 80-х гадах у Беларусі быў досыць высокі ўзровень нараджальнасці — пэўны «бэбі-бум». Гэта пакаленне беларускай моладзі атрымала сацыяльныя, палітычныя веды ў перыяд 1991–1998 гадоў.

Другая група аналітыкаў звяртае ўвагу на тое, што «стыхійны моладзевы бунт» — гэта не наступства выхаду на палітычную сцэну пакалення «бэбі-бумераў» 80-х. Безумоўна, тыя, хто атрымаў гуманітарныя веды ў школах і ВНУ ў перыяд 1991–1998 гадоў, сапраўды моцна адрозніваюцца паводле сістэмы каштоўнасцей ад тых, хто атрымаў адукацыю «пры Лукашэнку», аднак сакавіцкія моладзевыя пратэсты — праява значна больш глыбокіх зменаў у самім беларускім грамадстве. Гэтыя змены найбольш яскрава праявіліся ў паводзінах тых, хто ў сакавіку выйшаў на плошчу. Змяняюцца адносіны, каштоўнасныя ўстаноўкі, стаўленне да прыватнай уласнасці, улады, дзяржавы, змяняецца ўспрыманне таго, што ёсць норма ў палітычнай сферы, трансфармуецца разуменне паняцця «як гэта мае быць», якім павінен быць характар адносін паміж дзяржавай і грамадзянінам. І гэта сістэма каштоўнасцей, грамадскія настроі ўсё ў большай ступені разыходзяцца з тымі, што існуюць цяпер, што можа запрапанаваць Лукашэнка.

Найбольш творчыя, паспяховыя, інтэлектуальныя прадстаўнікі моладзі не бачаць для сябе перспектыў, ім не хапае месца і паветра ў межах эканамічнай, сацыяльнай і палітычнай мадэлі, створанай пры Лукашэнку. Мадэль грамадства, якая сфармавалася падчас кіравання Лукашэнкі, арыентаваная не на рызыку, інавацыі, маладосць. Яна арыентаваная на старасць, паслухмянае выкананне сваіх абавязкаў і захаванне ўжо атрыманага сацыяльнага статусу.

Лукашэнка прапануе жыць і працаваць, мець статус залежнага працаўніка, і пры гэтым усведамляць сваю залежнасць, сваё прыніжанае становішча ў адносінах з адміністрацыямі самага рознага ўзроўню — ад кіраўніцтва прадпрыемства, установы, арганізацыі, да структуры «выканаўчай вертыкалі». Пры ўмове лаяльных паводзінаў, няўдзелу ў дзейнасці грамадскіх арганізацый, не падкантрольных уладзе, паслухмянага выканання сваіх функцый, добрых адносін з прадстаўнікамі адміністрацыі, працаўнік мае вялікую верагоднасць у перадпенсійным узросце атрымаць досыць высокі для ўзроўню сваёй лакальнай супольнасці заробак (у параўнанні з сярэднім узроўнем заробку жыхароў адпаведнай вёскі, раёна, горада). Набудзе няновую іншамарку... Займее кватэру або дом і «дачу»... Для таго, каб атрымаць пэўны гарантаваны мінімум, чалавек мусіць згадзіцца са сваім статусам «маленькага», залежнага ад дзяржавы чалавека.

Нават прасоўванне ўверх па сацыяльнай лесвіцы, набыццё ўласнасці, сувязей, вядомасці не дае прадстаўнікам прыватнага бізнесу пачуцця сваёй незалежнасці, значнасці, адчування трываласці свайго становішча. Ва ўмовах рэкорднага ў параўнанні з Расіяй, Украінай і краінамі ЕС падатковага цяжару, заблытанай падатковай сістэмы, нарэшце, ва ўмовах існуючай сістэмы ўлады-ўласнасці, выжыванне і поспех прадстаўнікоў прыватнага бізнесу залежыць ад кантакту з зацікаўленымі прадстаўнікамі ўлады самага рознага ўзроўню, ад іх упісанасці ў патрон-кліентную сістэму самага рознага ўзроўню — ад вёскі да рэспублікі. Мадэль Лукашэнкі надзвычай этатычная. Кожны чалавек занадта часта сутыкаецца з дзяржавай, калі спрабуе рэалізаваць свае інтарэсы, штосьці зрабіць. І ў кожным выпадку падобных сутыкненняў ён адчувае залежнасць, асабістую непаўнавартаснасць. З кожным годам, які аддзяляе ад савецкага, таталітарнага мінулага, з'яўляецца ўсё больш людзей, якіх не задавальняе такое становішча. Самапавага, самарэалізацыя робяцца ўсё большай каштоўнасцю для беларусаў. Акрамя таго, спажывецкі бум падштурхоўвае арыентаваных на самарэалізацыю маладых беларусаў настойваць на адпаведным іх разуменню, годным стаўленні да сябе, патрабаваць ад улады фармавання цывілізаванай мадэлі адносін паміж грамадзянінам і дзяржавай.

АД ПЕРШАЙ АСОБЫ

Ігар Рынкевіч: МІНЮСТ ЯШЧЭ СКАРЫСТАЕЦЦА МАІМІ ПАСЛУГАМІ

Ігар Рынкевіч — ужо больш не адвакат. Прэзідыум Мінскай абласной калегіі адвакатаў увечары 18 красавіка задаволіў заяву адваката Казуліна пра звальненне па ўласнаму жаданню. Рашэнне было прынята паспешліва, прычым самога Рынкевіча прэзідыум да сябе на паседжанне не запрасіў. Прапануем вашай увазе інтэрв'ю ўжо з былым адвакатам Аляксандра Казуліна.

— Ці шкадуеце вы пра тое, што год таму ўзялі на сябе абарону Казуліна і так актыўна яму дапамагалі?

— Я свой Рубікон перайшоў у першы ж дзень, калі пачаў выконваць абавязкі абаронцы апазіцыйнага кандыдата ў прэзідэнты. Чаго хацела ўлада? Яна хацела, каб адвакат, які атрымаў на твары шнар за абарону Казуліна, паводзіў сябе інакш?! *(Маецца на ўвазе, што 2.03.2006 года Рынкевіч быў збіты супрацоўнікамі спецпадраздзялення «Алмаз», калі ён з адвакацкім ордэрам чакаў дазволу прайсці да затрыманага Казуліна ў Кастрычніцкі РАУС Мінска).*

Перада мной паўстала толькі адна дылема: як падзяліць у сабе чалавека, што мае грамадзянскую пазіцыю, і адваката, які сыходзіць з юрыдычных фактаў пры разглядзе справы. Меркаванні адваката Дзмітрыя Гарачкі — другога адваката Казуліна, і іншых маіх калегаў, падтрымка незалежных юрыстаў пераканалі мяне ў слушнасці маіх ацэнак, у тым, што я раблю ўсё правільна. І ў гэтай справе я не лабіраю якуюсь ідэалогію. Пытанні пра кваліфікацыю справы, пра збіранне доказаў я вырашаў як прафесійны юрыст. Вось чаму я сцвярджаю: з пункту погляду крымінальнага права, Казулін асуджаны беспадстаўна і павінен быць на волі.

— Што вы не паспелі зрабіць у якасці адваката? Ці былі нейкія асаблівыя планы?

— Адвакатура — гэта значны перыяд у маім жыцці, які працягваўся дзевяць гадоў. За гэты час я займеў глыбокія прававыя веды, досвед. Адвакацкая дзейнасць — гэта самая шырокая юрыдычная практыка. А што да таго, што не паспеў зрабіць, дык былі задумкі па справе Кацярыны Садоўскай, сваякі якой звярталіся да мяне. Рыхтаваўся таксама і да таго, што, пры дамоўленасці з Таццянай Леановіч, жонкай Андрэя Клімава, браў бы ўдзел у працэсе ў якасці яго абаронцы. Адчуваю, што зараз для Андрэя Клімава гэта падтрымка была б вельмі істотнай. І Аляксандр Казулін, выказваючы салідарнасць з Клімавым, прадугледжваў магчымасць таго, што я б далучыўся і да справы Андрэя. Зараз Клімаву, з усіх тых, супраць каго завялі крымінальныя справы, напэўна, найцяжэй.

І, безумоўна, былі планы ў развіцці кліенцкіх пагадненняў у інтарэсах Казуліна, але ўсе асноўныя яго даручэнні выкананы, у тым ліку і напярэдадні майго звальнення.

— Якія даручэнні Аляксандра Казуліна маюцца на ўвазе?

— Сярод апошніх — заява пра ўзбуджэнне крымінальнай справы за абразы і паклёп з боку Аляксандра Лукашэнкі на Казуліна. Гэтыя зневажальныя для Казуліна выдумкі ў асноўным прагучалі падчас Трэцяга ўсебеларускага сходу. Падаваліся і іншыя дакументы. У прыватнасці, я, як прадстаўнік Казулін, абскардзіў у судзе «своеасаблівае» рашэнне пракуратуры пра адмову ва ўзбуджэнні крымінальнай справы ў адносінах да Лукашэнкі, паводле яго прызнання ў фальсіфікацыі выбараў.

Раней я ўжо падаваў наглядную скаргу ў Вярхоўны суд па справе Казуліна з патрабаваннем адмены судовых рашэнняў, спынення справы і яго вызвалення.

— Ці не застанецца зараз Аляксандр Казулін без абароны?

— Калі ўлічваць справы, якія мы рыхтаваліся ўзбудзіць, ціск на мяне быў прагназаваны. Яшчэ ў кастрычніку мінулага года Казулін выказаў меркаванне, што да красавіка ў якасці яго адваката я не дацягну. Так што мы дакладна пралічылі наступныя падзеі.

Яшчэ колькі месяцаў таму мы прэвентыўна пачалі патрабаваць у адміністрацыі Папраўчай калоніі–3 разгледзець пытанне, каб была заверана даверанасць Казуліна мне як грамадзяніну. Гэта значыць, грамадзянін Казулін дазваляе дзейнічаць ад яго імя грамадзяніну Рынкевічу. У межах крымінальнага працэсу такая даверанасць не дае правоў, аднак яна дазваляе мне выконваць цэлы шэраг прадстаўнічых функцый. Аднак кіраўнік калоніі сабатуе нашы законныя патрабаванні. Я нават прапаноўваў варыянт: Казулін адклікае даверанасць мне як адвакату і мяняе яе на грамадзянскую даверанасць мне. Адмова кіраўніка калоніі будзе абскарджана.

Безумоўна, тую ступень, форму абароны, якую я імкнуўся даць Казуліну, патрабаваць ад іншых адвакатаў цяжка. Але я спадзяюся, што Дзмітрый Гарачка працягне яго абараняць у межах крымінальнай судовай вытворчасці, будзе наведваць яго ў калоніі.

Мая ж дзейнасць па абароне Казуліна будзе працягвацца ў межах грамадскіх ініцыятыў па вызваленню Казуліна і іншых палітычных вязняў.

— А ці маюцца пэўныя планы па такой дзейнасці ўжо не ў якасці адваката? Вас жа абралі намеснікам старшыні Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі (Грамада)?

— Пасля другога дысцыплінарнага спагнання ў адносінах да мяне, Аляксандр Казулін, лідэр палічыў мэтазгодным, каб я балатаваўся на гэту пасаду на з'ездзе партыі, і сам запрапанаваў маю кандыдатуру. Тую значную падтрымку, што я атрымаў на сходзе, я разглядаю як аказаны мне сацыял-дэмакратамі давер, і абавязкова буду варты яго. Я буду займацца перш за ўсё сацыяльна-прававымі праграмамі. Гэта перадусім дапамога ў сферы моладзевага і жаночага рухаў, падтрымка грамадскіх аб'яднанняў і грамадзянскіх ініцыятываў і, безумоўна, прававая абарона апазіцыі ад рэпрэсій з боку ўлады.

Таксама я застаюся ў складзе праваабарончых арганізацый, якія зараз дзейнічаюць у Беларусі. Стварацьнешта прынцыпова новае зараз, на маю думку, не мае сэнсу. Я добра знаёмы з працай Міністэрства юстыцыі, якое кантралюе грамадзянскую супольнасць нашай краіны. Гэты орган улады не дазволіць зарэгістраваць дэмакратычную арганізацыю.

— Магчыма, улады зменяць сваю думку і, каб заняць час, які ў вас зараз вызваліўся, дапамогуць вам працаўладкавацца?

— Хутчэй, наадварот. У мінулым годзе са мной, як са старшым выкладчыка, не працягнулі кантракт. З непрыхаванай іроніяй сустрэлі маё імкненне абараніць кандыдацкую дысертацыю на крымінальна-прававую тэму ў БДУ — установе, дзе імя экс-рэктара Казуліна стала страшэнна палохаць яго былых калегаў.

Дарэчы, зусім нядаўна адбыўся цікавы казус: на канферэнцыі Мінскай абласной калегіі адвакатаў адзін мой калега выказаў меркаванне, што я рыхтуюся заняць пасаду міністра юстыцыі. Мне спадабаўся гэты жарт, і я яго падтрымаў. Аднак я пагадзіўся ўвайсці ў новы ўрад народнага даверу намеснікам міністра юстыцыі, калі міністрам стане Гары Паганяйла.

Такім чынам, можна распачынаць ліставанне з былым адвакатам, цяперашнім міністрам юстыцыі Галаванавым. І час рыхтаваць у ценявым урадзе патрабаванні, якія павінны станоўча паўздзейнічаць на Мінюст: спачатку трэба высветліць, ці мае намер міністэрства і далей татальна «рэгуляваць» дзейнасць грамадскіх аб'яднанняў, адвакатуры. Так што Мінюст яшчэ будзе карыстацца маімі паслугамі.

КАДРЫ

ЗМЕНЫ Ў КІРАЎНІЦТВЕ

Аксана ХАРЛАН

У хуткім часе канцэрн «Белнафтахім» можа застацца без старшыні. Прызначаны ў снежні 2005 года Аляксандр Бароўскі некалькі тыдняў таму падаў заяву пра звальненне і зараз толькі часова выконвае абавязкі кіраўніка галіны, чакаючы пераемніка.

Нагадаем, што да гэтага Бароўскі ўзначальваў адно з буйнейшых прадпрыемстваў беларускай нафтахімічнай галіны — наваполацкі «Палімір». На пасаду кіраўніка канцэрна замест Браніслава Сівога яго прызначыў сам Аляксандр Лукашэнка, абгрунтаваўшы такі крок неабходнасцю «пошуку новых падыходаў да дзейнасці арыентаванага на экспарт канцэрна».

Такі новы падыход быў сфармуляваны прэзідэнтам даволі канкрэтна: цалкам перавесці канцэрн на прамы продаж без удзелу пасрэднікаў і зарабіць за тры месяцы адзін мільярд долараў. Былы кіраўнік «Паліміра», здавалася, ідэальна падыходзіў для выканання пастаўленых задач. І трэба адзначыць, што на працягу 2006 года Бароўскі выдатна спраўляўся са сваімі абавязкамі. Але толькі да таго часу, пакуль кардынальна не змяніліся ўмовы паставак у Беларусь расійскай нафты.

Спачатку ў разгар нафтавага крызісу з канцэрна папрасілі аднаго з намеснікаў Бароўскага Анатоля Дзядкова. Зараз, здаецца, надышла чарга і самога старшыні «Белнафтахіму». Адной з версій звальнення Бароўскага з'яўляецца яго крытычнае стаўленне да дзеянняў урада ў час перамоў наконт мытных пошлін на пастаўкі нафты ў нашу краіну і наогул наконт палітыкі ўрада ў нафтахімічнай галіне.

«Я магу адкрыта сказаць, — заявіў Аляксандр Бароўскі перад кіраўніцтвам «Нафтана», — што з эканамічнага пункту гледжання наш урад паступіў вельмі не слушна. Мы плацім у бюджэт Расіі 53 долара за тону. Плюс узнялі мытныя пошліны на нафтапрадукты. У выніку на гэту тону нафты даводзіцца больш за 100 долараў. А наш паважаны ўрад, спадар Кабякоў дакладае прэзідэнту, што ўсё ў парадку, бюджэт краіны нармальны. На сённяшні дзень рэнтабельнасць хімічных заводаў — 2–3 працэнты, а калі яшчэ ўзрастуць цэны на нафтапрадукты, яны ўвогуле выйдуць на мінус. Зараз перапрацоўка нафты вымагае датацый. Мы гэта пытанне абмяркоўвалі з Сямашкам. А нам яшчэ трэба 240 мільёнаў долараў на рэканструкцыю «Нафтана». Мы спрабавалі ўзяць гэтыя грошы са стабілізацыйнага фонду, але безвынікова. Гэтыя грошы рыхтуюцца на эканамічную бяспеку».

Дзіўна чуць ад кіраўніка такога канцэрна пра датацыі ў нафтаперапрацоўку, бо ва ўсім свеце менавіта гэта галіна дае прыбытак у бюджэт, а не наадварот.

«Нас прымусілі без падрыхтоўкі перайсці на новыя метады гаспадарання. Зараз рыхтуецца новая дырэктыва. Яна страшная: беражлівасць, эканомія і гэтак далей. Для нас, кіраўнікоў, гэта дырэктыва азначае, што кожнага можна абвінаваціць невядома ў чым. Вы павінны гэта разумець», — папярэдзіў кіраўніцтва «Нафтана» Аляксандр Бароўскі.

У канцэрне «Белнафтахім» пакуль ніяк не каментуюць магчымы сыход старшыні. Аднак актыўныя пошукі пераемніка ўжо вядуцца. У якасці аднаго з кандыдатаў зараз называюць кіраўніка апарата Саўміна Валерыя Казакевіча, які да гэтага ўзначальваў канцэрн «Белрэсурсы». Яшчэ адным прэтэндэнтам на пасаду кіраўніка галіновага ведамства з'яўляецца генеральны дырэктар РУП «ВА «Беларусьнафта» Аляксандр Ляхаў. Аднак дакладна яшчэ не вядома, хто ж сядзе ў крэсла кіраўніка «Белнафтахіма».

Дарэчы, калі Бароўскага ў хуткім часе ўсё ж звольняць, ён установіць своеасаблівы рэкорд самага кароткага знаходжання на гэтай пасадзе — 16 месяцаў. Папярэдні рэкорд належаў Браніславу Сівому, папярэднику Бароўскага — 20 месяцаў (з мая 2004 па снежань 2006 года).

ЭКАЛОГІЯ

СТАРЫЯ ПРАБЛЕМЫ НА НОВЫ ЛАД

Сяргей ГЛУШАКОЎ

Гомельскі хімічны завод па вытворчасці суперфасфатных угнаенняў быў пабудаваны ў 60-х гадах. У тую пару, калі ніхто з грамадзян Беларусі і паняцця не меў пра сваё права на экалагічную інфармацыю і ўдзел у прыняцці рашэнняў (гарантаваных нам цяпер Орхускай канвенцыяй), цяжар адказных кіраўнічых рашэнняў брала на сябе выключна камуністычная партыя.

Photo.ByMedia.net

Гара з адыходаў гомельскага хімзавода

Але трэба адзначыць, што калі з цэнтру ў Гомель прыйшло ўказанне пра будаўніцтва хімзавода, то ў абласным камітэце партыі выдатна зразумелі, чым гэта будзе пахнуць — і ў прамым, і ў пераносным сэнсе гэтага слова. Да гонару тагачасных кіраўнікоў Гомельскай вобласці, яны не адразу пагадзілася са спушчаным з верху рашэннем. Аднак усё жа пагадзіліся. Да ўсяго іншага, абяцана было яшчэ, паралельна з будаўніцтвам суперфасфатнага монстра, падняць і гарадскую сацыялку.

Горад атрымаў ДК Хіміка, новы тралейбусны маршрут. А таксама дыаксіды серы, азоту і іншыя шкодныя рэчывы, якія несліся з паветрам на жылыя кварталы ад хімкамбіната, пабудаванага без элементарнага ўліку ружы вятроў.

Іншай праблемай хімзавода стала складаванне цвёрдых адыходаў. Кожны, хто заязджае або выязджае з Гомеля з паўночнага боку, мае магчымасць любавацца мясцовай горнай градой з беласнежнымі верхавінамі з гіпсафасфатаў, якія ў сонечнае надвор'е зіхацяць, як вяршыні Эльбруса.

У гады перабудовы экалагічная грамадскасць спрабавала дабіцца якіх-небудзь рашэнняў хімічнай праблемы, але нічога істотнага зрабіць не паспела.

І вось у 2007 годзе кіраўніцтвам хімзавода прынята рашэнне амаль у 2 разы павялічыць аб'ём вытворчасці. А гэта значыць, што прыкладна ўдвая павялічыцца колькасць шкодных выкідаў у атмасферу, у столькі ж разоў павінны падвысіцца і фасфатны Эверэст.

Акрамя таго, паколькі Расія больш не жадае пастаўляць нам апатыты з Кольскага паўвострава, то сыравіну, магчыма, давядзецца закупляць у Сірыі. А сірыйскія апатыты маюць іншы склад, які змяшчае шмат шкодных дамешкаў.

Дарэчы, начальнік гомельскай гарадской інспекцыі па прыродных рэсурсах і ахове навакольнага асяроддзя яшчэ напачатку года паставіў пытанне пра прыняцце мер па хімзаводу на сесіі Гомельскага гарадскога савета дэпутатаў. І дэпутаты падтрымалі яго прапанову.

Сёння Гомельскай гарадской інспекцыяй па прыродных рэсурсах і ахове навакольнага асяроддзя, пры падтрымцы адпаведнага міністэрства, перад кіраўніцтвам хімзавода пастаўлены шэраг патрабаванняў. У першую чаргу, ад завода патрабуюць пры любым павелічэнні аб'ёму вытворчасці захаваць колькасць шкодных выкідаў на ранейшым узроўні, а гіпсафасфаты вывозіць на адлегласць не менш за 30–40 кіламетраў ад горада — на палігон у Чачэрскім раёне.

Хочацца спадзявацца, што патрабаванні завод задаволіць.

ПЕРАПРАЦОЎКА

МЯСА НЕ ХАПАЕ

Аксана ХАРЛАН

Буйнейшае мясаперапрацоўчае прадпрыемства краіны, якое дзейнічае ў СЭЗ «Брэст», «Інкафуд» у 3 разы скараціла выраб прадукцыі з-за адсутнасці сыравіны.

Недахоп сыравіны быў выкліканы часовым прыпыненнем імпарту мяса ў Беларусь. Справа ў тым, што прадпрыемства працуе ў асноўным на імпартнай сыравіне. За межамі Беларусі, у асноўным у Польшчы, «Інкафуд» закупляе свініну і мяса птушкі, бо там танней. Толькі ялавічыну беларускія прадпрыемствы прадаюць па цэнах, якія дазваляюць канкураваць перапрацоўшчыкам на рынках Расіі і Украіны. А менавіта туды «Інкафуд» пастаўляе 85 працэнтаў сваёй прадукцыі.

Па словах першага намесніка дырэктара прадпрыемства Міхаіла Таргоўцава, сёння ні адзін айчынны мясакамбінат не прапаноўвае свініну танней, чым за 5 тысяч за кілаграм без уліку налогу на дабаўленую вартасць. Такая цана сыравіны фактычна зробіць неканкурэнтаздольнай прадукцыю беларускіх прадпрыемстваў на замежных рынках. А за кошт унутранага рынка, доля якога складае 15 працэнтаў, «Інкафуд» будзе не ў стане існаваць.

Рашэнне пра прыпыненне імпарту мяса для перапрацоўчых прадпрыемстваў, якія размешчаны ў свабодных эканамічных зонах, было прынята 17 сакавіка. Выконваючы рашэнне, упраўленне ветэрынарыі Міністэрства сельскагаспадарчай прадукцыі накіравала на памежна-ветэрынарныя пункты дырэктыву пра прыпыненне ўвозу мяса з Польшчы і іншых краін на неакрэслены тэрмін.

Калі сітуацыя з імпартам мяса ў бліжэйшы час не зменіцца, «Інкафуд» будзе вымушаны фактычна спыніць сваю дзейнасць. Па словах Таргоўцава, каб падтрымаць рынак, зараз прадпрыемства працуе ў скарочаным рэжыме, тых запасаў мяса для перапрацоўкі, якія ёсць на складах, хопіць яшчэ толькі на 7–10 дзён.

Акрамя таго, такая сітуацыя ставіць пад пытанне інвестыцыйныя праграмы прадпрыемства. Напрыклад, «Інкафуд» планаваў укласці каля 20 мільёнаў долараў у будаўніцтва птушкафабрыкі. Акрамя таго, прадпрыемства вядзе будаўніцтва цэха па вырабу сыракопчаных і сыравяленых каўбас, збіралася пачаць будаўніцтва ўласнага свінакомплексу. Пад пагрозай зрыву аказалася і праграма выхаду на рынкі Казахстана і Малдовы.

Прыпыненне імпарту мяса — праблема не толькі «Ікафуд». У падобнай сітуацыі аказаліся і яшчэ пяць мясаперапрацоўчых прадпрыемстваў СЭЗ «Брэст».

ТЭЛЕТЫДЗЕНЬ

30 КРАСАВІКА, ПАНЯДЗЕЛАК

06.55 Мультфильмы.
07.55 Доброе утро, Беларусь!.
09.00 Новости.
09.05 «Городок». Илья Олейников и Юрий Стоянов.
09.50 «Панорама недели».
11.10 Документальный фильм «Женские портреты. Одри Хепберн» (Великобритания).
12.00 Новости.
12.10 Золотая коллекция советского кинематографа. В.Васильева, В.Ушаков, Т.Пельтцер в комедии «Свадьба с приданым» (СССР).
14.05 В мире моторов.
14.30 Вокруг планеты.
15.00 Новости.
15.10 Новости региона.
15.25 ЕвроФест. День за днем.
15.35 Фигуры.
16.05 Время спорта.
16.25 Премьера. Б.Кингсли, Б.Кларк в приключенческом фильме режиссера Р.Полански «Оливер Твист» (Великобритания-Чехия-Франция-Италия).
18.05 Любимое кино. А.Мягков, А.Фрейндлих, О.Басилашвили в комедии Э.Рязанова «Служебный роман» (СССР). 1-я и 2-я серии.
21.00 Панорама.
21.30 «Высокооктановый союз». Видеофильм АТН.
22.00 Премия «Оскар-2006». Г.Ли, К.Ватанабе в романтической драме «Мемуары гейши» (США).
00.35 Футбол. Лига чемпионов. Видеожурнал.
01.05 Все стихии.

07.00 ОНТ представляет: «Наше утро».
08.00 Наши новости.
09.00 Наши новости.
09.05 Контуры.
10.10 ОНТ представляет: «Дыхание планеты».
10.40 «Непутевые заметки» с Дмитрием Крыловым.
11.00 Пока все дома.
11.55 Фазенда.
12.30 «Умники и умницы».
13.15 ОНТ представляет: «Дикий молодняк». «Обед вне дома».
13.50 ОНТ представляет: «Алиса в стране чудес». Мультфильм.
14.20 ОНТ представляет: «Две звезды».
16.00 Наши новости.
16.10 Инна Макарова, Николай Рыбников в фильме «Высота».
18.05 Ералаш.
18.20 Бенефис Геннадия Ветрова.
20.30 Наши новости.
20.50 ОНТ представляет: Николас Кейдж в фильме «Медовый месяц в Вегасе». США, 1992 год.
22.45 ОНТ представляет: Киану Ривз, Кэмерон Диаз в фильме «Чувствуя Миннесоту» США, 1996 год.
00.35 Валерий Гаркалин, Вера Алентова в комедии Владимира Меньшова «Ширли-Мырли».

07.00 Киноповесть «Машенька» (СССР).
08.15 «Сладкий плод». Телесериал (Венесуэла).
09.05 Сериал «Городской романс» (Россия).
09.55 Приключенческий сериал «Крутые повороты» (Россия).
10.50 Документальный фильм «Портрет на фоне себя». Художник Владимир Цеслер.
11.15 Хорошие новости.
11.45 Телебарометр.
12.00 «Пой, душа!» Фольклорные ансамбли г.Минска.
12.25 Вас вызывает Спортландия.
13.05 Школа ремонта.
13.55 Трагикомедия «Собачье сердце» (СССР). 1-я и 2-я серии.
16.10 Мультсериал «Коллекция подарков» (Франция).
16.35 Сериал «Неземная гостья» (Франция).
17.00 Документальный сериал «Архитектурные шедевры» (Франция).
17.30 «Сладкий плод». Телесериал (Венесуэла).
18.30 Сериал «Городской романс» (Россия).
19.30 Едим дома.
20.05 Калыханка.
20.20 Белорусское времечко.
21.20 Приключенческий сериал «Крутые повороты» (Россия).
22.25 Футбол. Чемпионат Англии. Премьер-лига. Обзор тура.
23.20 Сериал «Чего боятся мужчины, или Секс в небольшом городе» (Польша).

07.00 Вести.
07.10 Леонид Куравлев, Юрий Яковлев и Олег Янковский в драме «Мы, нижеподписавшиеся», СССР, 1981 г.
09.30 «Смехопанорама Евгения Петросяна».
10.00 «Горячая десятка».
11.00 Вести.
11.10 Местное время. Вести-Москва.
11.20 «Сто к одному». Телеигра.
12.20 Фитиль.
13.05 «Кто правит Миром?»
14.00 Вести.
14.20 Олег Борисов и Николай Караченцов в экранизации романа Н.Стивенсона «Остров сокровищ», СССР, 1982 г.
17.30 Городок. Дайджест. Развлекательная программа.
18.00 Премьера. «Аншлаг и Компания».
20.00 Вести.
20.15 Лесли Нильсен в комедии «Ребенок напрокат», США, 1995 г.
22.15 Клинт Иствуд в фильме «Белый охотник, черное сердце», США, 1990 г.

08.40 Детский фильм «Я первый раз тебя увидел».
10.00 Сегодня.
10.20 Ирина Муравьева, Сергей Шакуров в лирической комедии «Артистка из Грибова».
13.00 Сегодня.
13.25 «Особо опасен!».
14.00 Игорь Ильинский, Любовь Орлова, Павел Оленев в музыкальной комедии «Волга-Волга».
16.00 Сегодня.
16.30 «Женский взгляд». Алексей Мишин.
17.10 Лирическая комедия «Ехали два шофера».
19.00 Сегодня.
19.40 Алексей Булдаков, Виктор Бычков в народной комедии «Особенности национальной охоты».
21.30 Романтическая комедия «Единственная на свете».
23.20 Фантастический триллер «Зловещая темнота».

06.15 «С чего начинается утро».
07.30 «Неделя» с Еленой Ходоренок.
08.45 «Большой завтрак».
09.20 «Рожденные в СССР».
10.00 «Спортивная неделя».
10.30 «Из достоверных источников».
10.45 «Детский сеанс»: фантастический фильм «Москва-Кассиопея». СССР, 1973 г.
12.05 «Чрезвычайные истории»: «Одинокий отец желает познакомиться».
13.00 «Есть контакт».
13.30 «Дороги Ирины Дорофеевой». Видеофильм.
14.00 «Частные истории».
15.00 «Золотая коллекция»: Сергей Проханов, Елена Соловей и Виктор Павлов в драме «Деревенская история». СССР, 1981 г.
16.30 «Культурная жизнь» с Александром Ефремовым.
17.00 «Званый ужин 3».
17.50 «Кино»: Рэнди Куэйд, Роб Шнайдер, Анита Моррис и Маргарет Колин в фантастическом фильме «Марсиане, убирайтесь домой!». США, 1990 г.
19.30 «24 часа».
20.05 «Кино»: Жерар Дармон и Эммануэль Сенье в комедии «Чтобы это длилось». Франция, 1996 г.
22.00 «Репортер СТВ».
22.30 «Кино»: Боб Хоскинс, Патриция Аркетт и Жерар Депардье в остросюжетном фильме «Секретный агент». Великобритания, 1996 г.
00.20 «Столичный футбол».
00.50 «Кино»: Дэнзел Вашингтон, Сэна Лэтхан и Ева Мендес в романтическом триллере «Вне времени». США, 2003 г.

09.30 Мотоспорт по выходным.
10.00 Супербайк. Чемпионат мира. 2-й заезд.
11.00 Футзал. Кубок УЕФА. Финал.
12.00 Снукер. Чемпионат мира в Великобритании. 10-й день. Прямая трансляция.
15.00 Спортивная гимнастика. Чемпионат Европы в Голландии. 4-й день.
16.30 Снукер. Чемпионат мира в Великобритании. 10-й день. Прямая трансляция.
19.30 Футбол. Евроголы.
20.15 Футбол. Го-о-о-ол!!!
20.30 Вот это да!!!
21.00 Снукер. Чемпионат мира в Великобритании. 10-й день. Прямая трансляция.
00.00 Теннис. Журнал «На пути к «Ролан Гаррос».
00.15 Футбол. Евроголы.
01.00 Футзал. Кубок УЕФА. Финал.
01.45 «Eurosport Buzz». Тележурнал для молодежи.
02.15 Теннис. Журнал «На пути к «Ролан Гаррос».

1 МАЯ, АЎТОРАК

07.00 Доброе утро, Беларусь!.
09.00, 12.00, 15.00 Новости.
09.05 Утренняя волна.
09.35 А.Харитонов, Т.Догилева, Е.Весник в музыкальной комедии «Вольный ветер» (СССР). 1-я и 2-я серии.
11.45 Премьера документального фильма «Белорусский каравай».
12.10 Новости региона.
12.25 Время спорта.
12.45 Премьера. Е.Панова, Ю.Беляев, С.Чонишвили в криминальной мелодраме «Женская работа с риском для жизни» (Украина).
15.10 Хоккей. Чемпионат мира. Австрия-Беларусь. Прямая трансляция.
17.30 Любимое кино. С .Морозов в комедии режиссера Р.Быкова «Семь нянек» .
18.55 «Я буду жить для тебя». Финальный гала-концерт заслуженной артистки Республики Беларусь Анжелики Агурбаш во Дворце Республики.
21.00 Панорама.
21.40 Футбол. Лига чемпионов. Полуфинал. «Ливерпуль»-»Челси». Прямая трансляция.
23.40 «Дискотека СССР». Концертная программа.

07.00 ОНТ представляет: «Наше утро».
08.00, 09.00 Наши новости.
09.05 Любовь Орлова в фильме «Весна».
10.55 Михаил Пуговкин в комедии «Спортлото-82».
12.40 Комедия Эльдара Рязанова «Девушка без адреса».
14.10 Ирина Муравьева, Александр Абдулов в фильме «Самая обаятельная и привлекательная».
16.00 Наши новости.
16.10 «Кривое зеркало».
17.45 ОНТ представляет: «От «Алеси до Алеси». Концерт ансамбля «Сябры».
20.30 Наши новости.
20.50 «Вечер с Максимом Галкиным».
00.30 Премьера. Михаил Полицеймако, Андрей Федорцов в комедии «Здравствуйте, мы Ваша крыша!».

07.00 Утренняя подзарядка.
08.00 «Сладкий плод». Телесериал.
08.50 Сериал «Городской романс».
09.40 Приключенческий сериал «Крутые повороты» (Россия).
10.35, 19.30 Едим дома.
11.05 ПРОдвижение +.
11.20 Женсовет.
11.45 Мультфильм.
12.05 Золотой фонд советского кино. М.Ладынина в музыкальных комедиях режиссера И.Пырьева. «Трактористы» (СССР).
13.35 Комедия «Свинарка и пастух» (СССР).
15.05 Комедия «Кубанские казаки» (СССР).
17.00 «Детали» «Иди ты в баню!».
17.30 «Сладкий плод». Телесериал.
18.30 Сериал «Городской романс».
20.05 Калыханка.
20.20 Белорусское времечко.
21.20 Хроника последних дней.
21.30 Приключенческий сериал «Крутые повороты» (Россия).
22.35 Хоккей. НХЛ. Матч плей-офф.
00.35 «Шок-О-ЛАД».

07.10 Елена Соловей в драме «Деревенская история», СССР, 1981 г.
08.45 «Диалоги о животных».
09.15 Вахтанг Кикабидзе и Николай Гринько в остросюжетном фильме «Пропавшая экспедиция», СССР, 1975 г.
11.30 К 90-летию Федора Хитрука. «Винни-Пух». «Винни-Пух идет в гости». «Винни-Пух и день забот». Мультфильмы.
12.05 Большой юмористический концерт.
14.00 Вести.
14.20 Премьера. «Этот пылкий влюбленный. Владислав Стржельчик».
15.15 Александр Абдулов и Евгения Симонова в фильме «Золотая речка», СССР, 1976 г.
17.00 Вести.
17.10 Концерт ансамбля «Сябры».
19.10 Вупи Голдберг в фильме «Кости и собаки» США, 2000 г.
21.10 Юбилейный концерт Льва Лещенко в Государственном Кремлевском дворце с участием Владимира Винокура, Ларисы Долиной, Николая Баскова, Лаймы Вайкуле и многих других.
00.20 Остросюжетный фильм «Джейсон Икс», США, 2001 г.

08.30 Комедия «Щедрое лето».
10.00 Сегодня.
10.20 «Без рецепта».
10.55 Праздничный концерт «Звезды на НТВ».
13.00 Сегодня.
13.25 Комедийная мелодрама «Невестка».
14.35 «Валерия. Нежность моя». Большой концерт в СК «Олимпийский».
16.00 Сегодня.
16.20 «Один день. Новая версия».
17.00 Боевик «Шпионские игры: Излучатель смерти».
19.00 Сегодня.
19.40 Алексей Булдаков, Виктор Бычков в комедии «Особенности национальной рыбалки».
21.35 Аль Пачино, Роберт Де Ниро в боевике «Схватка».

06.15 «С чего начинается утро».
08.30 «Столичный футбол».
09.00 «Репортер СТВ».
09.30 «Наш дом».
09.55 «Детский сеанс»: фантастический фильм «Отроки во Вселенной». СССР, 1974 г.
11.15 «Анастасия». Мультипликационный фильм.
12.40 «Золотая коллекция»: Инна Макарова и Алексей Баталов в мелодраме «Дорогой мой человек». СССР, 1958 г.
14.30 «Очевидец представляет: самое смешное». Лучшее.
15.20 «Любимое кино»: Всеволод Санаев, Николай Караченцов, Михаил Кокшенов, Галина Польских и Станислав Садальский в лирической комедии Игоря Добролюбова «Белые росы». Беларусьфильм, 1983г.
16.55 «Званый ужин 3».
17.40 «Автопанорама».
18.00 «Когда смешно, тогда не страшно». Концерт Михаила Задорнова.
19.30 «24 часа».
20.05 «Кино»: Хилари Дафф и Хэйли Дафф в фильме «Реальные девушки». США, 2006 г.
22.00 «Я буду ждать тебя!». Концерт Галины Шишковой.
00.00 «Горячий лед».
00.30 «Тема дня».
00.35 «Кино»: Лесли Нильсен, Келли Ле Брок и Ричард Кренна в комедии «Ошибочно обвиненный Лесли Нильсен». США, 1998 г.

09.30 Экстремальный спорт.
10.00 «Eurosport Buzz». Тележурнал для молодежи.
10.30 Вот это да!!!
11.15 Футбол. Евроголы.
12.00 Снукер. Чемпионат мира в Великобритании. 1/4 финала. Прямая трансляция.
15.00 Сильнейшие люди планеты. Кубок мира в России.
15.30 Футбол. Лига чемпионов УЕФА. Полуфинал. Первые матчи.
16.30 Снукер. Чемпионат мира в Великобритании. 1/4 финала. Прямая трансляция.
19.30 Бокс. Международный поединок в США. Тяжелая весовая категория. Э. Холифилд - В. Мадалоне.
21.00 Снукер. Чемпионат мира в Великобритании. 1/4 финала. Прямая трансляция.
00.00 Покер. Евротур. Баден.
01.00 Снукер. Чемпионат мира в Великобритании. 1/4 финала.

ЯК ПАДПІСАЦЦА НА ГАЗЕТУ «НОВЫ ЧАС»

Каб стаць нашым чытачом — неабходна здзейсніць перадаплату ў любым аддзяленні «Беларусбанка»

НАШЫ РЭКВІЗІТЫ: Р/Р 3012211080010 ФІЛ. МГД ААТ «БЕЛІНВЕСТБАНКА» КОД 153001764. УНН 190790926 г. Мінск, вул. Калектарная, 11

Месячная перадаплата — 2500 бел.руб, квартал — 7500 бел.руб.
Копію чэка накіраваць па адрасу:
220012 г. Мінск, завулак Інструментальны, 6-214

РАСПАЧАЦЬ ПАДПІСКУ МОЖНА Ў ЛЮБЫ ЧАС І НА ЛЮБЫ ТЭРМІН.

«НОВЫ ЧАС»-ГАЗЕТА, ДЛЯ ТЫХ, ХТО ЗАЦІКАЎЛЕНЫ ЎСЁ ВЕДАЦЬ, АБ УСІМ МЕЦЬ СВАЁ МЕРКАВАННЕ, ПРЫМАЦЬ РАШЭННІ САМАСТОЙНА

На нашых старонках: культура, грамадства, палітыка, эканоміка; людзі, падзеі, факты.

Па пытаннях падпіскі звяртайцеся па тэл.: +375 29 1264692.

ТЭЛЕТЫДЗЕНЬ

2 МАЯ, СЕРАДА

1

06.05 «Набережная Орфевр, 36». Детективный сериал (Франция).
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 23.40 Новости.
07.05, 08.10 Доброе утро, Беларусь!
07.20, 08.20 Ты увидишь Первый!
07.25, 08.25, 11.50 Деловая жизнь.
07.45, 08.45 Зона Х.
09.05 Ю.Никулин в милицейском детективе «Ко мне, Мухтар!» (СССР).
10.25 Здоровье.
10.55 Телесага «Любовь как любовь» .
12.10 «Высокооктановый союз». Видеофильм АТН.
12.40 А.Кузнецов. Л.Дуров, Е.Евстигнеев в приключенческой комедии «Джек Восьмеркин - американец» (СССР). 1-я серия.
13.50 Заслуженный артист Беларуси И.Курган в док. фильме В.Басова «Мой Минск. Ностальгическое путешествие» (БТ).
14.30 Время кино.
15.15, 19.20 Новости региона.
15.30 Мультфильм.
15.45 Молодежный сериал «Старшеклассники» (Россия).
16.15 Комедийный сериал «Дедушка моей мечты» (Украина).
16.45 «Набережная Орфевр, 36». Детективный сериал (Франция).
17.45 Телесага «Любовь как любовь».
18.50, 00.15 Зона Х.
19.35 Nota Bene.
19.55 Остросюжетный сериал «Отчаянные домохозяйки» (США).
21.00 Панорама.
21.40 Футбол. Лига чемпионов. Полуфинал. «Милан»-»Манчестер Юнайтед». Прямая трансляция.
00.05 День спорта.
00.20 Комедийный сериал «Дедушка моей мечты» (Украина).

Н

07.00, 07.30, 08.00, 08.30 Наши новости.
07.05 ОНТ представляет: «Наше утро».
09.00 Наши новости.
09.05 Олег Ефремов в фильме «Нюркина жизнь».
11.00 Наши новости.
11.05 Сериал «Не родись красивой».
12.00 «Малахов+».
13.00 Наши новости.
13.05 «Александровский сад». Многосерийный фильм.
14.00 «Детективы».
14.30 «Контрольная закупка».
15.00 «Лолита. Без комплексов».
16.00 Наши новости.
16.10 ОНТ представляет: «Мальчишки и девчонки». Многосерийный фильм.
17.05 «Пусть говорят» с Андреем Малаховым.
18.00 Наши новости.
18.15 Новости спорта.
18.20 Многосерийный фильм «Друзья». 102-я серия. США, 1994 год.
18.55 Многосерийный фильм «Сестры по крови». 97-я серия. Украина, 2006 год.
20.00 Время.
20.30 Наши новости.
21.00 Новости спорта.
21.05 Сериал «Не родись красивой». 22.10 Сериал «Остаться в живых». II-ой сезон. 4-я серия. США.
23.15 Наши новости.
23.30 Новости спорта.
23.3 «Женщина против мужчин».

6

07.00 Утренняя подзарядка.
08.00 «Сладкий плод». Телесериал.
08.50, 15.50 Новости культуры.
09.00 В этот день.
09.05 Сериал «Городской романс».
09.55 Приключенческий сериал «Крутые повороты» (Россия).
10.50 Документальный сериал «Архитектурные шедевры» (Франция).
11.20, 19.30 Едим дома.
11.50 ПРОдвижение +.
12.05 Детали. «Красота-страшная сила».
12.45 Шок-О-ЛАД.
13.40 Слово писателя.
14.05 «Театр. Избранное». Персонажи фестиваля «Монокль» (г. Санкт- Петербург).
14.45 Сезон у дачи.
15.15 Как это делается.
16.10 Мультсериал «Коллекция подарков».
16.40 Сериал «Неземная гостья» (Франция). Заключительная серия.
17.00 Документальный сериал «Архитектурные шедевры» (Франция).
17.30 «Сладкий плод». Телесериал.
18.30 Сериал «Городской романс».
20.05 Калыханка.
20.20 Белорусское времечко.
21.20 Хроника последних дней.
21.30 Приключенческий сериал «Крутые повороты» (Россия). Закл. серия.
22.35 Хоккей. Формула игры.
23.05 Футбол. Кубок Беларуси. Полуфинал. «Неман»-»Динамо» (Брест).
00.55 Футзал. Финальный тур чемпионата Беларуси. Видеообзор.

РОССИЯ

07.00 Доброе утро, Россия!
09.15 «Павел Луспекаев. Эта жестокая госпожа удача».
10.05 Комната смеха.
11.00 Вести.
11.30 Местное время. Вести- Москва.
11.50 Городок.
12.45 Мария Шукшина, Владислав Галкин, Ольга Аросева в детективе «Приключения мага», Россия, 2002 г.
13.40 Вести. Дежурная часть.
14.00 Вести.
14.20 Местное время. Вести-Москва.
14.40 «Частная жизнь». Ток-шоу с Владимиром Молчановым и Ликой Кремер.
15.30 Суд идет.
16.40 Местное время. Вести-Московская область.
17.00 Вести.
17.10 «Кулагин и партнеры».
17.45 Телесериал «Ангел-хранитель».
18.50 Вести - Беларусь.
19.00 Вести.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
19.55 Русская серия. Премьера. Вячеслав Разбегаев и Егор Пазенко в сериале «Сделка», Россия, 2006 г.
21.00 Лев Дуров, Людмила Иванова и Андрей Ташков в детективе «Поворот ключа».
22.00 Сериал «Закон и порядок». США.
23.00 Вести - Беларусь.
23.10 Вести +.
23.25 «Исторические хроники» с Николаем Сванидзе. «1958. Поэт Пастернак и футболист Стрельцов».
00.20 Детектив «Убийство на Ждановской». 1992 г.

НТВ

08.00 Информационный канал «Сегодня утром».
10.00 Сегодня.
10.20 «Чистосердечное признание».
10.50 «Криминальная Россия».
11.15 Сериал «Все включено».
12.05 Сериал «Дальнобойщики».
13.00 Сегодня.
13.35 Детективный сериал «Адвокат».
15.05 «Женский взгляд» Оксаны Пушкиной. Алексей Мишин.
15.35 «Обзор. Чрезвычайное происшествие».
16.00 Сегодня.
16.25 Мелодраматический сериал «Небо в горошек».
18.30 «Обзор. Чрезвычайное происшествие».
19.00 Сегодня.
19.40 Евгений Миронов, Инна Чурикова в драме «В круге первом».
20.45 Остросюжетный детективный сериал «Свой-чужой».
21.55 «Образ вождя». Док. фильм.
22.45 Сериал «Господа присяжные».

ТВ

06.15, 07.40 «С чего начинается утро».
07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30 «24 часа».
08.40 «Автопанорама».
09.00 «Военная тайна».
10.00 «Горячий лед».
10.40 «Тема дня».
10.45 «Уроки английского».
11.00 «Пять минут до метро». Сериал.
12.00 «Фирменная история». Сериал.
13.00 «Большие надежды».
13.50 «Дни, которые потрясли мир». Док. фильм.
14.50 «Братц». Мультсериал.
15.15 «И Вам при встрече я скажу?» Валерий Кучинский.
16.00 «Новые путешествия дилетанта».
16.50 «Бабий бунт». Ток-шоу.
17.20 «Минщина».
17.30 «Званый ужин 3».
18.25 «Пять минут до метро». Сериал.
20.05 «СТВ-спорт».
20.20 «Добрый вечер, малыш».
20.30 «Закон и криминал».
20.50 «Солдаты 12». Сериал.
22.00 «Минск и минчане».
22.30 «24 часа».
22.55 «Студенты 2». Сериал.
23.50 «Реактивный бокс».
00.20 «Цвет нации». Сериал.
01.10 «Нина». Сериал.

Спорт

09.30 Теннис. Журнал «На пути к «Ролан Гаррос».
09.45 Вот это да!!!
10.15 Снукер. Чемпионат мира в Великобритании. 1/4 финала.
12.00 Снукер. Чемпионат мира в Великобритании. 1/4 финала. Прямая трансляция.
15.00 Вот это да!!!
15.45 Футзал. Кубок УЕФА. Финал.
17.00 Футбол. Чемпионат Европы в Бельгии. До 17 лет. Групповой этап. Прямая трансляция.
18.45 Футбол. Го-о-о-ол!!!
19.00 Футбол. Чемпионат Европы в Бельгии. До 17 лет. Групповой этап. Прямая трансляция.
20.45 Парусный спорт. Вместе с «Алинги».
20.50 Избранное по средам.
20.55 Новости конного спорта.
21.00 Гольф. Евротур. Открытый чемпионат Испании.
21.30 Гольф-клуб.
21.35 Парусный спорт. Яхт-клуб.
21.40 Избранное по средам.
21.45 Снукер. Чемпионат мира в Великобритании. 1/4 финала. Прямая трансляция.
00.00 Снукер. Чемпионат мира в Великобритании. 1/4 финала.
02.00 Вот это да!!!

3 МАЯ, ЧАЦВЕР

1

06.00 «Набережная Орфевр, 36». Детективный сериал (Франция).
06.45, 00.30 День спорта.
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 00.05 Новости.
07.05, 09.05 Пресс-обзор.
07.10, 08.10 Доброе утро, Беларусь!.
07.20, 08.20 Ты увидишь Первый!.
07.25, 08.25, 11.50 Деловая жизнь.
07.45, 08.45 Зона Х.
09.10 Остросюжетный сериал «Отчаянные домохозяйки» (США).
10.00 Галерея образов.
10.30 Телесага «Любовь как любовь» .
11.30 «Скарбніца слова». Документальный фильм о Национальной бибилиотеке Республики Беларусь («Беларусьфильм»).
12.10, 19.20 Новости региона.
12.25 Nota Bene.
12.45 Приключенческая комедия «Джек Восьмеркин - американец». 2-я серия.
14.00 «Метафора». Док. фильм о скульпторе В.Жбанове («Белвидеоцентр»).
14.25 КомпаС.
15.10 Хоккей. Чемпионат мира. Матч квалификационного раунда. Прямая трансляция.
17.30 Мультфильм.
17.45 Телевизионная сага «Любовь как любовь» (Россия).
18.50, 00.40 Зона Х.
19.35 Сфера интересов.
19.55 Остросюжетный сериал «Отчаянные домохозяйки» (США).
21.00 Панорама.
21.40 Фигуры.
22.10 Р.Танни, Б.Хант в остросюжетном фильме «Виртуальное шоу» (США).

Н

07.00, 07.30, 08.00, 08.30 Наши новости.
07.05 ОНТ представляет: «Наше утро».
09.00 Наши новости.
09.05 Многосерийный фильм «Сестры по крови». 97-я серия. Украина, 2006 год.
10.00 Сериал «Остаться в живых». II-ой сезон. 4-я серия. США, 2004-2005 г.
10.50 «Ералаш».
11.00 Наши новости.
11.05 Сериал «Не родись красивой».
12.00 «Малахов+».
13.00 Наши новости.
13.05 «Александровский сад». Многосерийный фильм.
14.00 «Детективы».
14.30 «Контрольная закупка».
15.00 «Лолита. Без комплексов».
16.00 Наши новости.
16.10 ОНТ представляет: «Мальчишки и девчонки». Многосерийный фильм.
17.05 «Пусть говорят» с Андреем Малаховым.
18.00 Наши новости.
18.15 Новости спорта.
18.20 Многосерийнй фильм «Друзья». 103-я серия. США, 1994 год.
18.55 Многосерийный фильм «Сестры по крови». 98-я серия. Украина, 2006 год.
20.00 Время.
20.30 Наши новости.
21.00 Новости спорта.
21.05 Сериал «Не родись красивой».
22.10 Сериал «Остаться в живых». II-ой сезон. 5-я серия. США, 2004-2005 г.
23.15 Наши новости.
23.30 Новости спорта.
23.35 «Личная жизнь Олега Табакова».

6

07.00 Утренняя подзарядка.
08.00 «Сладкий плод». Телесериал.
08.50, 15.50 Новости культуры.
09.00 В этот день.
09.05 Сериал «Городской романс».
09.55 Приключенческий сериал «Крутые повороты» (Россия). Закл. серия.
10.55 Документальный сериал «Архитектурные шедевры» (Франция).
11.20, 19.30 Едим дома.
11.50 ПРОдвижение +.
12.10 Хоккей. Формула игры.
12.40 Вкусное утро.
13.10 «Судьба человека». Александр Волошин.
13.35 Просто программа.
14.20 «Гаспадар».
14.45 Сама себе хозяйка.
15.15 Свет далекой звезды. Александра Зимина.
16.10 Мультсериал «Коллекция подарков» (Франция). Заключительная серия.
16.40 Приключенческий сериал «Таинственный остров» (Канада-Новая Зеландия). 1-я серия.
17.05 Документальный сериал «Архитектурные шедевры» (Франция).
17.30 «Сладкий плод». Телесериал.
18.30 Сериал «Городской романс».
20.05 Калыханка.
20.20 Белорусское времечко.
21.25 Хроника последних дней.
21.40 Футбол. Кубок УЕФА. Полуфинал. Прямая трансляция.
23.40 «Олимпийская история». Саппоро 1972г. Фильм 2-й.

РОССИЯ

07.00 Доброе утро, Россия!.
09.15 «Генерал Власов. История предательства».
10.00 Премьера. Вячеслав Разбегаев и Егор Пазенко в сериале «Сделка», Россия.
11.00 Вести.
11.30 Местное время. Вести- Москва.
11.50 Лев Дуров, Людмила Иванова и Андрей Ташков в детективе «Поворот ключа», Россия, 1999 г.
12.45 Мария Шукшина, Владислав Галкин, Ольга Аросева в детективе «Приключения мага», Россия, 2002 г.
13.40 Вести. Дежурная часть.
14.00 Вести.
14.20 Местное время. Вести-Москва.
14.40 «Частная жизнь». Ток-шоу с Владимиром Молчановым и Ликой Кремер.
15.30 Суд идет.
16.40 Местное время. Вести-Московская область.
17.00 Вести.
17.10 «Кулагин и партнеры».
17.45 Телесериал «Ангел-хранитель».
18.50 Вести - Беларусь.
19.00 Вести.
19.45 Спокойной ночи, малыши!.
19.55 Русская серия. Премьера. Вячеслав Разбегаев и Егор Пазенко в сериале «Сделка», Россия, 2006 г.
21.00 Лев Дуров, Людмила Иванова и Андрей Ташков в детективе «Поворот ключа», Россия, 1999 г.
22.00 Сериал «Закон и порядок». США.
23.00 Вести - Беларусь.
23.10 Вести +.
23.25 Эксперт.
23.35 Премьера. «Маршал песни. Соловьев-Седой».
00.30 Альгис Матуленис и Лилита Озолиня в детективе «Двойной капкан». 1985 г.

НТВ

08.00 Информационный канал «Сегодня утром».
10.00 Сегодня.
10.20 «Особо опасен!».
10.50 «Криминальная Россия».
11.15 Сериал «Все включено».
12.05 Приключенческий сериал «Дальнобойщики».
13.00 Сегодня.
13.25 Евгений Миронов, Инна Чурикова в драме «В круге первом».
14.10 Остросюжетный детективный сериал «Свой-чужой».
15.00 «Их нравы».
15.35 «Обзор. Чрезвычайное происшествие».
16.00 Сегодня.
16.30 Мелодраматический сериал «Небо в горошек».
18.30 «Обзор. Чрезвычайное происшествие».
19.00 Сегодня.
19.40 Евгений Миронов, Инна Чурикова в драме «В круге первом».
20.40 Остросюжетный детективный сериал «Свой-чужой».
21.55 Премьера! «Советская власть: секс в СССР».
22.45 Сериал «Господа присяжные».

ТВ

06.05 «Минщина».
06.15 «С чего начинается утро».
07.30, 10.30 «24 часа».
07.40 «С чего начинается утро».
08.40 «Закон и криминал».
09.00 «Солдаты 12». Сериал.
10.00 «Реактивный бокс».
10.40 «Очевидец представляет: самое смешное».
11.00 «Пять минут до метро». Сериал.
12.00 «Фирменная история». Сериал.
13.00 «Здравствуйте, доктор!»
13.30 «24 часа».
13.50 «Студенты 2». Сериал.
14.50 «Братц». Мультсериал.
15.15 «Очевидец представляет: самое смешное».
16.00 «Судьбой написанные строки».
16.30 «24 часа».
16.50 «Бабий бунт». Ток-шоу.
17.20 «Минщина».
17.30 «Званый ужин 3».
18.25 «Пять минут до метро». Сериал.
19.30 «24 часа».
20.05 «СТВ-спорт».
20.20 «Добрый вечер, малыш».
20.30 «Автопанорама».
20.50 «Солдаты 12». Сериал.
22.00 «Личный интерес» с Павлом Кореневским.
22.30 «24 часа».
22.55 «Студенты 2». Сериал.
23.50 Журнал искателей «Сталкер».
00.20 «Тема дня».
00.25 «Цвет нации». Сериал.
01.15 «Нина». Сериал.

Спорт

09.30 Автоспорт. Чемпионат мира в классе «Туринг».
10.00 Футбол. Чемпионат Европы в Бельгии. До 17 лет. Групповой этап.
11.00 Футбол. Чемпионат Европы в Бельгии. До 17 лет. Групповой этап.
12.00 Снукер. Чемпионат мира в Великобритании. 1/4 финала.
15.00 Футбол. Чемпионат Европы в Бельгии. До 17 лет. Групповой этап.
16.30 Снукер. Чемпионат мира в Великобритании. Полуфинал. Прямая трансляция.
19.30 Ралли. Чемпионат мира. «Ралли Аргентины». Превью.
20.00 Сильнейшие люди планеты. Гран-при суперсерий.
21.00 Снукер. Чемпионат мира в Великобритании. Полуфинал.
00.00 Боевые искусства. Бойцовский клуб.
01.00 Футбол. Лига чемпионов УЕФА. Полуфинал. Ответные матчи.

4 МАЯ, ПЯТНІЦА

05.55 «Исследования на озере Моджоре». Документальный фильм (Франция).
06.45, 00.25 День спорта.
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 00.00 Новости.
07.05, 09.05 Пресс-обзор.
07.10, 08.10 Доброе утро, Беларусь!.
07.20, 08.20 Ты увидишь Первый!.
07.25, 08.25, 11.50 Деловая жизнь.
07.45, 08.45 Зона Х.
09.10 Остросюжетный сериал «Отчаянные домохозяйки» (США).
09.55 Шпилька.
10.30 Телесага «Любовь как любовь».
11.25 Премьера документального фильма «Главный банкир» цикла «Герои Беларуси» о П.Прокоповиче («Белвидеоцентр»).
12.10, 19.20 Новости региона.
12.25 Сфера интересов.
12.45 Приключенческая комедия «Джек Восьмеркин - американец» (СССР). 3-я серия, заключительная.
14.00 «Лелино счастье». Док. фильм.
14.30 Альманах путешествий.
15.10 Хоккей. Чемпионат мира. Матч квалификационного раунда. Прямая трансляция.
17.30 Мультфильм.
17.50 Телесага «Любовь как любовь».
19.35 Зона Х.
19.55 Остросюжетный сериал «Отчаянные домохозяйки» (США).
21.00 Панорама.
21.40 Культурные люди.
22.10 П.Берджин, Дж.Северанс, М.Айронсайд в детективном триллере «Причина смерти» (Канада).

07.00, 07.30, 08.00, 08.30 Наши новости.
07.05 ОНТ представляет: «Наше утро».
09.00 Наши новости.
09.05 Многосерийнй фильм «Сестры по крови». 98-я серия. Украина, 2006 год.
10.00 Сериал «Остаться в живых». II-ой сезон. 5-я серия. США, 2004-2005 г.
10.50 «Ералаш».
11.00 Наши новости.
11.05 Сериал «Не родись красивой».
12.00 «Малахов+».
13.00 Наши новости.
13.05 «Александровский сад». Многосерийный фильм.
14.00 «Детективы».
14.30 «Контрольная закупка».
15.00 «Доктор Курпатов».
16.00 Наши новости.
16.10 ОНТ представляет: «Мальчишки и девчонки». Многосерийный фильм.
17.05 «Пусть говорят» с Андреем Малаховым.
18.00 Наши новости.
18.15 Новости спорта.
18.20 Многосерийный фильм «Друзья»18.55 Поле чудес.
20.00 Время.
20.30 Наши новости.
21.00 Новости спорта.
21.05 Сериал «Не родись красивой». 110-серия, 2005 год.
22.10 ОНТ представляет: «Серебряный граммофон».
23.25 Наши новости.
23.40 Новости спорта.
23.45 Закрытый показ. Премьера. Фильм «Свободное плаванье».

07.00 Утренняя подзарядка.
08.00 «Сладкий плод». Телесериал.
08.50, 15.50 Новости культуры.
09.00 В этот день.
09.05 Сериал «Городской романс».
09.55 Документально-познавательный фильм «Город будущего» (Франция).
10.55 Документальный сериал «Архитектурные шедевры» (Франция).
11.20 Едим дома.
11.50 Анекдот. LAD.
12.10 Историко-документальный фильм «Сан-Донато» (Россия).
12.55 «Спорт, спорт, спорт...». Николай Мирный.
13.20 Анекдот. LAD.
13.40 Г.Ибсен. «Нора». Спектакль Гродненского областного драматического театра.
16.15 Мультсериал «Кругом шпионы!-4» (Франция). 1-я серия.
16.35 Приключенческий сериал «Таинственный остров». 2-я серия.
17.00 Документальный сериал «Архитектурные шедевры» (Франция).
17.30 «Сладкий плод». Телесериал.
18.30 Сериал «Городской романс».
19.35 Женсовет.
20.05 Калыханка.
20.20 Белорусское времечко.
21.20 Хроника последних дней.
21.30 Права человека.
21.45 «Детали». «Клетка как место жизни».
22.15 Хоккей. НХЛ. Обзор недели.
22.50 Баскетбол. НБА. Обзор недели.
23.20 Ночной киносеанс. Фильм-притча «Духов день» (Россия).

07.00 Доброе утро, Россия!.
09.15 «Мой серебряный шар. Николай Рыбников». Ведущий - Виталий Вульф.
10.00 Премьера. Сериал «Сделка», Россия.
11.00 Вести.
11.30 Местное время. Вести- Москва.
11.50 Детектив «Поворот ключа», Россия.
12.45 Мария Шукшина, Владислав Галкин, Ольга Аросева в детективе «Приключения мага», Россия, 2002 г. Закл. серия.
13.40 Вести. Дежурная часть.
14.00 Вести.
14.20 Местное время. Вести-Москва.
14.40 «Частная жизнь». Ток-шоу с Владимиром Молчановым и Ликой Кремер.
15.30 Суд идет.
16.40 Местное время. Вести-Московская область.
17.00 Вести.
17.10 «Кулагин и партнеры».
17.45 Телесериал «Ангел-хранитель».
18.50 Вести - Беларусь.
19.00 Вести.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
19.55 «Юрмала». Международный фестиваль юмористических программ.
21.05 Уиллем Дэфо и Микки Рурк в фильме Стива Бушеми «Звериное логово», США.
23.00 Вести - Беларусь.
23.10 Фильм «Награда» (Канада). 1980 г.

08.00 Информационный канал «Сегодня утром».
10.00 Сегодня.
10.20 «Тридцатая глава».
10.50 «Криминальная Россия».
11.15 Сериал «Все включено».
12.10 Сериал «Дальнобойщики».
13.00 Сегодня.
13.25 Евгений Миронов, Инна Чурикова в драме «В круге первом». 5-я серия.
14.10 Остросюжетный детективный сериал «Свой-чужой». 6-я серия.
15.05 «Авиаторы».
15.35 «Обзор.Спасатели».
16.00 Сегодня.
16.25 Мелодраматический сериал «Небо в горошек».
18.30 «Обзор. Чрезвычайное происшествие».
19.00 Сегодня.
19.40 Криминальная драма «Сестры».
20.45 Оксана Акиньшина, Катя Горина, Роман Агеев в криминальной драме «Сестры».
21.30 Триллер «Пророк смерти».
23.25 Телеверсия церемонии «Шансон года».

06.05 «Минщина».
06.15 «С чего начинается утро».
07.30 «24 часа».
07.40 «С чего начинается утро».
08.40 «Автопанорама».
09.00 «Солдаты 12». Сериал.
10.00 Журнал искателей «Сталкер».
10.30 «24 часа».
10.40 «Тема дня».
10.45 «Наше дело».
11.00 «Пять минут до метро». Сериал.
12.00 «Фирменная история». Сериал.
13.00 «Личный интерес» с Павлом Кореневским.
13.30 «24 часа».
13.50 «Студенты 2». Сериал.
14.50 «Братц». Мультсериал.
15.15 «Очевидец представляет: самое шокирующее».
16.00 «Есть контакт».
16.30 «24 часа».
16.50 «Бабий бунт». Ток-шоу.
17.20 «Минщина».
17.30 «Званый ужин 3».
18.25 «Пять минут до метро». Сериал.
19.30 «24 часа».
20.05 «СТВ-спорт».
20.20 «Добрый вечер, малыш».
20.30 Худ. фильм «Ограбление по-французски». США - Канада ? Англия,
22.30 «24 часа».
22.55 «Видимо-невидимо». Обзор международного шоу-бизнеса.
23.30 «Бла-бла-шоу».
00.45 «Кино для взрослых»: Дольф Лунгрен в боевике «Солдаты фортуны». США,
02.30 «По полной программе».
03.10 «4400». Сериал. Закл. серия.

08.00 Мотогонки. Гран-при Китая. Практика. 125 куб. см. Прямая трансляция.
08.45 Мотогонки. Гран-при Китая. Практика. Мото GP. Прямая трансляция.
10.00 Мотогонки. Гран-при Китая. Практика. 250 куб. см. Прямая трансляция.
11.00 Снукер. Чемпионат мира в Великобритании. Полуфинал.
12.00 Снукер. Чемпионат мира в Великобритании. Полуфинал. Прямая трансляция.
15.00 Футбол. Лига чемпионов УЕФА. Полуфинал. Ответные матчи.
16.45 Вот это да!!!
17.00 Футбол. Чемпионат Европы в Бельгии. До 17 лет. Групповой этап. Прямая трансляция.
18.45 Футбол. Го-о-о-ол!!!
19.00 Футбол. Чемпионат Европы в Бельгии. До 17 лет. Групповой этап.
20.45 Вот это да!!!
21.00 Снукер. Чемпионат мира в Великобритании. Полуфинал. Прямая трансляция.
00.00 Футбол. 24 лучших клубов Европы.
00.30 Рестлинг. США.
01.15 Рестлинг. США.
02.00 Футбол. 24 лучших клубов Европы.

5 МАЯ, СУБОТА

05.55 «Михаил Шолохов. История личности и личность в истории». Документальный фильм (Россия). 1-я и 2-я части.
06.50 День спорта.
07.00 Новости.
07.05 Пресс-обзор.
07.10 Доброе утро, Беларусь!
07.20 Ты увидишь Первый!
07.25 Деловая жизнь.
07.45 Зона Х.
08.00 Новости.
08.10 Доброе утро, Беларусь!
08.20 Ты увидишь Первый!
08.25 Деловая жизнь.
08.45 Зона Х.
09.00 Новости.
09.05 Пресс-обзор.
09.10 Здоровье.
09.45 Тайный вкус.
10.15 Шпилька.
10.50 Альманах путешествий.
11.20 Вот такие пироги.
2.00 Новости.
12.10 Новости региона.
12.25 А.Абдулов, О.Янковский и И.Алферова в мелодраме «Поцелуй» (СССР).
13.35 Кухня юмора.
14.05 Парламент в лицах.
14.30 Існасць.
15.00 Новости.
15.10 Хоккей. Чемпионат мира. Матч квалификационного раунда. Прямая трансляция.
17.30 Мультфильм.
17.35 ЕвроФест. День за днем.
18.00 Телеклуб «Ваше лото».
19.00 Новости.
19.20 Новости региона.
19.35 Вокруг планеты.
20.00 Остросюжетный сериал «Отчаянные домохозяйки» (США).
21.00 Панорама.
21.40 Э.Гарсиа, К.Уокен в комедийном триллере «Чем заняться мертвецу в Денвере» (США).
23.45 Ночной киносеанс. И.Дапкунайте, С.Мерфи в молодежной комедии «Ожог» (США).

07.00 ОНТ представляет: «Субботнее утро».
08.00 Наши новости.
09.00 Наши новости.
09.05 ОНТ представляет: Дженнифер Энистон, Кортни Кокс, Лиза Кудроу в многосерийном фильме «Друзья». 33-я серия. США, 1994 год.
09.45 «Здоровье».
10.35 «Смак».
11.10 Маргарита Терехова, Юрий Назаров в фильме «Давай поженимся».
12.50 ОНТ представляет: «Тележурнал «Союз».
13.35 «Старые песни о главном».
16.00 Наши новости.
16.10 Галина Польских, Евгений Евстигнеев в комедии «По семейным обстоятельствам».
18.55 Премьера. «Смешные люди».
20.00 Большая политика.
20.30 Наши новости.
21.00 Новости спорта.
21.05 ОНТ представляет: «Две звезды». Финал.
23.35 Фильм Александра Рогожкина «Блокпост».
01.20 ОНТ представляет: Гари Дэниэлс в фильме «Послание королевы - 2».

08.00 Благовест.
08.30 Детский час.
09.35 Фантастический сериал «Затерянная империя» (США-Германия).3-я серия.
10.25 Хорошие новости.
10.55 Школа ремонта.
11.50 Сезон у дачи.
12.25 Баскетбол. НБА. Матч плей-офф.
14.10 В.Короткевич. «Листья каштанов». Телевизионный спектакль (Белорусское телевидение).
15.55 «Площадь искусств». «Художник-это судьба». Василий Костюченко.
16.20 Всё о безопасности.
16.50 Свет далёкой звезды. Михаил Ясень.
17.15 «Судьба человека». Александр Дитлов.
17.40 Любимое кино. Комедия «Путешествие мсье Перришона» (СССР).
19.15 Хроника последних дней.
19.30 Комедийная мелодрама «Суббота, воскресенье и понедельник» (Италия).
21.35 Анекдот. LAD.
21.50 Остросюжетный детектив «Вчера» (Южная Корея).

07.00 Вести.
07.10 Доброе утро, Россия.
08.30 «Военная программа» Александра Сладкова.
08.55 «Утренняя почта».
09.25 Александр Михайлов и Евгений Лебедев в фильме «Два капитана», СССР, 1955 г.
11.00 Вести.
11.10 Местное время. Вести- Москва.
11.20 Городок. Дайджест. Развлекательная программа.
12.15 Субботник.
13.00 Вокруг света.
14.00 Вести.
14.20 В. Кузнецов и Л.Макарова в фильме-спектакле «Ханума», СССР, 1978 г., 1 серия.
15.50 «Формула власти». Лоран Гбагбо - президент Кот д'Ивуара.
16.20 Премьера. «Смеяться разрешается». Юмористическая программа.
18.05 Музыкальный конкурс «Секрет успеха». Финал.
20.00 Вести.
20.20 «Субботний вечер».
22.20 Мировое кино. Премия «Золотой глобус». Джек Николсон, Дайан Китон, Киану Ривз и Аманда Пит в романтической комедии «Любовь по правилам... и без», США, 2003 г.

09.30 «Без рецепта».
10.00 Сегодня.
10.20 «Главная дорога».
10.55 «Кулинарный поединок.
12.00 «Квартирный вопрос».
13.00 Сегодня.
13.25 «Особо опасен!»
14.00 Комедия «Хочу в тюрьму!».
16.00 Сегодня.
16.30 «Женский взгляд». Людмила Чурсина.
17.05 Мелодраматический сериал «Небо в горошек».
19.00 Сегодня.
19.40 «Профессия - репортер».
20.15 «Программа Максимум». Скандалы. Интриги. Расследования.
21.15 «Русские сенсации». Информационный детектив.
22.05 Боевик с восточными единоборствами «Сильнейший удар-2».
23.50 «Микс-файт М-1. Бои без правил».

06.15 «Детективные истории»: «История одного хищения».
07.00 «Военная тайна».
07.45 «Анфас». Военно-патриотическая программа.
08.00 «Приключения кенгурят». Мультипликационный сериал.
08.25 «Трое сверху». Комедийный сериал.
09.10 «Голый повар». Кулинарное шоу с Джейми Оливером.
09.45 «Наш дом».
10.10 «Минск и минчане».
10.40 «Детективные истории»: «Деньги. Дети. Товар».
11.30 «Судьбы своей хозяйка».
12.00 «КГБ в смокинге». Телесериал.
13.00 «Переменка». Мультипликационный сериал.
13.25 «Золотая коллекция»: Юрий Авшаров, Анастасия Немоляева, Эммануил Виторган и Андрей Миронов в приключенческом фильме «Следопыт». СССР, 1987г.
15.15 «Рожденные в СССР».
16.00 «Громкое дело»: «Куршевель. Похищение олигарха» Документальный фильм.
16.55 «Видимо-невидимо». Обзор международного шоу-бизнеса.
17.30 «Наше дело».
17.40 «Невероятные истории».
18.05 «Ретромания».
19.30 «24 часа».
20.00 «СТВ-спорт».
20.10 «Мировой блокбастер»: Кристофер Ламберт и Келли Брук в фантастическом фильме «Абсолон». США, 2002г.
22.10 «Схема смеха».
23.00 «Арт-хаус»: драма режиссера Романо Скаволини «Последние часы Че». Италия, 2004г.
00.15 «Когда смешно, тогда не страшно». Концерт Михаила Задорнова.
01.35 «Кино»: Жерар Депардье, Харви Кайтел, Джонни Холлидэй и Ришар Боренже в комедии «Ограбление по-французски». США - Канада - Англия, 2003 г.

08.00 Мотогонки. Гран-при Китая. Квалификация. 125 куб. см. Прямая трансляция.
08.45 Мотогонки. Гран-при Китая. Квалификация. Мото GP. Прямая трансляция.
10.00 Мотогонки. Гран-при Китая. Квалификация. 250 куб. см. Прямая трансляция.
11.00 Ралли. Чемпионат мира. «Ралли Аргентины». 1-й день.
11.30 Футбол. 24 лучших клубов Европы.
12.00 Снукер. Чемпионат мира в Великобритании. Полуфинал. Прямая трансляция.
15.00 Теннис. Турнир WTA в Польше. Полуфинал. Прямая трансляция.
17.00 Снукер. Чемпионат мира в Великобритании. Полуфинал. Прямая трансляция.
19.30 «Eurosport Buzz». Тележурнал для молодежи.
20.00 Снукер. Чемпионат мира в Великобритании. Полуфинал.
21.00 Снукер. Чемпионат мира в Великобритании. Полуфинал. Прямая трансляция.
00.00 Боевые искусства. Бойцовский клуб. К 1. Гран-при.
01.00 Боевые искусства. Бойцовский клуб.

ТЭЛЕТЫДЗЕНЬ

6 МАЯ, НЯДЗЕЛЯ

06.45 Мультфильмы.
07.25 Познавательный сериал «Любители животных» (Франция).
07.50 Созвездие надежд.
08.30 Бритва Оккама.
09.00, 12.00, 15.00 Новости.
09.05 Арсенал.
09.35 Утренняя волна.
10.10 В мире моторов.
10.45 КомпаС.
11.25 Все стихии.
12.10 Новости региона.
12.25 Ироническая музыкальная мелодрама режиссера М.Захарова «Формула любви» (СССР).
14.00 Олимпийская виза. На пути к Пекину -2008.
14.30 Футбол. Лига чемпионов. Видеожурнал.
15.10 Хоккей. Чемпионат мира. Матч квалификационного раунда. Прямая трансляция.
17.30 Время кино.
18.10 Суперлото.
19.10 Хоккей. Чемпионат мира. Матч квалификационного раунда. Прямая трансляция.
21.30 Панорама недели.
22.55 Премьера. В.Воронкова, Д.Ермилов, С.Смирнова в фантастической мелодраме «Контакт» (Россия).
00.10 ЕвроФест. Участники «Евровидения-2007».

07.00 «Воскресное утро».
08.00, 09.00 Наши новости.
09.05 Воскресная проповедь.
09.15 ОНТ представляет: Дженнифер Энистон, Кортни Кокс, Лиза Кудроу в многосерийном фильме «Друзья». 34-я серия. США, 1994 год.
09.55 «Непутевые заметки» с Дмитрием Крыловым.
10.15 Пока все дома.
11.10 Фазенда.
11.45 ОНТ представляет: «Утренняя почта».
12.20 «Умники и умницы».
13.00 ОНТ представляет: «Эти чудесные животные». Документальный сериал. 16-я серия. США, 2004 год.
14.00 Михаил Евдокимов в комедии «Не послать ли нам...гонца?».
16.00 Наши новости.
16.15 «Международная панорама».
16.35 «Личная жизнь Олега Табакова».
17.35 «Клуб Веселых и Находчивых». Высшая лига.
20.00 Контуры.
21.05 «Дыхание планеты».
21.35 Юбилейный вечер Татьяны Тарасовой.
00.15 ОНТ представляет: «Комеди Клаб».
00.45 Игорь Петренко, Алена Бабенко, Богдан Ступка в фильме Павла Чухрая «Водитель для Веры».

06.25 Любимое кино. Комедия «Путешествие мсье Перришона» (СССР).
07.45 Мир вашему дому.
08.00 Детский час.
09.05 Фантастический сериал «Затерянная империя» (США - Германия).
09.50 Как это делается.
10.20, 16.55, 19.55 ПРОдвижение +.
10.30 Вкусное утро.
11.05 Сама себе хозяйка.
11.35 «Орбиты жизни». Леонид Щемелев.
12.00 Гаспадар.
12.30 Слово писателя.
13.00 Семейная комедия «Не забудьте выключить телевизор» («Беларусьфильм»).
14.25 «Спорт, спорт, спорт...» Эдуард Занковец.
14.55 Футбол. Чемпионат Беларуси. ФК «Минск» - «Динамо» (Брест). Прямая трансляция.
17.10 Вас вызывает Спортландия.
17.55 Футбол. Чемпионат Англии. Премьер-лига. Арсенал-Челси. Прямая трансляция.
20.05 Хроника последних дней.
20.25 Телебарометр.
20.35 Анекдот. LAD.
20.55 Мелодрама «Близко к сердцу» (США).
23.10 Криминальная драма «Лиса Алиса» (Россия-Франция).

07.00 Вести.
07.10 Савелий Крамаров и Михаил Пуговкин в фильме «Новые приключения капитана Врунгеля», СССР, 1978 г.
08.40 Мультфильмы.
09.00 «Диалоги о животных».
09.35 «Студия «Здоровье».
10.05 «Сам себе режиссер».
11.00 Вести.
11.10 Местное время. Вести-Москва.
11.20 «Сто к одному». Телеигра.
12.20 «Аншлаг и Компания».
13.10 Премьера. «Удивительная примадонна. Анна Нетребко».
14.00 Вести.
14.20 В. Кузнецов и Л.Макарова в фильме-спектакле «Ханума», СССР, 1978 г., 2 серия.
15.40 Вести. Дежурная часть.
16.10 «Честный детектив». Авторская программа Эдуарда Петрова.
16.40 Городок. Дайджест. Развлекательная программа.
17.10 Большой праздничный концерт.
19.00 «Вести».
19.25 «Кривое зеркало. Театр Евгения Петросяна».
21.25 Джон Кьюзак, Джин Хэкман, Дастин Хоффман и Рэйчел Уайз в остросюжетном фильме «Вердикт за деньги» (США). 2003г.
23.50 Джек Леммон в фильме «Награда» (Канада). 1980г.

09.30 «Смотр».
10.00 Сегодня.
10.20 «Дикий мир».
10.55 «Счастливый рейс».
11.45 «Их нравы».
12.25 «Авиаторы».
13.00 Сегодня.
13.25 Василий Лановой, Георгий Юматов, Евгений Герасимов в детективе «Огарева, 6».
15.20 «Один день. Новая версия».
16.00 Сегодня.
16.30 Документальный фильм «Победившие смерть».
17.05 Детективный сериал «Адвокат».
19.00 Сегодня.
19.45 «Чистосердечное признание».
20.20 «Чрезвычайное происшествие. Обзор за неделю».
21.00 Триллер «Энигма».
23.20 Боевик «Первый удар».

06.20 «Схема смеха».
07.05 «Детский сеанс»: фильм-сказка «Старик Хоттабыч». СССР,
08.25 «Трое сверху». Комедийный сериал.
09.15 «Автопанорама».
09.40 «Очевидец представляет: самое смешное».
10.30 «Большой завтрак».
11.05 «Культурная жизнь» с Александром Ефремовым.
11.35 «Здравствуйте, доктор!».
12.05 «КГБ в смокинге». Сериал.
13.05 «Переменка». Мультсериал. Заключительные серии.
13.50 Олег Даль в мелодраме «Женя, Женечка и «Катюша». СССР.
15.15 «Город детства».
15.30 «Ecce homo».
16.00 «Новые путешествия дилетанта».
16.30 «24 часа».
16.50 «Национальное достояние». Глубинка.
17.20 «Фантастические истории»: «Сверхчеловеческая раса».
18.10 «Очевидец представляет: самое шокирующее».
19.00 «Автопанорама».
19.30 «Неделя» с Еленой Ходоренок.
20.45 Джим Кэрри и Кейт Уинслет в фильме «Свет чистого разума». США.
22.50 «Спортивная неделя».
23.20 «Профессиональный бокс».
00.20 «По полной программе».
01.00 «Бла-бла-шоу».
02.05 «Побег». Сериал.
02.50 «Кино»: Кристофер Ламберт и Келли Брук в фильме «Абсолон». США.

06.45 Мотогонки. Гран-при Китая. Гонка. 125 куб. см. Прямая трансляция.
08.00 Мотогонки. Гран-при Китая. Гонка. 250 куб. см. Прямая трансляция.
09.15 Мотогонки. Гран-при Китая. Гонка. Мото GP. Прямая трансляция.
11.00 Ралли. Чемпионат мира. «Ралли Аргентины». 2-й день.
11.30 Мотогонки. Гран-при Китая. Гонка. 125 куб. см.
12.00 Мотогонки. Гран-при Китая. Гонка. 250 куб. см.
12.45 Автогонки. Чемпионат мира в классе «Туринг». 1-я гонка. Прямая трансляция.
13.45 Футбол. Го-о-о-ол!!!
14.00 Теннис. Турнир WTA в Польше. Финал. Прямая трансляция.
15.45 Мотогонки. Гран-при Китая. Гонка. Мото GP.
16.15 Автогонки. Чемпионат мира в классе «Туринг». 2-я гонка. Прямая трансляция.
17.15 Снукер. Чемпионат мира в Великобритании. Финал. Прямая трансляция.
20.00 Мотоспорт по выходным.
20.30 Бокс. Международный поединок (Украина, Донецк). Полулегкая весовая категория. С. Мердов - Даниэль Коджо Сассоу.
22.00 Снукер. Чемпионат мира в Великобритании. Финал. Прямая трансляция.
01.00 Пляжный волейбол. Мировой тур. Женщины. Финал.
01.30 Пляжный волейбол. Мировой тур. Мужчины. Финал.
02.00 Мотоспорт по выходным.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 30 АПРЕЛЯ

07.00, 14.45 «Рождениегоночного автомобиля». 3-я серия.
07.25, 15.10 Супервойны на свалке. Гладиаторы ледовых сражений.
08.20 «Как это работает». 36-37 серии.
09.15 «Люди в белом». 5-я серия.
10.10 Разрушители легенд. Зыбучий песок.
11.05 Из грязи да в князи. США. Подмастерья.
12.00 Американские колымаги. «Деревяга 1942 года». Часть 1-я.
12.55 «Шпионы». 5-я серия.
13.50, 06.05 Экстремальные машины. Суперсамолеты.
16.05 «Как это работает». 38-39 серии.
17.00 «Суматоха с «Жуком». 4-я серия.
17.30 В мире машин. Краны.
18.00 Американские колымаги. «Деревяга 1942 года». Часть 1-я.
19.00 Смертельный улов. Наперегонки со льдом.
20.00 Разрушители легенд. Зыбучий песок.
21.00 Американский чоппер. «Мотоцикл «Линкольн». Часть 2-я.
22.00 Эверест: за гранью возможного. Бунт на горе.
23.00 Последние сутки. Мэрвин Гэй.
00.00 Криминалисты. Невидимая смерть.
01.00 Травматологи. Инстинкт самосохранения.
02.00 Ал Муррей идет на Берлин. Форсирование Рейна. Берлин.
02.55 Эверест: за гранью возможного. Бунт на горе.
03.50 «Суматоха с «Жуком». 4-я серия.
04.20 В мире машин. Краны.
04.45 «Шпионы». 5-я серия.
05.40 «Как это работает». 38-я серия.

ВТОРНИК, 01 МАЯ

07.00, 14.45 «Рождениегоночного автомобиля». 4-я серия.
07.25, 15.10 «Супервойны на свалке». 1-я серия.
08.20 «Как это работает». 38-39 серии.
09.15 «Головоломы». 5-я серия.
10.10 Разрушители легенд. Зыбучий песок.
11.05 «Суматоха с «Жуком». 4-я серия.
11.35 В мире машин. Краны.
12.00, 18.00 Американские колымаги. «Деревяга 1942 года». Часть 1-я.
12.55 «Болезни и смерть королей». 5-я серия.
13.50, 06.05 Быстроходные машины. Переход через звуковой барьер.
16.05 «Как это работает». 53-54 серии.
17.00, 03.50 Лучшие автомобили. Гонщики.
17.30 Автомобиль мечты. Внедорожник «с прибамбасами».
19.00 Смертельный улов. За деньгами.
20.00 Разрушители легенд. Взрывающаяся конфета.
21.00 Американский чоппер. «Мотоцикл «Мечта Поламладшего». Часть 1-я.
22.00 Мегастройки. Мадрид: глубоко под землю.
23.00 Рукотворные чудеса. Азия. Тайпей 101.
00.00 Криминалисты. Снова убить.
01.00 Травматологи. Слишком весело.
02.00 Найти павших. Пашендель, 1917 год.
02.55 Мегастройки. Мадрид: глубоко под землю.
04.20 Автомобиль мечты. Внедорожник «с прибамбасами».
04.45 «Болезни и смерть королей». 5-я серия.
05.40 «Как это работает». 53-я серия.

СРЕДА, 02 МАЯ

07.00, 14.45 «Рождениегоночного автомобиля». 5-я серия.
07.25, 15.10 «Супервойны на свалке». 2-я серия.
08.20 «Как это работает». 53-54 серии.
09.15 «За гранью». 1-2 серии.
10.10 Разрушители легенд. Взрывающаяся конфета.
11.05 Лучшие автомобили. Гонщики.
11.35 Автомобиль мечты. Внедорожник «с прибамбасами».
12.00, 18.00 Американские колымаги. «Деревяга 1942 года». Часть 2-я.
12.55 Версаль без секретов. История сборщика податей.
13.50, 06.05 Запредельная техника. Танки.
14.20, 06.35 Мощные машины. Ракеты.
16.05 «Как это работает». 55-56 серии.
17.00, 03.50 Создай мотоцикл. Брайан Клок против Джейсона Харта.
19.00 Смертельный улов. Новички.
20.00 Разрушители легенд. Пинг-понговое спасение.
21.00 Американский чоппер. «Мотоцикл «Мечта Поламладшего». Часть 2-я.
22.00, 02.55 Оружие будущего. Не спрячешься.
23.00 «Настоящие звезды телемарка». 2-я серия.
00.00 Криминалисты. Написано на костях.
01.00 Травматологи. Под завязку.
02.00 Войны и бури. Битва в Ла-Манше: высадка 6 июня 1944 года.
02.30 Великие рейды Второй мировой войны. Остановить атомную бомбу Гитлера.
04.45 Версаль без секретов. История сборщика податей.
05.40 «Как это работает». 55-я серия.

ЧЕТВЕРГ, 03 МАЯ

07.00, 14.45 «Рождениегоночного автомобиля». 6-я серия.
07.25, 15.10 «Супервойны на свалке». 3-я серия.
08.20 «Как это работает». 55-56 серии.
09.15 «Фантастика на деле». 5-я серия.
09.45 «Помешанные на трюках». 6-я серия.
10.10 Разрушители легенд. Пинг-понговое спасение.
11.05 Создайтмотоцикл.Брайан Клок против Джейсона Харта.
12.00 Американские колымаги. «Деревяга 1942 года». Часть 3-я.
12.55 Самые богатые люди Европы. Дар Мидаса.
13.50, 06.05 Чем больше, тем лучше. Артиллерия.
16.05 «Как это работает». 57-58 серии.
17.00 Заезды. Родстер.
18.00 Американские колымаги. «Корвет» 1963 года». Часть 1-я.
19.00 Смертельный улов. Долгие бессонные ночи.
20.00 Разрушители легенд. Подъемник-катапульта.
21.00 Американский чоппер. «Мотоцикл «Жиллетт». Часть 1-я.
22.00 Мир криминалистики. Королева красоты.
23.00 Преступления, которые потрясли мир. Семейство Вестов.
00.00 Криминалисты. Хладнокровный.
01.00 Травматологи. На водительском месте.
02.00 Самолеты, которые не летали. Последний ракетный истребитель.
02.55 Мир криминалистики. Королева красоты.
03.50 Заезды. Родстер.
04.45 Самые богатые люди Европы. Дар Мидаса.
05.40 «Как это работает». 57-я серия.

ПЯТНИЦА, 04 МАЯ

07.00, 14.45 «Рождениегоночного автомобиля». 7-я серия.
07.25, 15.10 «Супервойны на свалке». 4-я серия.
08.20 «Как это работает». 57-58 серии.
09.15 «Головоломы: издевательство над историей». 4-я серия.
10.10 Разрушители легенд. Подъемник-катапульта.
11.05 Заезды. Родстер.
12.00 Американские колымаги. «Корвет» 1963 года». Часть 1-я.
12.55 «Американское казино». 30-я серия.
13.50, 06.05 Короли строек. Тунг Чунг. Новая канатная дорога в Гонконге.
16.05 «Из чего это сделано?» 1-2 серии.
17.00 Из грязи да в князи. США. Зловеще-зеленый.
18.00 Американские колымаги. «Корвет» 1963 года». Часть 2-я.
19.00 Смертельный улов. Госпожа удача.
20.00 Разрушители легенд. Тараканья взрывчатка.
21.00 Американский чоппер. «Мотоцикл «Жиллетт». Часть 2-я.
22.00 «Помешанные на трюках». 8-я серия.
23.00 Американские колымаги. «Машина «Загадай желание». Часть 2-я.
00.00 Криминалисты. Фатальная ошибка.
01.00 Травматологи. Не травмой единой.
02.00 О сексе. Детям до 16... Сексуальные игрушки.
02.55 «Помешанные на трюках». 8-я серия.
03.50 Из грязи да в князи. США. Зловеще-зеленый.
04.45 «Американское казино». 30-я серия.
05.40 «Из чего это сделано?» 1-я серия.

СУББОТА, 05 МАЯ

07.00, 13.50 Рукотворные чудеса. Азия. Тайпей 101.
07.55, 14.45 Мегастройки. Мадрид: глубоко под землю.
08.50 «Из чего это сделано?» 1-2 серии.
09.45, 16.35 Запредельная техника. Танки.
10.10 «Люди в белом». 5-я серия.
11.05, 18.00 «Головоломы». 5-я серия.
12.00 «Суматоха с «Жуком». 4-я серия.
12.30 В мире машин. Краны.
12.55 Из грязи да в князи. США. Зловеще-зеленый.
15.40 «Из чего это сделано?» 1-2 серии.
17.00 Создай мотоцикл. Брайан Клок против Джейсона Харта.
19.00 «Помешанные на трюках». 8-я серия.
20.00 Американские колымаги. «Машина «Загадай желание». Часть 2-я.
21.00 Американский чоппер. «История ОСС». Специальный выпуск.
22.00 Американский чоппер. «Вырезанное». Специальный выпуск.
23.00 Заезды. ZZ Чоп.
00.00 Эверест: за гранью возможного. Бунт на горе.
01.00 «Настоящие звезды телемарка». 2-я серия.
02.00 Оружие будущего. Не спрячешься.
02.55 «Похитители тел». 1-я серия.
03.50 Рукотворные чудеса. Азия. Тайпей 101.
04.45 Запредельная техника. Танки.
05.10 Американский чоппер. «История ОСС». Специальный выпуск.
06.05 Американский чоппер. «Вырезанное». Специальный выпуск.

ВОСКРЕСЕНЬЕ, 06 МАЯ

07.00, 13.50 Чем больше, тем лучше. Артиллерия.
07.55, 14.45 Быстроходные машины. Переход через звуковой барьер.
08.50, 16.35, 04.45 Мощные машины. Ракеты.
09.15 «Заядлые рыбаки». 6-я серия.
09.40 Рыбаки в джунглях. Индия. Горные монстры.
10.10 Звериные баталии. Львы и тигры.
11.05 Искусство выживания Рея Мирса. Каноэ из бересты.
12.00 Выживание в экстремальных условиях. Давление.
12.55 «Подрывники». 1-я серия.
15.40 Короли строек. Тунг Чунг. Новая канатная дорога в Гонконге.
17.00 Гигантские стройки. Сингапурская подземка.
18.00 Заезды. ZZ Чоп.
19.00 Американский чоппер. «История ОСС». «Вырезанное». Специальный выпуск.
21.00 Разрушители легенд. Надувные трапы.
22.00 «Паркетная» революция.
23.00 «Голова, тело и мощные удары». 3-я серия.
23.30 «Помешанные на трюках». 6-я серия.
00.00 Преступления, которые потрясли мир. Семейство Вестов.
01.00 Мир криминалистики. Королева красоты.
02.00 Последние сутки. Мэрвин Гэй.
02.55 Чудеса медицины. Наперекор всему.
03.50 Короли строек. Тунг Чунг. Новая канатная дорога в Гонконге.
05.10 Заезды. ZZ Чоп.
06.05 Разрушители легенд. Надувные трапы.

ВІЗІТ

ТУРКМЕНБАШЫ ПАЙШОЎ У ДЫПЛАМАТЫЧНЫ ПРАРЫЎ

Алег ПЯТРОЎ

Новы туркменскі прэзідэнт здзейсніў свой першы замежны візіт у Саудаўскую Аравію. Выхад Туркменістану са знешняй ізаляцыі пачынае новую вялікую геапалітычную гульню ў Азіі.

Смерць Ніязава і прыход Бердымухамедава на пост кіраўніка Туркменістану выклікалі шмат процілеглых прагнозаў наконт будучай мадэлі развіцця Туркменістану.

Першыя крокі новага прэзідэнта можна было лічыць хутчэй касметычным рамонтам ніязаўскай сістэмы: легалізацыя інтэрнэт-кафэ і дазвол стаматолагам ставіць кліентам залатыя каронкі — хутчэй, павінны былі ліквідаваць самыя адыёзныя праявы ніязаўскай спадчыны.

Цяпер, здаецца, рэформы пачаліся на новым, больш салідным узроўні. Прэзідэнт на 180 градусаў развярнуў кадравую палітыку. Раней толькі абмежаванае кола чыноўнікаў мела права ездзіць за мяжу, а тым больш даваць публічныя каментары. Зараз сітуацыя змянілася: Бердымухамедаў дазволіў прадстаўнікам вертыкалі браць удзел у міжнародных сустрэчах і канферэнцыях.

Увогуле, якраз на міжнародным узроўні адчуваецца, што ў краіне пачаліся нейкія змены. Адным з паказальных учынкаў Бердымухамедава стала аднаўленне працы туркменскага пасольства ў Баку, якое было зачынена ў 1999 годзе. Зараз пасольства Туркменістану адноўлена. Адначасова Ашхабад наведаў прэм'ер Грузіі, а дырэктар туркменскага МЗС сустрэўся (праўда, у Астане) з прадстаўнікамі Еўрасаюза.

На днях адбыўся і першы замежны візіт новага Туркменбашы. У якасці краіны для падарожжа Бердымухамедаў абраў Саудаўскую Аравію. На Зямлі Прарока прэзідэнт знаходзіўся ўсяго тры дні, аднак паспеў зрабіць шмат рэчаў: малы хадж у Мекку, сустрэчу з прадстаўнікамі дзелавых колаў і падпісанне генеральнай дамовы пра супрацоўніцтва. Той факт, што на цырымоніі падпісання асабіста прысутнічаў саудаўскі манарх, казала шмат пра што. З'яўленне яго вялікасці ўсе зразумелі як сімвал таго, што Туркменістан стаў важным партнёрам Эль-Рыяду.

У адрозненні ад туманных вынікаў візітаў на Усход мінскіх чыноўнікаў, з кааперацыяй арбаў і туркменаў усе больш-менш зразумела: «Мы прадставім інвестарам з Саудаўскай Аравіі спецыяльны рэжым, асабліва ў галіне здабычы нафты, будаўніцтва і турызму», — сказаў Бердымухамедаў журналістам.

Дасюль вынікі кантактаў паміж дзвюма краінамі былі вельмі сціплыя. Гандлёвы абарот складаў недзе 41 мільён долараў, прычым эквівалентам грошай у разліках былі туркменскія дываны — імі туркмены плацілі за саудаўскі імпарт.

З улікам мізэрнага маштабу супрацоўніцтва, адразу паўстае пытанне: чаму новы Туркменбашы ў якасці краіны для першага замежнага візіту абраў Саудаўскую Аравію? Найбольш буйныя праекты Ашхабад рэалізуе з Расіяй (распрацоўка шэльфа Каспія) і Кітаем (нафтагазавы сектар).

На гэтае пытанне ёсць дзве версіі адказу. Першая — гэта магла быць спроба прарваць ізаляцыю, і паралельна збудаваць нейкую сістэму, якая дазваляе падтрымліваць роўную дыстанцыю з усімі вядучымі палітычнымі акцёрамі — Індыяй, Кітаем, Расіяй, Іранам і ЗША.

Другая версія — Туркменбашы пачаў складаную ўсходнюю інтрыгу: намагаецца выклікаць у Пекіна і Масквы пачуццё рэўнасці і прымусіць прапанаваць Ашхабаду нейкія перспектыўныя праекты.

Калі так, то перш за ўсе Бердымухамедаў сваім візітам у Эль-Рыяд хацеў падражніць рускіх: у бліжэйшы час мае адбыцца сумесны туркмена-расійскі інвестыцыйны форум.

МЕРКАВАННІ

ШТО ДУМАЮЦЬ ФРАНЦУЗЫ НАКОНТ ВЫБАРАЎ

22 красавіка ў Францыі адбыўся першы тур прэзідэнцкіх выбараў. У другі тур, як вядома, выйшлі прадстаўнік правага «Саюза за народны рух» Нікаля Сарказі і кандыдат сацыялістаў Сегален Руаяль. Чым скончыцца адна з самых непрадказальных выбарчых кампаній у гісторыі Францыі? Прапануем вам меркаванні простых французаў з найбольш папулярных інтэрнэт-форумаў.

Ён ці яна? Каго абярэ Францыя?

Альтпісэ: Французскія выбары прайшлі па формуле 1+1, або, іншымі словамі, як у ЗША. Правыя правільна зрабілі стаўку на кандыдата з яркімі індывідуальнымі рысамі.

Тыповы Француз: Францыя, радзіма правоў чалавека, звар'яцела. Яна абірае асобу, якая ставіць прынцыпы свабоды асобы пад пагрозу. Свабода прэсы таксама пад пагрозай!

Сегагабабо: Вы, прыхільнікі Сего, не бачылі карту Францыі. Сарказі на першым месцы ў 60 адсоткаў дэпартаментаў. Прычына ў тым, што Руаяль звязана з сегагабабо (багемная буржуазія, якая прытрымліваецца левых поглядаў). Гэта публіка нічым не аргументавала свой выбар. Яны былі вышэй за гэта. У выніку дыскурс Сарказі быў куды цікавейшым: валюнтарызм, энергія, незвычайныя сінтэз і прапановы...

Поль: Левыя, мы заслужылі пройгрыш гэтым годам: рашучасць падтрымаць Сарказі ў народзе проста вулканічная.

А вось што думаюць французы пра паразу Ле Пэна, які набраў 11 адсоткаў — самы горшы паказнік на прэзідэнцкіх выбарах за апошнія дзесяцігоддзі:

Гаўрош: Тэма асабістай бяспекі, якая дамінавала падчас кампаніі 2002 года, адышла на другі план. Яе месца заняла сацыяльна-эканамічная тэматыка, якую лідэр Нацыянальнага фронту разумее вельмі кепска. Такім чынам, Сарказі проста заняў поле Ле Пэна, прыцягнуўшы чацвёртую частку яго выбаршчыкаў.

Наісасіан: Ле Пэн не з'яўляецца манапалістам на праварадыкальную ідэю. Я не разумею, чаму ўсе заклапочаны Ле Пэнам, аднак ніхто не ўспрымае пагрозу з боку Сарказі.

Занзон: Пакуль Ле Пэн не звярнуўся да сваіх прыхільнікаў з заклікам галасаваць за Сарказі. На маю думку, ён захоча даць Сарказі ўрок і прапануе байкот.

А гэта пра тое, каму аддадуць перавагу Франсуа Байру і яго выбаршчыкі. Паколькі за Байру прагаласавала 15 адсоткаў, ён фактычна стаў арбітрам у дуэлі Сарказі і Сегален:

Лузер: Мы ўсе закладнікі электарату Байру. Выбаршчыкі Байру, вы жадаеце, каб перамог Нікаля Сарказі? Падумайце, што нас чакае, калі з'явіцца французская Тэтчэр. Я прапаную вызнаць свой пройгрыш, аднак захаваць годнасць.

Аўг: Я застануся дома. Я галасаваў за Байру, аднак у дзень другога тура лепш аддам перавагу рыбалцы.

Жанкар: Адказнасць выбаршчыкаў Байру цяжка пераацэніць. Гэта чымсьці падобна на сітуацыю ў Германіі 1932 года, калі ліберальны цэнтр вырашаў, які лагер падтрымаць — фашыстаў або левых.

Пра магчымыя вынікі другога тура:

Антысітэм: Гэта простая матэматыка: Сарказі — 31 адсотак + 5 (частка электарату Байру) = 36. Сегален — 37 (левыя + сацыялісты) + 4 (частка электарату Байру) = 41. Галоўнае, каб прыхільнікі Ле Пэна сядзелі дома.

Рэаліст: Каб перамагчы, Сегален патрэбна не менш за 75 адсоткаў электарату Байру. Вы думаеце, што дэпутаты і сенатары ад Саюза за французскую дэмакратыю (Партыя Байру) пачнуць кампанію за Сегален? Яны такім чынам будуць рызыкаваць сваёй палітычнай кар'ерай. Не забывайце, што ў чэрвені парламенцкія выбары.

Прызонер: Ніякіх ілюзій. Сарказі хутка будзе прэзідэнтам. Аднак ён павінен адразу папрасіць прабачэння ў выбаршчыкаў: яны самі не ведалі, каго абіралі. Грамадства вельмі дорага заплаціць за яго ультраліберальны праект.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

ЗА НЕЗАЛЕЖНЫ, АДЗІНЫ І НЕДЗЯЛІМЫ ДАНБАС

З'яўленне на вуліцах Кіева маладых людзей са сцягамі «Данецкай рэспублікі» выклікала на Украіне гучны скандал і рэанімацыю палемікі наконт новай пагрозы данецкага сепаратызму і падзелу Украіны. Іван Сурын, прадстаўнік «Руху за Данецкую рэспубліку», трохі супакоіў, калі распавёў нашай газеце пра сапраўдныя мэты і магчымасці яго арганізацыі.

— Калі з'явіўся ваш рух, і што ён зараз уяўляе?

— Пасля «аранжавай» рэвалюцыі ў Данецкай вобласці пачалі стыхійна паўставаць групоўкі, якія ставілі за мэту барацьбу супраць новага рэжыму. Праз нейкі час на базе мясцовай філіі руху «Украіна без Юшчанкі» была створана наша ініцыятыва. Сёння мы больш-менш структурна аформлены. Ёсць свой сцяг — чорна-сінечырвоны з двухгаловым арлом, старонка ў інтэрнэце. Ёсць праграмныя прынцыпы — недапушчэнне «аранжавага» фашызму і стварэнне незалежнага Данбасу. Мяркую, зараз наша група налічвае прыблізна 50 чалавек.

— Апішыце, калі ласка, партрэт сярэдняга, ардынарнага змагара за незалежнасць Данбасу.

— Гэта чалавек прыблізна 23–25 гадоў. Сярод нас шмат навучэнцаў тэхнічных вучылішч. Другая група — беспрацоўныя або тыя, хто заняты часова, у большасці хлопцы. Мяркую, амаль палова з іх раней была ў шэрагах іншых радыкальных арганізацый: лімонаўцаў, анархістаў, нацыяналістаў, ёсць былыя сябры партыі *«Братства»* Карчынскага.

— Натуральна, гэта выходзіць з назвы, ваша стратэгічная мэта — стварэнне незалежнай Данецкай рэспублікі?

— Так, мы працягваем справу Данецка — Крыварожская рэспубліка, створаная бальшавіком таварышам Арцёмам у 1918 годзе як альтэрнатыва ўкраінскай Цэнтральнай радзе. Мы бачым яе як федэрацыю рэгіянальных рэспублік: Данецкай, Харкаўскай, Новарасійскай. Зараз, дарэчы, мы актыўна шукаем кантакты з нашымі саюзнікамі ў іншых рэгіёнах. Украіна мае вярнуцца ў свае гістарычныя этнічныя межы: заходняя частка краіны і Кіеў.

— А на ўсходзе?

— Мяркую, хай данскія казакі абураюцца, аднак Новачаркаск таксама павінен стаць часткай Данецкай рэспублікі.

— Якая рэакцыя ўладаў на вашу актыўнасць? Пасля таго, як вы засвяціліся на Майдане, Юшчанка асабіста патрабаваў ад сілавікоў і пракуратуры, каб яны жорстка рэагавалі на любыя праявамі сепаратызму.

— Улады рэагуюць, аднак дзейнічаюць чужымі рукамі: яны нацкоўваюць на нас скінхедаў і фанатаў, якія звычайна маюць праблемы з законам. Вось, кажуць мянты, мы вас чапаць не будзем, вы толькі павінны вызнаць жоўта-сіні сцяг, крычаць «Жыве Украіна» і біць сепаратыстаў. Супраць нас вельмі шмат правакацый. Напрыклад, лідэра ў Макееўцы рэгулярна сустракаюць невядомыя і моцна б'юць. Пры гэтым грошы і мабільнік не бяруць.

— Вы кажаце, што гістарычным падмуркам вашага праекту з'яўляецца Данецка-Крыварожская рэспубліка часоў грамадзянская вайны, якая мела выразна сацыялістычны характар. Ці значыць гэта, што «рэгіяналы», якія ўвасабляюць самую заможную фракцыю капіталістаў краіны, вашы ідэйныя ворагі? Якая ваша пазіцыя ў канфлікце паміж парламентам і прэзідэнтам?

— Канешне, з тактычных пазіцый у канфлікце паміж Юшчанкам і Януковічам мы падтрымліваем кааліцыю. Аднак, шчыра кажучы, «рэгіёны» нас таксама дасталі. Мы за тое, каб пралетарская ідэя была фундаментам вольнага Данбасу. Аднак, падкрэслю: з-за тактычных момантаў мы вымушаны трымацца нейкага нейтралітэту ў дачыненні да Януковіча.

— Якой была ваша апошняя акцыя, і што плануеце ў будучым?

— На днях закідалі яйкамі музыкаў з групы ***«Океан Ельзи»***, якія давалі канцэрт у Данецку. Хай ведаюць, куды прыехалі. Апошнім часам нешта чулі, што напрыканцы красавіка ў Кіеве будзе марш былых жаўнераў дывізіі СС *«Галычіна»*. Збіраемся паехаць у сталіцу і паказаць «аранжавым» моц данецкіх пацаноў.

Іван Сурын: «Мы працягваем справу Данецка — Крыварожская рэспубліка, створаная бальшавіком таварышам Арцёмам у 1918 годзе як альтэрнатыва ўкраінскай Цэнтральнай радзе. Мы бачым яе як федэрацыю рэгіянальных рэспублік: Данецкай, Харкаўскай, Новарасійскай»

Каментар:

Яўген Іхельзон (данецкі палітолаг):

— Хутчэй за ўсё, «Рух за Данецкую рэспубліку» фінансуе сакратарыят прэзідэнта. Вельмі правакацыйна гэта ўсё выглядае. Саму ідэю самастойнасці вобласці, натуральна, у Данбасе ніхто не падтрымлівае. Затое данецкімі незалежнікамі можна добра пужаць публіку ў іншых абласцях. І, галоўнае, заўсёды ў запасе ёсць фармальная падстава — сепаратысты, са спасылкай на якую можна ў любы час арыштаваць адміністрацыю Данецкай вобласці і забараніць «рэгіёны».

Сяргей Навасёлаў (прадпрымальнік з Луганску):

— Данецкая рэспубліка? Гэта не сур'ёзна. Гэта чысты піар. Увесь іх экстрэмізм трымаецца на грошы «рэгіёнаў». Групы кшталту «Руху за Данецкую рэспубліку» ўсплываюць у той момант, калі «рэгіёнам» трэба наехаць на Кіеў. Быццам, глядзі, Юшчанка, якія ў нас моцныя антыкіеўскія настроі, нават аддзяляцца нехта жадае. Абірай: або кампраміс з намі, і Віктар Федаровіч будзе трымаць гэты рух у рамках, або мы сыходзім, і тады раскол Украіны немінучы.

ЯНЫ ПРА НАС: ЗАМЕЖНАЯ ПРЭСА ПРА БЕЛАРУСЬ

Беларусь раней была беднай краінай. Пасля росту коштаў на імпарт газу з Расіі, якога расійскае кіраўніцтва дамаглося ў пачатку гэтага года, Беларусі застаецца просты шлях да эканамічнага і палітычнага банкруцтва. Прэзідэнт Расіі Пуцін асабіста выставіў рахунак Аляксандру Лукашэнку. Пастаўкі расійскага газу па льготных тарыфах былі раўнамернымі штогадовым субсідыям на суму пяць мільярдаў васемсот мільёнаў долараў, што складае 41 адсотак беларускага бюджэту. Больш пяцідзесяці мільярдаў долараў атрымала Беларусь гэтым шляхам ад Расіі за апошнія гады.

Presse (Аўстрыя)

У Мінску ідзе рамонт вуліц і тратуараў, школ. Уражвае вялікі грандыёзны 30-павярховы будынак Нацыянальнай бібліятэкі. Ён падобны на шар са шкла і каштаваў у тры разы танней, чым плануецца, будзе каштаваць наша. Калі нехта думае, што там камунізм, ён памыляецца! Гэта планавы капіталізм.

«Горад» (Латвія)

Далей на поўдзень — Беларусь — месца, дзе, дарэчы, быў афармлены распад СССР. Усе апошнія гады краінай кіруе Аляксандр Лукашэнка, а сама Беларусь да апошняга часу лічылася ледзь не адзіным саюзнікам Расіі, і ў парадак дня неаднаразова выносілася пытанне пра стварэнне саюзнай дзяржавы. Аднак сітуацыя зараз мяняецца хутка, шмат залежыць ад кіруючых эліт, а часам і ад аднаго лідэра. І зараз называць Беларусь верным саюзнікам Расіі можа са шматлікімі агаворкамі.

«Рэспубліка» (Паўднёвая Асеція)

Паша (Севярынец) піша на волю лісты. Іх друкуюць у газеце «Наша Ніва». Там у Пашы аўтарская калонка. Яе чытаюць, і вялікая, дзесяцімільённая Беларусь толькі з тэкстаў палітычнага вязня можа даведацца, чым жыве маленькая вёсачка ў Віцебскай вобласці. Хутка Паша выйдзе на волю. Ён ужо зараз аўтар дзвюх кніг. Трэцяя — «Лісты з Малага Сітна» — таксама будзе позна ці рана надрукавана. І калі-небудзь на знак падзякі маласіценцы паставяць у гонар Пашы помнік.

MGNews (Украіна)

«Ды гэта поўная лухта! Для чаго ў такім разе партыя існуе?» — так Генадзь Зюганаў, лідэр камуністаў Расіі, адказаў на пытанне «Ці не захоўвае КПРФ, быццам наўмысна ўладзе, месца для Лукашэнка?»

«Новая Газета» (Расія)

ВЫБАРЫ

Дэманстранты выступаюць супраць Абдулы Гюля

Абдула Гюль

ТУРЭЦКІ ВАРЫЯНТ

Алег ПЯТРОЎ

16 красавіка ў Турцыі пачалася прэзідэнцкая кампанія. Паводле некаторых палітолагаў, галоўнае пытанне выбараў — ці застанецца Турцыя свецкая дзяржавай.

16 мая 2007 года — апошні дзень прэзідэнцкай кадэнцыі Ахмета Неджэта Сезера. Адпаведна канстытуцыі, парламент павінен абраць наступнага прэзідэнта.

Пераможцу спатрэбіцца галасы як мінімум 368 з 550 дэпутатаў Нацыянальнай асамблеі. Аднак гэта толькі ў выпадку, калі будзе два туры галасавання. У выпадку трэцяга — прэзідэнта абіраюць простай большасцю. Так былі абраныя апошнія тры прэзідэнты.

Гэта, нагадаем, ужо адзінаццатыя выбары ў гісторыі Турэцкай рэспублікі з пачатку яе заснавання Мустафой Кемалем Атацюркам. Аднак яны могуць стаць этапнымі ў гісторыі краіны. Справа ў тым, што ў парламенце дамінуюць прадстаўнікі ісламскай Партыі справядлівасці і развіцця (ПСР). Фракцыя ПСР складаецца з 354 дэпутатаў.

Прэса лічыць, што ад яе на вышэйшы пост могуць быць прапанаваны такія кандыдатуры, як Тайіп Эрдаган, Абдула Гюль, Бюлент Арындж, Ведждзі Генуль і Мехмет Айдын.

Тайіп Эрдаган — папулярны і харызматычны лідэр ПСР, аднак асоба вельмі супярэчлівая. Абдула Гюль — былы эканаміст, а зараз міністр замежных спраў, — лічыцца рэфарматарам, адказвае за дыялог з Еўропай. Ён таксама ўважаецца за прадстаўніка ісламскага крыла, аднак не настолькі жорсткага, як Эрдаган. Бюлент Арындж — адзін з фундатараў ПСР, спікер парламенту і, фармальна, другая асоба ў дзяржаве. Ён карыстаецца шырокай падтрымкай сяброў па партыі. Ведждзі Генуль — міністр абароны. Яго лічаць лепшым кампрамісным кандыдатам. Ведждзі не мае непасрэдных сувязей з ісламістамі і карыстаецца аўтарытэтам сярод генералаў. Нарэшце, Мехмет Айдын — тэолаг па адукацыі, які кіруе камітэтам па справах рэлігіі. Ён таксама кампрамісная фігура, паколькі вядомы памяркоўнымі поглядамі.

На думку аналітыкаў, найбольшыя шансаў мае Тайіп Эрдаган. Аднак свецкая эліта краіны, якую звычайна прадстаўляюць вайскоўцы, суддзі і работнікі сістэмы адукацыі, не хацелі б такога «шчасця». Яны баяцца, што, калі Эрдаган стане прэзідэнтам, ён можа распачаць палітыку ісламізацыі грамадства.

Аднак яны могуць стаць этапнымі ў гісторыі краіны. Справа ў тым, што ў парламенце дамінуюць прадстаўнікі ісламскай Партыі справядлівасці і развіцця (ПСР)

На пазамінулым тыдні ў Анкары была арганізавана найбольш масавая ў гісторыі краіны маніфестацыя за свецкі статус краіны. Па розных падліках, у акцыі ўзялі ўдзел ад 200 да 400 тысяч маніфестантаў.

Сам Эрдаган адмаўляецца ад намераў карэктаваць запаветы Атацюрка, заснавальніка Турэцкай рэспублікі. Еўрапейскі вектар для Турцыі, сцвярджае ён, мае быць прыярытэтам.

Сапраўды, за гады яго прэм'ерства краіна актыўна вяла дыялог наконт уступлення краіны ў ЕС. Часам Эрдаган нават рэзка крытыкаваў Еўропу за сабатаж плану прыёму Турцыі ў еўрапейскую сям'ю народаў.

Аднак яго крытыкі не забываюць, што ніхто іншы, як Эрдаган 9 гадоў таму, публічна дэкларава паэму са словамі: «Мячэці — нашы казармы». Яго партыя неаднаразова спрабавала вярнуць у паўсядзённае жыццё ісламскія нормы, напрыклад, выступіла з прапановай адмяніць забарону насіць у грамадскіх і адукацыйных установах ісламскае адзенне. У правінцыі былі спробы забароны алкаголю. Эрдаган асабіста прапанаваў увесці крымінальную адказнасць для мужа, або жонкі, якія здрадзілі інстытуту шлюбу.

У выніку сучасны прэзідэнт ледзь паспяваў накладаць вета на законапраекты з рэлігійным падтэкстам. Лідэр Народна-рэспубліканскай партыі, галоўнай апазіцыйнай сілы ПСР, ужо заявіла, што, калі пераможа Эрдаган, яна будзе падаваць у канстытуцыйны суд іск з просьбай прызнаць выбары несапраўднымі. А кіраўнік генеральнага штаба ўвогуле заявіў, што прэзідэнтам краіны можа быць выключна асоба з антырэлігійным светапоглядам.

У прынцыпе, сваёй істэрыкай апазіцыя часткова дамаглася свайго.

Згодна з апытаннямі, дзве трэці грамадзян баяцца дэстабілізацыі і выступаюць супраць таго, каб Эрдаган балатаваўся ў прэзідэнты. Здаецца, і самі бонзы ПСР не гатовы і не хочуць ісці на прынцып. На восень прызначаны парламенцкія выбары, і партыя зацікаўлена захаваць свой імідж як гаранта грамадскай стабільнасці.

Праўда, ёсць яшчэ інстытут войска. Генералітэт — гарант рэспубліканскага рэжыму, толькі за апошнія гады вайскоўцы чатыры разы распускалі ўрад на той падставе, што ён нібыта занадта праісламскі.

Вынікам моцнага комплекснага ціску стала заява Эрдагана, што ён быццам бы адмаўляецца ад удзелу ў выбарах. Аднак на канфігурацыю палітычных сіл гэта пакуль не паўплывала: самы большы шанец стаць прэзідэнтам у любым выпадку будзе мець кандыдат ад ісламскага блоку.

Тайіп Эрдаган

ПАЛІТЫКІ ТЫДНЯ

РАДХІКА КУМАРАСВАМІ

Спецыяльны прадстаўнік ААН па праблемах дзяцей прадставіла міжнароднай грамадскасці шакуючыя факты пра дзецей-палесцінцаў, якія сядзяць у турмах Ізраіля. Сёння ў турмах Ізраіля знаходзяцца 10 000 палесцінцаў, з якіх 398 — дзеці ў сярэднім 12-гадовага ўзросту, яшчэ 371 — маладзей за 18 гадоў. Большасць з іх трапілі за краты за тэракты. Як правіла, пад тэрактамі разумеюць спробу кінуць у ізраільскі танк кактэйль Молатава. «Амаль кожнае дзіця, якое жыве на Палесцінскіх тэрыторыях, было хоць адзін раз арыштавана і прайшло праз турму», — заявіла Радхіка падчас дакладу. Яна таксама звярнула ўвагу на тое, што працэдура прыцягнення дзяцей да крымінальнай адказнасці вельмі прымітыўная. З дзецьмі абыходзяцца як з вайсковымі палоннымі. Кіраўніцтва ААН запатрабавала ад Ізраілю перагледзець прававыя падставы турэмнага ўтрымання дзяцей, аднак афіцыйны Тэль-Авіў пакуль пакінуў просьбу без рэакцыі.

МАЦЕЙ ГЕРТЫХ

Дэпутат Еўрапейскага парламенту ад правай польскай кансерватыўнай партыі «Ліга польскіх сем'яў» публічна вызнаў, што дыназаўры і людзі ніколі не маглі жыць разам. Раней ён сцвярджаў абсалютна процілеглае, калі выступаў з трыбуны парламенту і заклікаў адмяніць выкладанне ў еўрапейскіх школах тэорыі эвалюцыі Дарвіна. У якасці эрзацу ён прапанаваў тэорыю так званага крэцыянізму. Крэцыяністы лічаць, што жыццё на планеце з'яўляецца справай нейкай вышэйшай істоты, Бога. Каб пераканаць дэпутата ў тым, што эвалюцыянісцкая тэорыя больш вартая з навуковага пункту гледжання, чым крэцыянісцкая, давялося ладзіць для яго спецыяльны семінар, прысвечаны прадмету. На семінары пра эвалюцыю выступілі вядомыя навукоўцы, якія са спасылкай на апошнія адкрыцці, пераканалі Гертыха ў тым, што эвалюцыянізм застаецца найбольш лагічнай тэорыяй, якая можа растлумачыць працэсы. Напрыканцы семінару скандальны дэпутат здаўся і пагадзіўся, што тэорыя Дарвіна сапраўды чагосьці вартая.

ЛУІС ПАСАДА КАРЫЛЕС

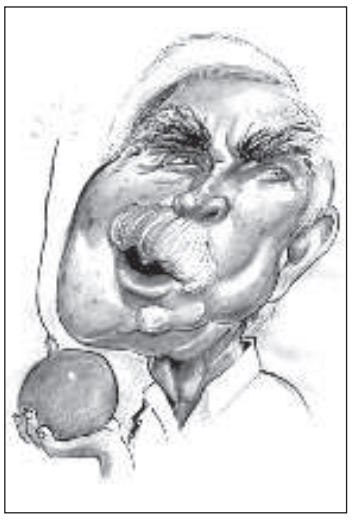

Эмігрант з Кубы выклікаў новы выбух антыамерыканскіх настрояў і зрабіў свой сціплы ўнёсак у стварэнне геапалітычнай восі Каракас — Гавана. Карылес (сёння яму ўжо 70 гадоў) — былы агент ЦРУ, які з'яўляецца падазроным у арганізацыі ў 1976 годзе выбуху на борце кубінскага самалёта, што ляцеў з Венесуэлы з камандай спартсменаў. Тады ў выніку тэракту загінула 76 асобаў. Кубінскі і венесуэльскі ўрады даўно дамагаўся выдачы Карылеса. Некалькі гадоў таму амерыканцы былі вымушаны арыштаваць свайго былога саюзніка, які жыў сярод братоў-антыкастрыстаў у Фларыдзе. Здавалася б, Карылесу пагражае турма: як высветлілася, ён да таго ж парушыў міграцыйнае заканадаўства ЗША. Аднак следства зацягнулася на два гады. Хадзілі чуткі (так прынамсі піша галоўны орган Кубінскай кампартыі), што Карылес шантажаваў былых калег з ЦРУ тым, што выдасць шмат сакрэтаў амерыканскай разведкі, калі яго выдадуць кубінцам. Так ці інакш, нечакана напрыканцы мінулага тыдня Карылеса выпусцілі на волю з турмы ў Осціне (Тэхас). Натуральна, Чавес і Кастра не змаглі не звярнуць увагу на факт вызвалення Карылеса: Каракас і Гавану трасуць антыамерыканскія дэманстрацыі.

ПРАВІНЦЫЯ

БЕЛАРУС, ДЗЕ Б НЕ БЫЎ

Язэп ПАЛУБЯТКА

Нас знявечыў тэрмін «правінцыял». Калі вясковец, які ўладкаваўся ў горадзе, не жадае засведчыць сваё сапраўднае паходжанне, то кажа: «Я інтэлігент у першым калене». Жыць у вёсцы і адчуваць сабе асобаю не толькі на абшарах сельсавета і краіны, але і ў замежжы — можна. Адбываецца гэта, калі індывідуум, незалежна ад месца пражывання, асэнсоўвае сваю вартасць у чалавечай супольнасці.

Лявону Карповічу з вёскі Лунна, што на Мастоўшчыне, каб займець той статус, спатрэбілася пражыць амаль жыццё. Пачаткам стала ўсведамленне таго, што ён — беларус.

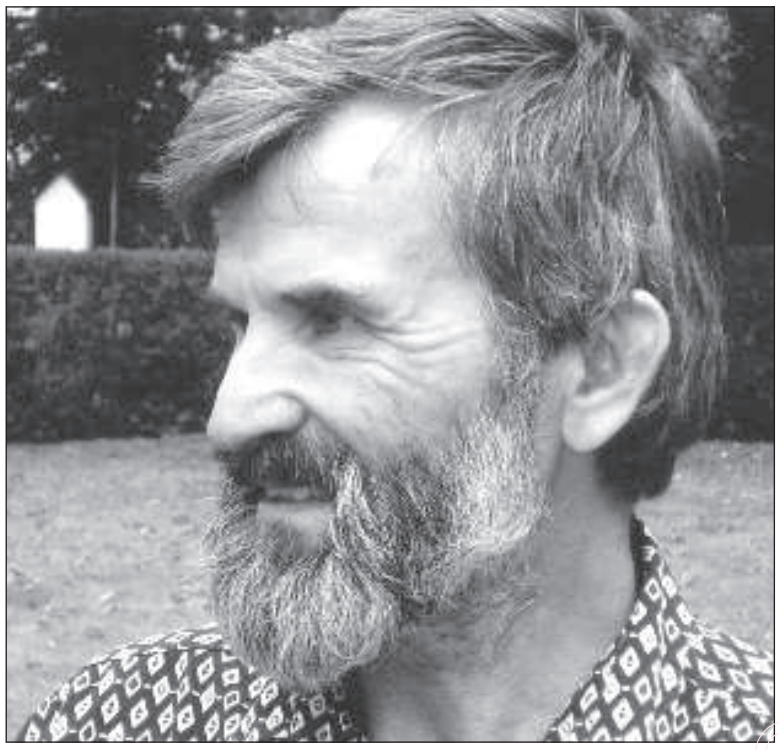

Шлях пазнання

Гэта зараз арганізатары міжнародных філатэлістычных выстаў маюць гонар запрасіць Лявона Карповіча да ўдзелу; журналісты першага канала польскага тэлебачання прыязджаюць, каб узяць інтэрв'ю; пісьменніца Вольга Іпатава мае на мэце прысвяціць яму твор. А калісьці...

Нарадзіўся Лявона Карповіч у 1944 годзе ў Ваўкавыску. Горад быў разбураны вайной. Гадаваўся без бацькі, і першае, што зведаў у жыцці, — голад. У памяці засталіся моманты, калі маці вярталася з працы і несла бохан хлеба. Бег насустрач з радасці, што можа добра паесці. Не мог дачакацца таго дня, калі паедзе да дзеда ў вёску, дзе ўволю пап'е малака. Жыццё патрабавала працы з маленства. На руінах з дзядзькамі капаў цэглу, якую потым прадавалі. Вучням пачатковых класаў, дзеля заробку, на цагельні грузіў цэглу. Яна была такая гарачая, што на руках вырасталі пухіры.

А аднойчы, калі вучыўся яшчэ ў пятым класе, дзядзьку-шафёра сярод ночы паслалі адвозіць зерне. Памочнікам ён узяў пляменніка, бо дарослыя не пагадзіліся ехаць працаваць у гэты час. Натаміўся так, што ўсю дарогу дахаты спаў у кузаве самазвала проста на жалезе.

Дастатку не было і ў бабулі, што жыла ў вёсцы Цярэшкі каля Ваўкавыска. Улетку з аднагодкамі ў рэчцы лавіў рыбу. Аднак гэты дадатак да бабінага малочнага стала нечакана знік. У вёсцы арганізавалі калгас, у панскім двары зладзілі кароўнік. Новыя гаспадары, у адрозненні ад пана, гноем забрудзілі рэчку. Рыбы не стала.

Вучыўся Лявон на выдатна, займаўся спортам, быў піянерам, камсамольцам. Пасля заканчэння васьмі класаў набываў спецыяльнасць у Жыровіцкім сельгастэхнікуме Слонімскага раёна.

Скончыў навучанне. Атрымаў «чырвоны дыплом» і накіраванне механікам у калгас. Спецыяліст там быў запатрабаваны, але на працу не прынялі, бо пастрыжаны быў пад так званую «канатку». Паколькі ў калгасе не далі даведкі, што малады спецыяліст не можа быць працаўладкаваны, то кіраўнікі іншых гаспадарак Ваўкавыскага раёна таксама адмаўлялі ў працы. За дапамогаю Лявон звярнуўся да старшыні райкама партыі. Размова на прыёме ішла не пра працаўладкаванне спецыяліста, а пра яго маральны воблік. Падчас гутаркі юнак не сцярпеў і выказаўся кшталту «ты хіба дурань». Але ўсё ж Лявон уладкаваўся на працу на рамонтны завод у мястэчку Ражанка Шчучынскага раёна. Адслужыў у войску. Вярнуўся на былое месца працы. Потым у сувязі з сямейнымі абставінамі пераехаў на Мастоўшчыну і пачаў настаўнічаць. Нягледзячы на тое, што ўжо завочна вучыўся ў сельгасінстытуце ў Мінску, новая праца запатрабавала займець яшчэ адну адукацыю, і ён паступіў на матэматычны факультэт Гродзенскага педінстытуту.

Усё ў Карповіча складвалася ў тыя часы ўдала: сталая праца, дырэктарская пасада, партыйны білет у кішэні, а галоўнае — было жаданне будаваць светлую будучыню.

Час роздуму

Вера ў светлую будучыню згасла не раптоўна. Падставай да змены жыццёвых арыенціраў стаў выпадак. На паседжанні раённага аддзела адукацыі разглядалі асабістую справу Алеся Мікалаевіча Белакоза. Гэта пазней яму прысвояць ганаровыя званні: выдатнік народнай асветы, заслужаны работнік культуры, узнагародзяць медалём Францыска Скарыны. У тыя часы ён настаўнік беларускай мовы і літаратуры з вёскі Гудзевічы задумаў па ўласнай ініцыятыве арганізаваць музей. Раённаму кіраўніцтву гэта не спадабалася, і пачаліся разборкі. На адным з паседжанняў разам з іншымі дырэктарамі школ прысутнічаў Лявон Карповіч. І вось, калі чыноўніца ад адукацыі, жадаючы паказаць свае веды па гісторыі Беларусі, назвала Францыска Скарыну паэтам, то Алесь Белакоз падняўся, сказаў: «Калі Скарыну лічаць паэтам, то тут мне рабіць няма чаго». І пакінуў залю.

Гэта здарэнне дало Лявону Карповічу штуршок да пачатку вывучэння гісторыі роднага краю і роднай мовы. Пераглядзець свае погляды на жыццё ў сталым узросце прымусіў яго твор Андрэя Платонава «Чэвенгур». Па іншаму стаў успрымаць рэчаіснасць. Знікла ўпэўненасць, што пабудова светлай будучыні ідзе ў правільным напрамку. Адным з першых у раёне напісаў заяву пра выхад з КПСС. На сход, які разглядаў яго заяву, прыйшло пяцьдзесят землякоў, прыехала раённае кіраўніцтва. Напрыканцы сходу Лявон сказаў прарочыя словы: «Сёння ў гэтай зале вас пяцьдзесят чалавек, а праз год будзе ўдвая менш». Памыліўся. Праз год КПСС не стала.

Час дзеянняў

Пачатак дзевяностых мінулага стагоддзя — пік палітычнай і грамадскай дзейнасці ў розных накірунках. Лявон Карповіч не толькі становіцца актыўным сябрам грамадскіх арганізацый, што ўзнікалі ў тыя часы. Ён прагне большага. Супрацоўнічае з польскай першапачатковай школай на Беларусі, са Шчэцінскім інстытутам лакальнай дэмакратыі ва Усходняй Еўропе. Наведвае Італію, Ватыкан, дзе прысутнічае на набажэнстве Папы Рымскага Яна Паўла II. У Парыжы шукае помнік земляку Адаму Міцкевіч на беразе Сены. Падчас стажыроўкі ў Чыкага наведвае помнік Тадэвушу Касцюшку, наладжвае кантакты з беларусамі — эмігрантамі пасляваеннай хвалі. І дзе б не быў, размаўляе выключна на беларускай мове.

Самае складанае — спалучаць працу настаўніка і займацца палітыкай. На вёсцы гэта складаней удвая, бо кожны чалавек на відавоку, як і кожны яго ўчынак. І тым не менш у яго хапіла мужнасці, нягледзячы на перадпенсійны ўзрост, выступіць арганізатарам правядзення ў вёсцы альтэрнатыўных прэзідэнцкіх выбараў 1999 года. З працы не звольнілі, але ў пракуратуру выклікалі. Падчас прэзідэнцкіх выбараў 2006 года міліцыя канфіскавала ўласны архіў і кампутарную тэхніку.

Але Лявон Карповіч працягвае працаваць. З сябрамі-аднадумцамі адшукаў магілу заходнебеларускага паэта Міхася Явара, якому яны ўстанавілі помнік. Даследуе гісторыю мястэчка. Са сваімі паплечнікамі дамогся ад мясцовых уладаў, каб быў пастаўлены памятны знак 1549 габрэям, што жылі тут і былі знішчаны падчас другой сусветнай вайны.

Акрамя таго, неўзабаве Лявон Карповіч захапіўся філатэліяй. І ўжо ў сярэдзіне 90-х разам са сваім сябрам Фрэдэрыкам Гушчам са Скідаля пачынае ладзіць выставы. Яго экспазіцыі адметныя — выключна беларускамоўныя і прысвечаныя гісторыі Беларусі. На дзвюх апошніх міжнародных філатэлістычных выставах «Белфіла» экспазіцыя Лявона Карповіча ўзнагароджвалася сярэбранымі медалямі. Мінулым летам у час Дзён Беларусі ў Шчэціне (Польшча) для паказу яго філатэлістычных збораў мясцовыя ўлады прадставілі цэнтральную гарадскую бібліятэку. Экспазіцыя мела поспех. Сюжэт пра яе быў паказаны па тэлебачанні.

Знешне Лявон Карповіч — самы звычайны вясковы чалавек. Побач з яго домам вялікі сад, дагледжаны агарод, маецца жыўнасць. І тым не менш Лявон Карповіч — асоба.

АЛЬБОМ

КАЖУЦЬ, ГЭТА НАМ КАРЫСНА

Алег ДЗВІНСКІ

Гурт *«Ляпис Трубецкой»* выдаў альбом *«Капитал»* не 1 мая, як было заяўлена раней, а ўжо пры канцы мінулага тыдня.

Усяго на новай плытцы, якую музыкі першапачаткова планавалі назваць *«Золотое сало и жир»* і прысвяцілі барацьбе з культам назапашвання, запісана 11 песень. «Гэта звязана з тым, што мы аддалі дыск дыстрыб'ютарам у Расіі, Украіне і Беларусі, — тлумачыць акалічнасці датэрміновага выпуску альбома прадзюсер «Ляпісаў» Яўген Калмыкоў. — Кожны выпускаў у свой час. Афіцыйная дата рэлізу — першае мая. І канцэрт мы праводзім першага. Для нас гэта няпросты дзень».

«Капитал» быў запісаны «Ляпісамі» ў Кіеве. Працай кіраваў украінскі саўндпрадзюсер Віталь Цялезін, вядомы па супрацоўніцтву з *«Океаном Ельзи»* і *«Братьями Грим»*. Значную частку папулярнасці альбома яшчэ да яго выхаду склалі песні і кліпы «Харэ» і *«Капитал»*, якія ў лічаныя дні сталі лідэрамі ратацый ва Украіне і Беларусі.

Неўзабаве *«Ляпис Трубецкой»* збіраецца зняць яшчэ два відэаролікі на трэкі з новай плыткі, але наконт таго, якія менавіта песні будуць візуалізаваныя, адзінства ў гурце няма. Па словах Яўгена Калмыкова, атрымалася «нечакана, вострасацыяльна, ну — і запісана добра!»

З пункту гледжання лідэра і ідэйнага натхняльніка «Ляпісаў» Сяргея Міхалка, галоўнае ў *«Капитале»* — тое, што ён створаны шчыра. «Зараз мы нікім не прыдурваемся і робім тое, што

нам падабаецца, — кажа Міхалок. — Я вярнуўся да таго, з чаго ўсё пачыналася, — да цвёрдай сатыры і магутнай музычнай падачы».

Цалкам па-антыглабалісцку выглядае і агучанае Яўгенам Калмыковым нежаданне гурта зарабляць новым рэлізам грошы. «Для нас дыск — гэта найперш папулярызацыя творчасці. Мы ніколі не зараблялі альбомамі, затое возьмем канцэртнымі турамі».

Безумоўна, *«Капитал»* — адзін з галоўных рок-рэлізаў года не толькі на радзіме «Ляпісаў» у Беларусі, але і ва Украіне, дзе пазіцыі гурта традыцыйна моцныя, і ў Расіі. Па словах Сяргея Міхалка, шум вакол плыткі супастаўны з рэзанансам ад першага студыйніка *«Ляписа Трубецкого»* пад назвай *«Ты кинула»*. Загалоўную песню альбома нават узялі на *«Русское радио»* — чаго з песнямі ЛТ не здаралася з канца 1990-х.

ПАЛІТЫКА І КАХАННЕ

ПАТРЫЯТЫЧНАЕ ПАМКНЕННЕ ТЭАФІЛІ САПЕГІ

Наталля ГАРДЗІЕНКА

Барскую канфедэрацыю 1768–1772 гадоў гісторыкі завуць жаночай, паколькі жанчыны шмат уплывалі на яе кіраўніцтва. Яны мелі розныя мэты і дзейнічалі даступнымі ім сродкамі: арганізоўвалі свае лобі, фінансавалі вайсковую і дыпламатычную дзейнасць, а часам нават самі займаліся прадстаўніцтвам канфедэрацкіх інтарэсаў пры еўрапейскіх дварах.

Тэафіля Сапега з сынам

Адной з такіх жанчын была Тэафіля Стрэжыслава Сапега, якая пакінула досыць падрабязны дзённік падзей Барскай канфедэрацыі і свайго ўдзелу ў ёй.

Тэафіля Стрэжыслава нарадзілася 8 жніўня 1742 года ў магнацкай сям'і. Яе бацька Юзаф Аляксандр Ябланоўскі меў крыху дзіўную для свайго часу фантазію, бо даў дачцэ імя Стрэжыслава, замененае потым на больш звычайнае Тэафіля. Маці — Караліна — паходзіла з Радзівілаў, а ў першым шлюбе была за Казімірам Сапегам. Дзяўчына, такім чынам, мела сваяцкія сувязі з найвядомейшымі і наймагутнейшымі родамі арыстакратыі Вялікага княства Літоўскага.

Тэафіля атрымала добрае выхаванне і з маладых гадоў зацікавілася палітыкай. Як многія жанчыны-магнаткі свайго часу, яна марыла адыграць значную палітычную ролю ў краіне. Рэшткі ліставанняў сведчаць пра схільнасць дзяўчыны да палітычных інтрыг ужо ва ўзросце 20 гадоў.

У гэты час яна пабралася шлюбам з мсціслаўскім ваяводам Юзафам Сапегам. Шлюб меў відавочны дынастычны характар, аднак маладая, амбітная, актыўная жонка стала на пэўны час сапраўднай паплечніцай Юзафа.

Як і шмат каму з тагачасных магнатаў, Сапегам не надта падабалася сітуацыя ў Рэчы Паспалітай. Стаўленік Кацярыны II кароль Станіслаў Аўгуст Панятоўскі разам з усёй краінай усё болей трапляў у залежнасць ад Расіі. Адказам на гэта стала скліканая ў 1768 годзе Барская канфедэрацыя — рух узброенай апазіцыі, — што мела выразны антырасійскі характар і нават выношвала планы фізічнага знішчэння караля. Тут перакрыжаваліся інтарэсы розных магнацкіх кланаў: у ёй бралі ўдзел і Радзівілы, і Агінскія, і Браніцкія...

Актыўным удзельнікам канфедэрацыі, і нават вайсковым кіраўніком яе на землях Вялікага княства Літоўскага быў муж Тэафілі Юзаф Сапега. У сваёй дзейнасці ён быў сапраўды падтрыманы жонкай. Яна, як і шмат іншых жанчын у тагачасных магнацкіх колах, уважала сябе за сапраўдную патрыётку, здольную нешта зрабіць на карысць Бацькаўшчыны, хоць бы і праз удзел у канфедэрацкай вайне, якую тады шмат хто лічыў змаганнем за незалежнасць Рэчы Паспалітай. У выніку высвятлення канфедэрацкіх войскаў рускімі з беларускіх зямель у 1769 годзе, Тэафіля паехала следам за мужам у Гданьск, адкуль скіравалася на поўдзень Польшчы, да Цешына, дзе пэўны час знаходзілася кіраўніцтва Барскай канфедэрацыі.

Яна суправаджала Сапегу ў вандроўках па розных канфедэрацкіх справах, стала для яго сакратаркай і дарадчыцай. У сваім вельмі падрабязным дзённіку тых падзей Тэафіля тлумачыла ўдзел у канфедэрацыі жаданнем дапамагчы краіне захаваць незалежнасць. «А калі слабасць полу зрабіла мяне няздольнай насіць зброю, плаціла я агульнай Айчыне за права грамадзянства, падзяляючы пакуты падарожжаў і разнастайных выпадкаў прыкрасці, а таксама словам — служыла пяром і парадай», — пісала яна і дадавала: «У агульных абавязках пол не вызваляе ад працы».

І гэтая 27-гадовая жанчына заўзята працавала. Адзін з сяброў нават жартаваў, што суайчыннікі павінны сабраць грошы, каб набыць ёй акуляры ў якасці кампенсацыі за сапсаваны на сакратарскай працы зрок.

Жаданне дапамагчы канфедэратам знайсці падтрымку сваёй дзейнасці за мяжой вымусіла Тэафілю ў 1771 годзе разам з мужам накіравацца праз Дрэздэн і Мюнхен у Францыю. Яе прымалі пры розных еўрапейскіх дварах, яна вяла ліставанне ад імя кіраўнікоў канфедэрацыі, імкнулася пашырыць падтрымку іх з боку французскіх уладаў і сама склала ліст да Людовіка XV з просьбай пра дапамогу змагарам.

Нягледзячы на сваю палітычную дзейнасць, Тэафіля Сапега ніколі не забывалася, што яна яшчэ і жанчына, прывабная і смелая. Падтрымка мужа ў палітычных справах не абавязкова значыла для яе неабходнасць быць узорнай жонкай. Хадзіла вельмі шмат чутак пра яе раманы і з сябрам па Барскай канфедэрацыі Ігнацем Богушам, які суправаджаў яе ў падарожжы па Еўропе, і з прадстаўнікамі найвышэйшага афіцэрства страсбургскага гарнізону, і з вядомым кардыналам Роганам — французскім прынцам, пазнейшым удзельнікам ці ахвярай славутай авантуры з дыяментавым калье для каралевы Марыі Антуатнэты. Аднак жыццё ў Страсбургу, Парыжы, свецкія забавы ў Версалі не давалі магчымасць забыцца на тыя праблемы, што засталіся на радзіме.

Тэафіля Сапега вельмі доўга верыла ў поспех Барскай канфедэрацыі, заставалася ў кантакце са славутымі яе дзеячамі Міхалам Вяльгорскім, Каралем Станіславам Радзівілам, Казімірам Пуласкім і адмаўляла нават думку пра магчымасць прымірэння з каралём Станіславам Аўгустам і Расіяй. Аднак канфедэраты, так і не атрымаўшы належнай падтрымкі звонку, былі разгромленыя расійскімі войскамі на чале з Суворавым, і Рэч Паспалітая аказалася ўпершыню падзеленая паміж трыма суседнімі дзяржавамі.

Моцнае расчараванне вымусіла Тэафілю адысці ад палітычнай дзейнасці на вельмі працяглы час і заняцца сямейнымі справамі. Сапегі ў гэты час мелі сур'ёзныя матэрыяльныя складанасці, бо фактычна знаходзіліся ў эміграцыі. Пасля нараджэння сына Аляксандра і дачкі Ганны, падчас няспынных спробаў наладзіць жыццё ў Францыі, дзе Тэафіля марыла застацца назаўсёды, яе адносіны з мужам напаткаў сур'ёзны крызіс. Зласліўцы сцвярджалі, што свабодалюбівая жанчына не была ўпэўненая ў тым, хто быў сапраўдны бацька яе дзяцей. У перыяд найбольш вострага расчаравання і канфлікту з мужам у сакавіку 1776 года яна нават зрабіла спробу скончыць жыццё самагубствам.

Вымушанае вяртанне на радзіму праз колькі гадоў не палепшыла адносіны з мужам. Тэафіля вырашыла жыць асобна ад яго ў спадчынным маёнтку Тэафільпаль на Палессі. Юзаф Сапега стала пасяліўся ў сваіх Ляхаўцах на Валыні і толькі зрэдку адведваў дзяцей.

Расчараваная ў палітыцы, Тэафіля па вяртанні на радзіму больш не імкнулася да актыўнай дзейнасці, хоць пільна сачыла за тым, што адбывалася ў тагачаснай Еўропе і Рэчы Паспалітай. Былая канфедэратка, яна вельмі адмоўна паставілася да падзеяў Французскай рэвалюцыі і дзейнасці Напалеона, затое таемна аказвала дапамогу касцюшкаўцам, у памяць пра ўласныя патрыятычныя памкненні часоў Барскай канфедэрацыі.

Прыналежная да найбольш эмансіпаваных і ўладных жанчын сваёй эпохі, Тэафіля Сапега пад канец жыцця адышла ад удзелу ў прыдворных мерапрыемствах, але захавала ліставанне з некаторымі вядомымі інтэлектуаламі свайго часу, сярод якіх быў паэт Францішак Карпіньскі.

Да смерці ў 1816 годзе, яна гадавала ў сваім маёнтку белых мопсаў і розных птушак, асабліва любіла папугаяў. Акружаная вялікім уласным двором, апранутая звычайна па-мужчынску, Тэафіля засталася ў памяці суседзяў і сяброў праз свае дзівацтвы і любоў да фармальнасцяў этыкету, а таксама праз успаміны пра тое далёкае патрыятычнае памкненне, што прынесла ёй так шмат расчараванняў.

Выкраданне Станіслава Папяткоўскага барскімі канфедэратамі

Тэафіля атрымала добрае выхаванне і з маладых гадоў зацікавілася палітыкай. Як многія жанчыны-магнаткі свайго часу, яна марыла адыграць значную палітычную ролю ў краіне. Рэшткі ліставанняў сведчаць пра схільнасць дзяўчыны да палітычных інтрыг ужо ва ўзросце 20 гадоў

Нягледзячы на сваю палітычную дзейнасць, Тэафіля Сапега ніколі не забывалася, што яна яшчэ і жанчына, прывабная і смелая. Падтрымка мужа ў палітычных справах не абавязкова значыла для яе неабходнасць быць узорнай жонкай

ЛЕГЕНДЫ ПАСТАЎШЧЫНЫ

З АПАВЯДАННЯЎ БАБЫ СТАСІ

На хвіліну плошча змярцвела. А пасля надрыўны жаночы крык працяў наваколле. Ашалелая маці кінулася да сына, што заціх у лужыне крыві. Толькі рукі маці не паспелі дакрануцца свайго ўжо мёртвага дзіцяці. Прасвісцела генеральская шабля — і акрываўленая жаночая галава пакацілася пад ногі аслупянелым ад жаху жаўнерам.

— Ма-ма-а-а! — з-за адкрытых касцельных дзвярэй данёсся роспачны дзіцячы крык, ды маленькая дзяўчынка кінулася праз шыхт шведскіх жаўнераў да нерухомых целаў маці і браціка.

Дзяўчынку б чакаў такі самы лёс, як і яе блізкіх, каб у гэты час яе не выратаваў адзін са шведскіх афіцэраў. Ён без разваг накіраваў свайго каня да дзяўчынкі, на хаду падхапіў яе на рукі і моцна прыціснуў да сваіх грудзей. Калі дзяўчынка перастала вырывацца з рук, цела яе абмякла, і яна залілася слязамі, афіцэр беражліва перадаў яе аднаму з жаўнераў.

— Аднясі яе ў касцёл да дзяцей, — з болем у голасе загадаў ён падначаленаму.

Калі афіцэр развярнуў каня, твар яго адразу змяніўся: на бледным шляхетным твары палыхнулі агнём гневу вочы. Ён пад'ехаў да генерала.

— Генерал Свэнсан, што вы робіце?! Пабойцеся гневу Божага! — горача загаварыў афіцэр. — Праз гэта золата вы страцілі галаву! Вы пачалі ваяваць з дзецьмі і жанчынамі! Што зрабілі вам гэтыя людзі? Вы ганьбіце свой шляхетны род! Вы ганьбіце гонар баявога афіцэра! Вы ганьбіце нашу краіну і караля!

— Маўчаць! — увесь чырвоны ад злосці абарваў генерал свайго падначаленага. — Што вы сабе дазваляеце, палкоўнік! — пыхліва прамовіў ён. — Стаць у шыхт!

Стройная постаць сівога палкоўніка нават не зварухнулася. Яго горды арліны нос, як баявая зброя, быў накіраваны на генерала, а калючыя, разумныя вочы свідравалі свайго начальніка наскрозь.

Генерал Свэнсан пабялеў.

— Палкоўнік Горн! Вы чулі загад?!

— Я — барон Магнус Горн! — з пагардай да генерала прамовіў палкоўнік. — Род Горнаў ніколі забойцам дзяцей і мяснікам не падпарадкоўваўся!

— Абражаць генерала?! Не выконваць загад?! — зароў Свэнсан. — Арыштаваць здрадніка!

Але ніхто са шведскіх афіцэраў і жаўнераў нават пальцам не крануў.

— Гэта што, бунт?! — злосць зусім заслала вочы генералу. Ён выхапіў з-за пояса пісталет і стрэліў у палкоўніка.

Горн уздрыгнуў ад удару кулі, яшчэ некалькі хвілін ганарліва трымаў постаць, а пасля, калі сілы яго пакінулі, каменем рухнуў пад ногі каня. Генерал выцягнуў з-за пояса яшчэ адзін пісталет і падняў шкляныя вочы ад залітага крывёю палкоўніка на сваіх падначаленых.

— Ну, хто яшчэ не збіраецца выконваць мае загады? — голасам атрутнага гада прашыпеў ён, шукаючы новую ахвяру.

— Я, граф Інгвар Дэ ла Гарды! — прагучаў раптам гучны голас, і з шыхта выйшаў шыракаплечы капітан.

Выбухнуў стрэл, і на грудзях капітана, багата ўсыпаных баявымі ўзнагародамі, пачала хутка расплывацца чырвоная пляма. Граф захістаўся і паціху стаў асядаць на пасыпаны пылам брук плошчы.

— Я, барон Якаб Карлсан! — з шыхта выйшаў малады афіцэр.

— Я, герцаг Карл Уленброк! Я, барон Олаф Сцівенсан! — далучыліся да яго яшчэ два юных героя.

Пакуль генерал перазараджаў пісталеты, усе тры маладых афіцэры самаахвярна чакалі сваёй кулі.

Яшчэ не перасталі курчыцца ў перадсмяротных сутаргах гэтыя тры героя, як твар яшчэ аднаго юнага афіцэра пазбавіўся здранцвення. Толькі што белы і скамянелы, як палатно, ён успыхнуў яркім, чырвоным агнём высакароднага гневу.

— Генерал, гэта подласць! Вы вар'ят! Мой абавязак паведаміць каралю! — выгукнуў хлопец і скочыў на каня.

Свэнсан адабраў стрэльбу ў аднаго жаўнера і стрэліў афіцэру ў спіну. Юнак захістаўся, але ўтрымаўся ў сядле.

Стрэльба ўжо другога жаўнера апынулася ў руках генерала, але дабіць параненага ён не паспеў. Чатыры таварышы рашучага юнака таксама ўскочылі на каней і закрылі яго ад генеральскіх куляў.

— Густаў, скачы хутчэй! Гэтага вар'ята трэба спыніць! Мы цябе прыкрыем! — крыкнуў хлопцу адзін з іх.

Імгненне — і паранены вершнік знік за будынкамі Судаўскай вуліцы. А праз некалькі хвілін прабітыя кулямі перасталі біцца сэрцы апошніх чатырох шведскіх афіцэраў.

Разабраўшыся са сваімі падначаленымі, Свэнсан паклікаў перакладчыка і звярнуўся да местачкоўцаў.

— Мне здаецца, вы ўжо паверылі ў маю рашучасць. — заявіў ён лынтупскім людзям. — Дык вось, калі праз палову гадзіны вы не пакажыце, дзе схавана ваша золата, усе вашы дзеткі жыўцом згараць разам з гэтай папскай

будынінай, — генерал паказаў пальцам на драўляны касцёл і выцягнуў з кішэні гадзіннік.

— Час пайшоў! — абвесіў ён, і каб напэўна зламіць гэтых людзей, накіраваў каня на целы малога Янкі і яго маці.

Немагчыма перадаць словамі, што рабілася ў душах лынтупчанаў, і нават шведскіх жаўнераў, калі яны ў жаху ўбачылі, як капыты генеральскага каня пачалі трушчыць кволыя костачкі нерухомага Янкі і топчуцца па абезгалоўленаму трупу яго маці.

Вось тады і праклялі тое золата местачкоўцы.

* * *

У гэты час жаўнеры, якія вартавалі дзяцей, адрамантавалі паламаныя імі ж пры рабаўніцтве касцёла дзверы і зачынілі іх. Маленькія касцельныя вокны амаль не прапускалі святла, таму ўнутры панаваў паўзмрок.

У гэтым паўзмроку дзеці, напужаныя крывавай трагедыяй, якая толькі што адбылася на іх вачах, збіліся ў купку ля дзвярэй і ціха плакалі. Толькі адна дзевяцігадовая Анця ўкленчыла перад разрабаваным і паламаным алтарам. Усе абразы і выявы Ісуса былі вынесены шведскімі рабаўнікамі, таму дзяўчынка ўзняла твар да высокай столі старажытнага касцёла і са слязьмі на вачах малілася за сваіх толькі што забітых маму і браціку Янку.

Праз некаторы час Анця адчула, што нешта яе вымушае адарваць погляд ад столі. Дзяўчынка міжвольна падпарадкавалася і апусціла вочы. У левым ад алтара цёмным куту, над самай падлогай, ішлі ледзь заўважныя светлыя промні. Вось і ў левай руцэ яна адчула чыюсьці маленькую далонь і зразумела — гэта брацік, Янка.

Невядомая сіла падняла на ногі, а рукі мамы і браціка падвялі да таго, што ззяла на падлозе. Там дзяўчынка ўбачыла сціплы абразок святой Ганны, на які не пакваліліся рабаўнікі. І гэты абразок — во цуд! — свяціўся, стварыў над сабой у паветры німб. «Божа мой! — здагадалася Анця, — душы мамы і Янкі прывялі мяне да маёй святой заступніцы!»

Дзяўчынка падняла абразок, павесіла яго на сцяну і пачала шчыра маліцца за выратаванне свайго роднага мястэчка, сваіх сяброў, сяброўак, суседзяў і знаёмых, бо бліжэй за іх у яе на ўсім белым свеце нікога не засталося. Незаўважана вакол маленькай Анці сабраліся і астатнія дзеці. Яны ўкленчылі перад абразком і, як і Анця, пачалі ціха маліцца. Ніхто з іх больш не плакаў, не лямантаваў, і нейкая душэўная дабрыня, што сыходзіла разам са святлом ад абразка святой Ганны, ахінула іх сэрцы.

* * *

Княгіня Альжбэта, жонка тагачаснага ўладара Лынтупаў, троцкага кашталяна Яна Бжастоўскага, прыспешвала сваіх людзей і штохвілінна паглядала на Дамініка, свайго пятнаццаці гадовага пляменніка. Яшчэ ўчора вечарам людзі, пасланыя ёй сачыць за шведскім войскам, паведамілі, што чужынцы сышлі з мястэчка ў бок Свіраў. Трэба было тэрмінова вяртацца ў Лынтупы наводзіць парадкі ў маёнтку пасля рабаўніцтва шведаў. А тут — затрымка, бо ўсю ноч і палову дня яе дваровыя вымушаны былі ганяцца па лесе за гэтым падшыванцам Дамінікам, які ўздумаў уцячы на вайну ў каралеўскае войска. Добра, што Караліна, яго сястра, хутка заўважыла знікненне гэтага аболтуса.

«Вось падшыванец, — злавалася княгіня, — тут столькі клопату, а ён на вайну сабраўся. Паспееш яшчэ, наваюешся, падрасці хоць трохі. Гарачы як бацька яго, Зыгмант Агінскі. Ну што, злажыў той сваю галаву на вайне, чым загнаў у магілу сястру маю Станіславу, жонку сваю, дзяцей сіротамі пакінуў. Добра, Караліна дарослая ўжо, хутка замуж выдаваць. А гэты Дамінік без мужчынскай рукі зусім ад рук адбіўся. Ратунку няма, толькі пра вайну і марыць. Не ведаю, што рабіць... Хутчэй бы гэта праклятая вайна скончылася. Хаця б вярнуўся жывым з яе мой любы Ян. Можа, хоць ён бы гэтаму ёлупню мазгі ўставіў... »

Ззаду за брычкай цёткі пад вартай двух дваровых княгіні плёўся на вараным кані Дамінік. Галава ў хлопца была апушчаная долу, ён не перастаючы хліпаў носам, а па яшчэ ружоваму дзіцячаму твару раз-пораз сцякалі буйныя кроплі слязінаў.

«Што цяпер мне сказаць хлопцам? — думаў у роспачы юнак. — Што цётка ад сваёй спадніцы не адпусціла? Сам жа падгаварыў іх збегчы ў каралеўскае войска, і сам жа не з'явіўся ў вызначанае месца... Што цяпер рабіць? Усе мужчыны на вайне, Радзіму ад чужынцаў бароняць, тата жыццё сваё за яе аддаў... А я... Зганіў свой род старажытны, святую памяць пра сваіх маму і тату... Што яны пра мне думаюць на нябёсах?»

Хлопец міжвольна падняў вочы да неба, як бы імкнучыся разгледзіць сярод аблокаў сваіх бацькоў. Пасля вочы яго апусціліся, і ён тужлівым позіркам агледзеў наваколле.

Толькі што абоз княгіні выехаў з велічнай дубровы на чыстае поле, і цягучы мядовы пах дзяцельніка (так у гэтай мясцовасці чамусьці называюць траву) ды аднатоннае гудзенне пчолаў змяніліся на свежы пах палыну, што бадзёрыць душу, ды нястройнае стракатанне конікаў.

Абапал дарогі хваляваўся ад подыху свежага ветру лазурак кветак льнянога поля, далей пераходзіў у жоўта-зялёнае мора жыта, дзе здалёку сінія ліхтарыкі валошак дадавалі яму блакітнае адценне, сапраўдны салядынавы колер. А яшчэ далей, на ўзгорку, у атачэнні густа-зялёных разлапістых клёнаў выглядалі цёмнамышастыя шкілеты сялянскіх пабудоў.

«Белянішкі, — пазнаў знаёмую вёску Дамінік, — вунь і іхны Абярэг — дуб ля дарогі. Кажуць, што калісьці пад ім схоў быў і ў ім людзі ратаваліся ад наездаў асманаў, — успомніў хлопец. — Вось бы цяпер гэтыя басурманы з'явіліся тут! От, галовы мы б ім пасеклі! За ўсіх нашых пабітых і загнаных у няволю людзей адказалі б!»

Раптам на дарозе ля Абярэг-дубу нешта заварушылася і перапыніла хлапечыя летуценні. Дамінік выцер з твару слёзы і пачаў прыглядацца.

Новы Час
Масава-палітычная газета
Выдаецца з сакавіка 2002 г.
Галоўны рэдактар **Алена Анісім**
Шэф-рэдактар **Аляксей Кароль**

ЗАСНАВАЛЬНІК: Мінская гарадская арганізацыя ГА ТБМ імя Ф.Скарыны. Пасведчанне аб рэгістрацыі № 1798 ад 17 сакавіка 2007. Адрас: 220005, г. Мінск, вул. Румянцава, 13. Тэл.: 288–23–52.

ВЫДАВЕЦ: Прыватнае выдавецкае унітарнае прадпрыемства «Час навінаў».

АДРАС: 220012, г. Мінск, зав. Інструментальны, 6-214. Тэл.: +375 29 651 21 12. Пасведчанне №46 ад 12.01.2007 г.

НАДРУКАВАНА ў друкарні УП «Плутос-Маркет». Мінск, вул. Кульман, 1.

Замова №

Падпісана да друку 27.04.2007. 8.00.
Наклад 2500 асобнікаў.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Пры выкарыстанні матэрыялаў газеты спасылка на «Новы Час» абавязковая.
Рукапісы рэдакцыя не вяртае і не рэцэнзуе мастацкія творы.
Чытацкая пошта публікуецца паводле рэдакцыйных меркаванняў.